Aerodrom de stat cu circuit închis pentru Tăriceanu și Cășuneanu jr.

Newsweek ROMÂNIA

27.08-09.09.2021

ANUL 4 ■ NUMĂRUL 127 ■ PREȚ: 14,90 LEI

JOCUL URSULUI

FOTO: SHUTTERSTOCK

BIBLIOTECA ALEPH

România are cei mai mulți urși din Europa. Cum trăim în pace cu ei? Autoritățile și activiștii de mediu au soluții total opuse. ➤ P. 12-23

21127
5 948494 000029

ROCK FM

It Rocks!

www.rockfm.ro

Newsweek ROMÂNIA

27.08 - 9.09.2021 _ ANUL 4 _ NR.127

Apare bilunar. Următoarea ediție va fi pe piață pe 10 septembrie 2021

SUMAR

Periscop

06 **Bilanț**
10 luni în „noul" București

Opinii

10 MIHAI DUȚĂ
Mai lăsați-mă cu turismul și ospitalitatea din România
11 OVIDIU NAHOI
Afganistanul și noi

Dosar

12 **Jocul ursului**
23 Cele mai grave atacuri ale urșilor în 2021
Nu fugiți din calea ursului

Periscop

24 **EXCLUSIV**
Confiscare
Aerodrom de stat cu circuit închis pentru Tăriceanu și Cășuneanu jr.
26 Tăriceanu: „Erau zboruri continuu!"
27 Cășuneanu jr., jumătate de zbor legal
28 **EXCLUSIV**
Sabotaj
România nu-și mai apără aviația de hackeri

Internațional

30 **Pe cont propriu în Kabul**
Orașul fără adrese
34 **Politică și Olimpiadă**
Cu ce rămânem după Tokyo 2020
36 **Gdansk** – istorie și avertismente
40 **Prea cald**
COD ROȘU pentru Pământ

Magazin

44 **Sănătate**
Tulpina Apocalipsei
54 Ce să facem cu Delta?
56 **Auto**
Radiografie F1
Duelul sălbatic pentru al optulea titlu
57 „Revoluția" monoposturilor de F1 în 2022, cu focus pe spectacol
60 **Tehnologie**
Back To School
Tablete și laptopuri potrivite pentru elevi

Calendar

62 Domnitorul Petru Șchiopul atrage investitorii englezi

» P.56

Newsweek ROMÂNIA

Află cum te poți abona » P.64-65

REDACȚIA

DIRECTOR _ **Sabin Orcan**

REDACTOR-ȘEF _ **Răzvan Chiruță**

REDACTOR-ȘEF ADJUNCT _ **Cătălin Prisacariu**

Online manager _ **Ștefan Onica**
Senior editor _ **Mircea Marian**
Senior editor _ **Mihai Duță**
Senior editor _ **Petre Bădică**
Editor _ **Adina Mutăr**
Editor _ **Răzvan Scăețeanu**
Reporter special _ **Petru Zoltan**
Contributori _ **Cristian Diaconescu, Iulian Fota, Sabin Gherman, Alexandru Lăzescu, Ovidiu Nahoi, Ion Petrescu**

ART DIRECTOR

Cecilia Bălănescu

CORECTURĂ

Monica Ady

FOTO

INQUAM PHOTO AGENCY shutterstock gettyimages

EDITOR

SC News Internațional SA

Bd. Mărăști, nr. 65-67, Sector 1, București
(Pavilion G3, Complexul Romexpo, Intrarea B)
Telefoane:
0374.00.23.81; 0374.00.23.82
Email:
redactia@newsweek.ro
abonamente@newsweek.ro
publicitate@newsweek.ro

DIRECTOR COMERCIAL _ **Carmen Dincă**

DIRECTOR PUBLICITATE _ **Adrian Dinu**
Telefon: 0722 250 070

OFFICE MANAGER _ **Andrei Sabin Orcan**

TIPAR:
Infopress Group

ISSN 2601 - 5897

Newsweek este o marcă înregistrată a Newsweek LLC (SUA)

VILIA VILLAGE, GRECIA

Foc și scrum

Incendiile violente au devastat peste 100.000 de hectare de teren în iulie și august în Grecia. Focul a afectat și regiunea Vilia Village, din vestul Atenei. Chiar și pe 18 august, pompierii și voluntari locali încă luptau cu focul.

CHITILA, ILFOV

Avion la pământ

Un avion de mici dimensiuni s-a prăbușit pe 10 august, pe un câmp din Ilfov. Doi bărbați de 38 și 72 de ani, au fost răniți. Bătrânul, om de afaceri, a mai trecut printr-un accident aviatic.

FOTO: INQUAM PHOTOS/OCTAV GANEA

BUCUREȘTI, ROMÂNIA

Pride and prejudice

Câteva mii de persoane au participat pe 14 august la marșul Bucharest Pride, al comunității LGBTQ+, prin care membrii săi militează împotriva discriminării lor în România.

FOTO: INQUAM PHOTOS/OCTAV GANEA

CONSTANȚA, ROMÂNIA

Marina, marina

Președintele Klaus Iohannis a participat pe 15 august la Ziua Marinei, ocazie cu care au fost organizate mai multe manifestări tradiționale pe mare.

FOTO: INQUAM PHOTOS/DANIEL STOENCIU

BILANȚ

10 luni în „noul" București

La nici un an de la alegerile locale, Capitala este paralizată în mare măsură de conflictele politice din tabăra foștilor aliați, PNL și USR-PLUS.

SPRIJIN ȘI CONFLICT
Până pe 27 septembrie, Dan Barna, Ludovic Orban și Dragoș Tudorache l-au susținut pe Nicușor Dan. Între timp, unitatea s-a spart

APARENT SURPRINZĂTOR, CEI mai relaxați sunt primarii care au făcut sau fac parte din tabăra PSD – Robert Negoiță (Sectorul 3), Daniel Băluță (Sectorul 4) și Cristian Piedone (Sectorul 5) - și care, practic, nu au opoziție.

În schimb, cu excepția lui Ciprian Ciucu (PNL), ceilalți edili care în septembrie 2020 au fost aleși cu sprijinul coaliției PNL-USR-PLUS au sistematic ciocniri exact cu cei care ar trebui să le fie aliați în consiliile locale.

Newsweek România vă prezintă un tablou al complicatelor competiții politice care îngreunează activitatea majorității primarilor din București. Totuși, în pofida greutăților, unii dintre ei au reușit să schimbe o serie de lucruri. Însă presa care în trecut a încasat sume uriașe de la primarii PSD trece peste aceste reușite și prezintă doar aspectele conflictuale. Alegătorii sunt evident nemulțumiți.

Dan, între Voiculescu și Ciucu

Primarul Capitalei, independentul Nicușor Dan, a intrat în conflict cu USR-PLUS încă din toamna lui 2020, când a fost alături de Ludovic Orban în campania pentru alegerile parlamentare. În acest moment, are o relație rece sau chiar este în conflict cu:

- Guvernul Cîțu, întrucât premierul este supărat că-l sprijină și acum, public, pe Ludovic Orban. Cîțu i-a reproșat primarului general că nu s-a înscris în PNL.
- Organizația USR-PLUS din București, condusă de Vlad Voiculescu. Acesta din urmă nu a uitat că el ar fi putut fi candidat la Primărie și, probabil, își dorește să candideze în 2024. În primăvară, USR-PLUS a refuzat inițial să voteze bugetul propus de actualul primar. Prefectul Capitalei, Alin Stoica, susținut politic de USR-PLUS, a amenințat de mai multe ori că va ataca în contencios administrativ diferite măsuri luate de primarul general. Alți edili nu au avut parte de amenințări atât de frecvente din partea prefectului. În plus, și acum USR-PLUS insistă ca viceprimarul Tomescu să primească drept de semnătură, ceea ce Nicușor Dan refuză.
- Organizația PNL București, condusă de Ciprian Ciucu. Și acesta a vrut să candideze la Primăria Capitalei, iar după ce Nicușor Dan a fost ales, Ciucu i-a transmis, pe Facebook, mai multe reproșuri. Este posibil ca Ciucu să-și dorească o candidatură la Primăria Generală în 2024, mai ales după ce Cîțu a spus că liberalii vor avea propriul candidat.

Cu toate acestea, Nicușor Dan a reușit, potrivit propriilor declarații, să stabilizeze situația financiară a Capitalei.

„În acest moment atât situația financiară a Primăriei, cât și relațiile noastre contractuale pentru diferitele investiții pe care le avem în curs, sunt mai mult decât stabile", a declarat pe 24 iunie. În octombrie 2020, susținea că Primăria are datorii de trei miliarde de lei, iar 70 de milioane de lei sunt blocați în conturi, din cauza unor popriri.

În plus, Nicușor Dan a început să desființeze, una câte una, celebrele companii municipale înființate de Gabriela Firea.

DE
MIRCEA MARIAN
mircea.marian@newsweek.ro

În primăvară, a desființat compania turistică. În iunie, a desființat alte patru structuri.

În august, alte două, iar o a treia a intrat în insolvență. Firea a lăsat în urmă 20 de companii municipale, unde salariile erau uriașe, deși unele nu aveau aproape nicio activitate.

ÎN POFIDA GREUTĂȚILOR, UNII PRIMARI DE LA PNL ȘI USR-PLUS AU REUȘIT SĂ SCHIMBE O SERIE DE LUCRURI ÎN BUCUREȘTI

Bătăliile lui Armand

Sectorul 1 este zona cu bătălia politică cea mai dură. Primarul USR-PLUS Clotilde Armand este în război deschis cu Romprest, firma care ar trebui să asigure salubritatea sectorului, cu organizația PNL din acest sector, condusă de Sebastian Burduja, și cu PSD, care a declanșat campania de strângere de semnături pentru demiterea ei.

La aceste conflicte publice se adaugă și linșajele constante din presă – CNA a sancționat, cu blândețe, Antena 3 și RTV pentru unele din emisiuni – precum și disputa tacită cu o parte a USR-PLUS, care nu o susține.

Ce a reușit Armand:

➤ Declararea stării de urgență, ceea ce i-a permis să aducă o firmă de salubritate care să acționeze în paralel cu Romprest. Scandalul privind gunoaiele necolectate pare să se fi temperat.

➤ A redus plățile către Romprest, refuzând să achite unele facturi pentru măturat și spălat străzile, considerând că aceste activități sunt prea frecvente și nejustificate. Firma de salubritate a deschis însă acțiune în instanță, cerându-și banii.

În paralel, PSD depune un efort uriaș să o dea jos de la conducerea Primăriei și a inițiat un referendum de demitere.

Printre cei care au semnat este fostul deputat PNL și pușcăriaș Sorin Roșca Stănescu sau fostul primar Gabriela Firea. Marcel Ciolacu, președintele PSD, a cerut chiar arestarea lui Armand, pentru o presupusă fraudă electorală. PNL, deși în conflict dur cu Armand, nu și-a anunțat sprijinul pentru demersul PSD, dar nici nu a apărat-o. Însă, în Consiliul Local al Sectorului 1, PNL refuză periodic să voteze unele propuneri ale lui Armand.

Gherilă și-n Sectorul 2

Și-n Sectorul 2, USR este la cuțite cu PNL-ul local. Prim-vicepreședintele organizației PNL din Sectorul 2, Claudiu Săftoiu, a dezvăluit că unii consilieri ai primarului Sectorului 2, Radu Mihaiu (USR), și-au propus singuri majorări substanțiale ale salariilor. „Am aflat că sunt consilieri ai primarului, fără studii de specialitate, care se ridică peste 8.000 de lei pe lună și care singuri și-au propus majorări la peste 10.000 - 14.000 de lei pe lună. Când auzi astfel de cifre în sectorul de stat, te apucă amețeala", a declarat Săftoiu, la Antena 3. Liderul liberal a amenințat chiar cu ruperea alianței locale cu USR-PLUS. Această declarație

FOTO: FACEBOOK

a fost făcută după ce Mihaiu i-a lăsat pe liberalii din primărie fără niciun fel de atribuții.

„Ne-au fost retrase toate delegările de competențe, fără o discuție prealabilă și fără a ni se aduce la cunoștință motivul. Prin urmare, nu putem decât specula că ne aflăm în fața unui șantaj. O încercare mizerabilă de a forța mâna consilierilor locali PNL pentru a vota noua organigramă și noile tarife Supercom", a arătat organizația PNL din Sectorul 2.

Într-adevăr, consilierii PNL și PSD au votat împotriva tarifelor negociate de Mihaiu cu Supercom, societatea care colectează gunoiul în acest sector.

„Luni de zile am negociat la sânge cu Supercom pentru a obține niște tarife corecte pentru colectarea gunoiului. Față de ce înaintaseră în primă fază, cele de acum sunt cu 35% mai mici. Tariful supus la vot e chiar sub cel de la Sectorul 4, singurul sector care mai are un sistem similar bazat pe «plătește cât arunci», raportat la volum. Luni de zile am luptat cu cei de la Supercom pentru acest tarif. Iar când să trecem finișul, partenerii ne-au pus piedică. PNL și PSD au votat împotriva unui tarif care ar fi deblocat toată situația generată de neinspirata taxă de habitat", s-a plâns Mihaiu.

Sectorul 6: pace și cooperare

Primarul Sectorului 6 nu a avut niciun conflict cu consilierii USR-PLUS sau PNL, de la instalare. Mai mult, în momentul în care a fost ales președinte al organizației municipale, Ciprian Ciucu a anunțat că se va bate pentru „reclădirea încrederii".

„Deja a început să scârțâie coaliția USR-PLUS-PNL, inclusiv la Primăria Generală, dar și la primăriile de Sector și cred că este mult prea devreme ca acest lucru să se întâmple. Propun să reclădesc încrederea între USR-PLUS și PNL", a decarat Ciprian Ciucu. Totuși, nu a uitat să puncteze că Nicușor Dan a venit la ședința PNL la care se alegea conducerea filialei București și a susținut-o pe contracandidata sa, Violeta Alexandru.

Spre deosebire de Clotilde Armand sau Nicușor Dan, bugetul propus de Ciucu la Sectorul 6 a fost votat de la prima încercare, cu o majoritate zdrobitoare, de 17 voturi pentru și nouă împotrivă.

Primarii PSD, nederanjați

În București au supraviețuit, după alegerile în 2020, trei primari din zona PSD: Robert Negoiță, ex-PSD, reales printr-o fantomatică alianță cu Ponta, Daniel Băluță, singurul pesedist 100%, cu carnet de partid, și Cristian Piedone, cel condamnat în primă instanță în dosarul Colectiv.

Piedone face parte din PPU-SL (Partidul Puterii Umaniste – Social Liberal), formațiunea lui Dan Voiculescu. Fiul său a fost ales deputat pe listele PSD, iar ulterior a anunțat că el este membru al PPU-SL, dar rămâne în grupul parlamentar social-democrat.

În Sectorul 3, bugetul propus de Robert Negoiță a fost votat, la 3 iunie, de PNL și USR, cei care s-au opus fiind consilierii PSD.

În acest sector, opoziția a venit din partea Anei Ciceală, consilier în Consiliul General al Municipiului București (CGMB). Ea a fost prima care, împreună cu doar doi dintre consilierii USR-PLUS din consiliul local al Sectorului 3, i-au făcut plângere penală lui Negoiță, după ce doi muncitori de la o companie a primăriei au murit îngropați de vii pe un șantier care nu avea aprobările necesare. Ana Ciceală este unul dintre consilierii generali USR-PLUS care l-a susținut pe Nicușor Dan, când bugetul propus de acesta era contestat de formațiunea lui Barna și Cioloș.

PNL Sector 3, condus de Antonel Tănase, i-a cerut lui Negoiță să se „autosuspende" din funcția de primar.

În afara acestui incident, administrația PSD n-a fost tulburată de opoziție.

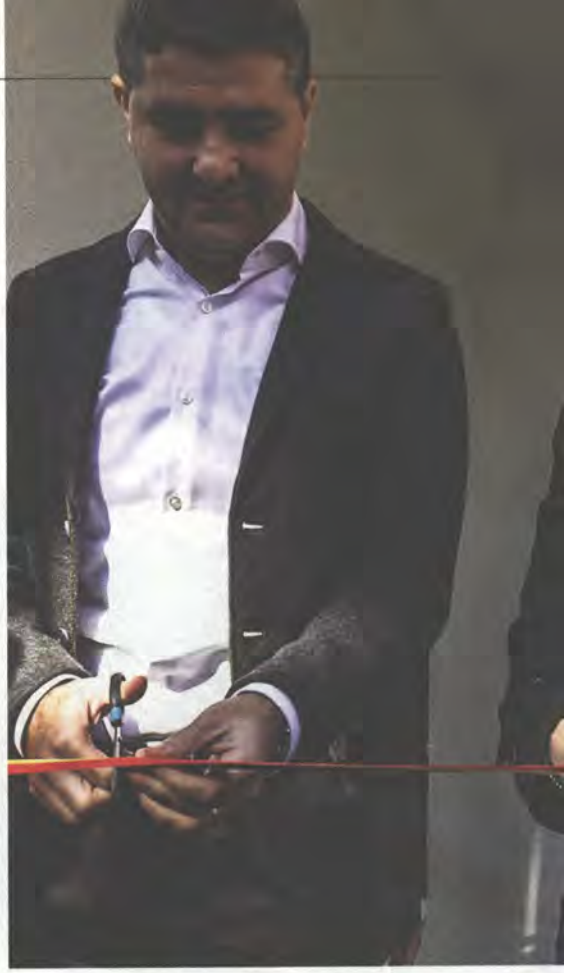

FOTO: FACEBOOK

CEA MAI FERMĂ OPOZIȚIE LA ACȚIUNILE PRIMARULUI BĂLUȚĂ VINE DINSPRE PRESA CARE A SCRIS CONSTANT DESPRE CONTRACTELE DUBIOASE DIN SECTORUL 4

Bugetul lui Piedone, votat de USR-PLUS

În sectorul 5, bugetul propus de Cristian Piedone a fost votat de consilierii USR-PLUS, iar PNL s-a abținut. Organizația USR-PLUS din Sectorul 5 a explicat că Piedone le-a acceptat mai multe amendamente, așa că i-a votat bugetul. „Negociem orice, dar nu negociem prin-

ACTIVITATE
Firea nu mai e primar de 10 luni, dar 13 dintre companiile înființate de ea încă rezistă. Colegii ei din PSD care au rămas primari o duc bine merci. (sus) Clotilde Armand a deschis cele mai multe războaie, dintre primarii noi din București, în Sectorul 1.

cipii": așa începe ultima postare a USR-PLUS Sector 5 înainte de a vota bugetul propus de primarul Piedone. Postarea USR-PLUS se referă însă la bugetul Primăriei Capitalei, pe care îl respingea, nu la bugetul Sectorului 5, pe care l-a susținut. Pe de altă parte, nici PNL nu se rușinează să se afișeze cu acest primar: Piedone l-a sprijinit public pe candidatul PNL la alegerile locale parțiale, din iunie, la primăria Bragadiru, o localitate lipită de Sectorul 5. Cei doi s-au filmat împreună, în timp ce Piedone îi dădea sfaturi liberalului care, la final, a câștigat în fața candidatei PMP, susținută de USR-PLUS.

Doar presa îl deranjează pe Băluță

După alegerile locale, PNL și USR-PLUS ar fi putut avea majoritate în Consiliul local al Sectorului 4, ținând sub control acțiunile primarului PSD. Dar, în foarte scurt timp de la alegeri, un consilier PNL, Robert Florea, a dezertat și a trecut în tabăra lui Băluță, primind drept recompensă poziția de viceprimar. Astfel, primarul PSD are majoritatea necesară pentru a-și trece proiectele. Pentru ca tabloul să fie complet, alături de Băluță se află azi mai mulți ex-consilieri USR din mandatul 2016-2020, unul dintre aceștia fiind purtător de cuvânt al organizației PSD din sector. Unicul consilier local care s-a luptat cu Băluță în legislatura 2016-2020, Guilhem Moulin, de la USR, a fost exclus din propriul partid și nu s-a mai regăsit pe listele pentru consiliul local 2020-2024.

Cea mai fermă opoziție la acțiunile primarului Băluță vine dinspre presa care a scris constant despre contractele dubioase din Sectorul 4 și despre averile apropiaților primarului. În primăvara acestui an, primarul Băluță a depus plângere la DIICOT împotriva mai multor jurnaliști, inclusiv de la *Newsweek România*.

Plângerea sa a fost respinsă. Mai mulți politicieni și-au exprimat solidaritatea în legătură cu jurnaliștii, dar organizațiile PNL și USR-PLUS din Sectorul 4 au păstrat o tăcere discretă.

EDITORIAL

Mai lăsați-mă cu turismul și ospitalitatea din România

MIHAI DUȚĂ, senior-editor al *Newsweek România*

Citeam undeva zilele trecute un îndemn să sprijinim turismul local, să nu mai mergem la mare prin Grecia, Bulgaria sau prin alte țări. Să stăm aici unde-i la fel de bine și să-i ajutăm pe-ai noștri. Să ne fure, poate.

După îndemnul ăsta, următoarea imagine a fost una de pe litoralul românesc unde oamenii stăteau în apă unul lângă altul, ca sardelele în conservă. Dacă voiai să intri în apă, trebuia să rogi pe cineva să iasă. Pe seară, după ce plaja se eliberează de animale, în urmă rămân zeci de tone de gunoi. Apa este infestată cu fecale. De asta spuneam că acolo vin animale.

Apoi, mergând pe faleză, dai de tarabe, chioșcuri, terase și restaurante cu prețuri enorme pentru mizeriile servite în scârbă de ospătari adunați de pe stradă. În multe dintre aceste stabilimente nu sunt respectate nici măcar regulile minime de igienă, ce să mai vorbim de cele anti-COVID-19.

Scump, murdar și cu servicii foarte proaste. Cu toate astea lumea dă buluc.De asta nu înțeleg eu apelurile pentru sprijinirea turismului de pe Litoralul românesc. Păi e deja plin.

Pe vremea studenției, în anii '90, mergem la Costinești vară de vară. O să-mi aduc mereu aminte de concertele cu Iris și spectacolele cu Divertis de la Amfiteatru, de Rockotecă, de toată acea atmosferă. Acum, această stațiune e un coș de gunoi, ca tot Litoralul, de altfel. Am fost acum vreo trei ani și am plecat a doua zi. Chioșcuri peste chioșcuri, o aglomerație infernală pe plajă, manele peste manele, înjurături și tone de gunoi.

De ce ar trebui să suport toate astea pe banii mei? Dacă nu vreau să fac vreo toxiinfecție și nici să mă scald în apa plină cu fecale înseamnă că nu-s român?

Asta în condițiile în care în Grecia ai tot ce-ți trebuie pentru un concediu reușit la prețuri mult mai bune. Și, una peste alta, drumul de 700-800 km este mai puțin periculos decât Autostrada Soarelui, iar acest lucru e dovedit de statistici.

Spre deosebire de tarabagiul român de litoral, care n-are nicio jenă să-ți dea o țeapă pentru că nu-l interesează dacă mai vii a doua oară, grecul nu știe cum să te facă să te întorci la el. Grecia, în comparație cu România, a avut un lockdown foarte strict din noiembrie până în aprilie. La noi n-a existat așa ceva, probabil am avut cele mai relaxate măsuri anti-COVID-19 de care ne-am plâns mult mai rău ca grecii.

În timp ce la noi meseriașii din Horeca au aruncat prețurile în aer, la greci nu s-a schimbat nimic, ba își permit să facă și reduceri.

M-am revăzut cu prietenii pe care mi i-am făcut în Grecia de-a lungul timpului. Ne-am îmbrățișat, ne-am bucurat să ne revedem și ne-am povestit momentele grele prin care am trecut în ultimul an. Mi-au spus că le-a fost foarte greu, dar acum au turiști neașteptat de mulți și sunt mulțumiți. Iar ei sunt la fel de amabili și cu zâmbetul pe buze ca și anul trecut, când avuseseră o scădere cu 70% a numărului de clienți. Oricât de greu le-ar fi, știu să te facă să te simți bine și să te relaxezi. Aici nu există goana după șezlong, mizeria de pe plajă, nervii de pe stradă, jecmăneala din restaurante.

Acestea sunt motivele pentru care nici în anii următori nu voi sprijini sub nicio formă turismul românesc de pe Litoral și, în general, turismul țeparilor de tarabă oriunde ar fi ei.

Afganistanul și noi

OVIDIU NAHOI, contributor al *Newsweek România*

Cu greu poate fi numit un alt eveniment extern care să fi avut un efect mai puternic asupra politicii interne a României. Poate doar criza iraniană din 1979, care l-a lăsat pe Nicolae Ceaușescu fără petrol ieftin și a aruncat România în încetare de plăți.

Preluarea puterii de către talibani, după 20 de ani de eforturi militare ale Occidentului, la care a participat și România, vine într-un moment politic intern tulbure, pe fondul unei scăderi abrupte a încrederii în actul de guvernare și al ascensiunii extremei drepte, xenofobiei, naționalismului și fundamentalismului religios.

Din perspectiva României, cu greu s-ar fi putut imagina un moment mai prost pentru retragerea precipitată a Americii din Afganistan, într-o perioadă de puternică amplificare a discursului contestatar la adresa sistemului de partide, dar și a sistemului de alianțe și la adresa apartenenței occidentale a României, construită cu greu după revoluția din decembrie 1989.

Ascensiunea extremei drepte, pe fondul pandemiei de coronavirus, a adus-o din zona marginală direct în centrul discursului public. Pentru extrema dreaptă și tot cortegiul care îi urmează și o potențează – de la antivaxeri la fundamentaliști religioși sau nostalgici ai ceaușismului – Uniunea Europeană și NATO sunt principalii vectori ai transformării României într-o „colonie".

O coincidență stranie face ca exact în ziua căderii Kabulului, la Mănăstirea Putna, președintele Academiei și Patriarhul Bisericii Ortodoxe aplaudau frenetic discursul unui tânăr student care compara sistemul actual de alianțe al României cu asuprirea românilor din Bucovina, sub Imperiul Austro-Ungar.

Retragerea americană a făcut să exulte presa de propagandă a Kremlinului. Aceasta nu a scăpat ocazia de a avertiza Moldova, Georgia și Ucraina că vor fi părăsite de aliații americani, în timp ce doar Rusia le poate garanta securitatea, așa cum arată o analiză Veridica.ro.

„Nezavisimaia Gazeta" susține că NATO va lăsa țările care nu fac parte din Alianță singure în fața problemelor de securitate cu care se confruntă.

Publicația „Segodnia", apropiată de politicieni pro-ruși din Ucraina, spune că tot ce poate face Washingtonul pentru ucraineni este să trimită câteva avioane pentru a evacua diplomații săi de la Kiev, după modelul Kabul.

„Ria Novosti" afirmă că situația din Afganistan a falimentat ideea de „parteneri ai NATO".

Mesajele presei apropiate Kremlinului sunt îndreptate către statele din vecinătatea estică a UE și NATO, care aspiră la cele două organizații. Dar narațiunea poate avea efecte indirecte și în România, prin intermediul antenelor de influență ale Rusiei sau prin platforma de propagandă Sputnik, care acționează din Republica Moldova.

Se vor schimba raporturile noastre cu aliații? Nu trebuie uitat precedentul susținerii de către România a intervenției americane asupra Serbiei, în timpul crizei din Kosovo, în primăvara lui 1999. A fost prima aliniere fără echivoc a Bucureștiului la tabăra occidentală, dar mișcarea s-a dovedit extrem de nepopulară, pe fondul unei campanii de presă furibunde la adresa președintelui Constantinescu.

Decizia a favorizat deschiderea negocierilor de aderare a României la UE, cu ocazia summitului din decembrie 1999, și a favorizat invitația de a face parte din Alianța Nord-Atlantică, în 2002. Dar a dărâmat și ceea ce mai rămăsese din popularitatea președintelui Constantinescu și a Convenției Democratice.

Apoi, participarea României alături de coaliția internațională în Afganistan, după atacul de la 11 septembrie 2001, a avut o susținere populară masivă. La fel pentru intervenția americană din Irak, din 2003, chiar dacă state membre UE, precum Franța și Germania, au criticat demersul Bucureștiului.

După 20 de ani de participare în Afganistan, urmați de o retragere sub presiunea talibanilor, o decizie de a-i urma pe aliați într-o altă misiune s-ar putea dovedi ceva mai dificilă.

A devenit la modă întrebarea „ce ne-a adus nouă Afganistanul?". Printre altele, în afară că a antrenat Armata în misiuni de război reale, a transformat România într-un aliat de încredere. România este în măsură să le ceară aliaților un angajament puternic în zona Mării Negre.

Dar ce se va întâmpla dacă aliații noștri se vor decide să se angajeze în lupta antiteroristă pe teritoriul Africii, de exemplu?

România are cei mai mulți urși din Europa. Acesta este singurul punct în care sunt de acord Ministerul Mediului, vânătorii, și activiștii de mediu. Când vine vorba de administrarea echilibrată a acestor carnivore mari, astfel încât să existe o comuniune pașnică între om și animal, cele trei părți se despart aproape iremediabil. Și totuși cum rezolvăm problema ursilor din Munții Carpați?
– Răzvan Chiruță

JOCUL U

FOTO: GULIVER / GETTY IMAGES

URSULUI

„A trecut un urs pe aici. Nu am nicio îndoială. Niciun alt animal nu s-ar fi urcat într-un cireș ca să rupă o ramură doar pentru fructe", spune Roberto Hartasánchez, activist de mediu al Asociației FAPAS.

Când caută urși, Roberto nu se ghidează doar după copaci rupți. A instalat camere video prin locurile frecventate de animale, pentru a le monitoriza comportamentul și pentru a-i număra.

„Uite-i! Imaginile astea mă fac atât de fericit! Sunt o dovadă că acesta este încă un loc în care ursul se simte din nou acasă. Urșii au dispărut în mare parte din Europa. Aici au supraviețuit. Pentru oameni ca noi, acest lucru e minunat".

Acest „acasă" pe care-l descrie Roberto Hartasánchez, pentru *Deutsche Welle*, este regiunea Cantabria, din Spania, acolo unde se află pădurile din care ursul brun aproape dispăruse. Acum numărul este iar în creștere. Sunt 300, cea mai mare populație din vestul Europei.

Desigur, bucuria simțită de activistul de mediu înseamnă teamă pentru localnici, căci și întâlnirile dintre aceștia și urși s-au înmulțit. Iar unele s-au terminat rău.

Animalele intră în gospodăriile oamenilor în căutare de hrană, iar, în Sisterna, proprietarul unui restaurant a filmat un urs care încerca să intre într-un butoi plin cu ulei de gătit.

„Trebuie să alungăm urșii și să ne asigurăm că nu mai vin în satul nostru. Este foarte important să facem asta. Mulți copii și vârstnici locuiesc aici vara. S-ar putea întâmpla incidente", cere Jose Gonzalez.

Cu puțin timp înainte ca Roberto Hartasánchez să le vorbească reporterilor de la *DW* despre bucuria revitalizării urșilor din Spania, unul dintre aceste animale a atacat o femeie de 75 de ani și a rănit-o grav.

„În mod normal, urșii fug de oameni. În acest caz, a atacat-o pe femeie pentru că s-a simțit amenințat. Femeia și-a fracturat șoldul și a fost rănită la față. Urșii nu sunt agresivi sau periculoși în sine. A fost o întâlnire nefericită", a explicat Pepin Tunon, expert la Asturian Bear Foundation.

Ce fac spaniolii în această situație? Nu, nu scot pușca. Roberto Hartasánchez și asociația sa vor să identifice urșii suspecți și să le observe comportamentul pentru a interveni, dacă va fi necesar. Știe și de animalele care și-au pierdut frica în fața oamenilor.

„Există din ce în ce mai puține ferme în sate. Pajiștile și pășunile se integrează acum în păduri. Deci, multe sate sunt chiar în mijlocul pădurilor, iar ursul nu iese cu adevărat din pădure când se apropie de o așezare. Rămâne în habitatul său. Este important să analizăm mai atent ceea ce se întâmplă cu adevărat aici, în loc să dăm vina pe animale pentru orice lucru care nu merge bine", a explicat Roberto Hartasánchez, activist al Asociației FAPAS.

Pentru a ține urșii în afara satelor, ecologiștii vor să se asigure că animalele găsesc hrană suficientă departe de așezări. De aceea plantează pomi fructiferi în poieni.

În același timp, în România

Pe 8 iulie, în România, Guvernul a publicat o ordonanță de urgență prin care sunt simplificate procedurile pentru uciderea urșilor periculoși. Actul normativ, dorit de actualul ministrul al Mediului, Tánczos Barna, încă din 2015, când era doar senator UDMR, a apărut la doar două luni după scandalul național declanșat de uciderea de către un prinț austriac a unui superb exemplar de urs din Munții Carpați.

Dezbaterile provocate de vânarea lui Arthur, ursul considerat de Asociația Agent Green cel mai mare din România (593 de puncte din 600 posibile pentru un trofeu), au început în mai anul acesta, când ONG-ul a dezvăluit că prințul Emanuel Prinz von und zu Liechtenstein a venit în Covasna pentru a „recolta" o ursoiacă ce provocase stricăciuni în gospodăriile oamenilor, dar l-a nimerit și doborât tocmai pe pașnicul, dar superbul Arthur.

În România, vânătoarea de urși a fost interzisă total în 2016, de către Guvernul Cioloș. De atunci, vânătorii nu mai pot ucide exemplarele cele mai bune ale speciei pentru a obține „trofee". Legea mai permite doar „extragerea" sau „recoltarea" acelor animale care ajung în comunitățile umane și fac probleme, victime omenești sau pagube materiale.

Ecologiștii acuză însă că această derogare este folosită pentru a acoperi faptul că în continuare în România sunt vânate cele mai frumoase exemplare, nu „urși problemă", cum apar în acte.

Prințul și cei care i-au luat apărarea au susținut că moartea „marelui Arthur" s-a produs din greșeală. Vânătorul ar fi venit din Austria pentru ursoaica agresivă pentru care se obținuse derogare de la Ministerul român al Mediului, dar a tras din greșeală spre altă țintă.

Printre cei care au prezentat această variantă a fost chiar ministrul Mediului, Tánczos Barna, care a afirmat că este dificil de identificat cu exactitate exemplarul pentru care s-a dat derogare de împușcare și confuzii se pot întâmpla ușor.

În principiu, aceste animale sunt într-adevăr greu

85.078

de apeluri au fost efectuate la serviciul de urgență 112, între 2010 și 2020, pentru a semnala atacuri ale unor animale domestice.

FOTO: PEXELS.COM

„URȘII AU DISPĂRUT ÎN MARE PARTE DIN EUROPA. AICI AU SUPRAVIEȚUIT. PENTRU OAMENI CA NOI, ACEST LUCRU E MINUNAT“

de deosebit, a explicat și Cristina Lapis, de la Asociația „Milioane de Prieteni“. „Eu am 108 urși în sanctuar și e foarte greu să-i recunoști, că toți au urechile rotunde și coada scurtă. Și sunt și maro. Sunt puțini care au elemente de identificare“.

Totuși, în cei cinci ani care au trecut de la interzicerea vânătorii la urși, doar unul singur a fost ucis din greșeală, potrivit datelor consultate de *Newsweek România* la Ministerul Mediului. În 2019, AJVPS Mureș a făcut o solicitare de derogare pentru uciderea unui urs ce făcea probleme în raza comunei Gornești. Ministerul Mediului a refuzat cererea. Cu toate acestea, animalul a fost împușcat „accidental“.

Dar tocmai argumentul că urșii nu pot fi ușor de indentificat, folosit de ministrul Mediului pentru a-l apăra pe prinț, este folosit de cei care se opun vânării animalelor care fac probleme: cum știi sigur că ai ucis tocmai ursul care a atacat un om sau a distrus o gospodărie și nu un exemplar nevinovat?

Oricum, cazul marelui Arthur s-a încheiat fără identificarea unui vinovat. În schimb, din mai, numărul de apeluri la serviciul de urgență 112 care semnalau prezența acestor animale sau posibile atacuri a crescut considerabil. Doar în patru zile din iulie s-au înregistrat peste 26 de apeluri în Harghita cu acest subiect.

Astfel încât, aparent sub această presiune publică, Guvernul a simplificat, prin ordonanță de urgență, regulile prin care urșii problemă pot fi „extrași“ sau „recoltați“, termene folosite pentru a ascunde ceea ce se întâmplă în realitate: animalele sunt ucise. Dorința lui Tánczos Barna s-a împlinit.

Câți urși sunt în România

Toate părțile implicate în chestiunea urșilor din România sunt de acord că după interzicerea totală a vânătorii numărul de exemplare a crescut. Diferă doar cifrele, pentru că nu există un recensământ oficial. Activiștii de mediu vorbesc despre maximum 6.000 de exemplare. Ministerul Mediului și vânătorii vehiculează cifre mai mari, de peste 10.000 de exemplare.

Deși nu e cunoscut numărul real, cu toate că un recensământ este ușor de pus în practică, o realitate nu poate fi contestată: sunt tot mai multe relatări ale prezenței acestor animale în comunitățile de oameni, inclusiv în zone care până acum câțiva ani nu erau frecventate de această specie.

Numărul apelurilor prin care sunt semnalate aceste carnivore mari în gospodării sau posibile atacuri a crescut de nouă ori între 2010 și 2020, potrivit datelor furnizate de Serviciul Român de Telecomunicații (STS).

Mai mult, numărul pagubelor materiale reclamate este în creştere. În aceste condiţii, toate părţile implicate afirmă că doresc rezolvarea acestei probleme, astfel încât să fie protejaţi atât oamenii, cât şi urşii. Diferă doar metodele.

Uneori radical.

Actualul ministru al Mediului, Tánczos Barna, este unul dintre cei mai vehemenţi militanţi pentru împuşcarea cât mai multor urşi. În viziunea demnitarului, este cea mai eficientă metodă prin care numărul de exemplare poate fi ţinut sub control.

A spus-o încă în 2015, când vânătoarea nu era încă interzisă, ci doar reglementată, când cerea uciderea a 4.000 de urşi.

„Nu ne putem permite să transformăm România în grădina zoologică a Europei. Populaţia de urşi creşte, depăşind deja 10.000 de exemplare", afirma Tánczos Barna.

„A nu interveni şi a lăsa lucrurile să se întâmple la nimereală şi a nu controla efectivul de urşi din România este o iresponsabilitate uriaşă. Vorbim de un carnivor care nu are duşmani în pădure, de un animal sălbatic aflat la vârful lanţului trofic, singurul duşman este omul, care în mod corect echitabil, trebuie să se ocupe de protejare a animalului şi să regleze populaţia de urşi", declara acesta în 2017.

„România a luat o decizie total eronată în 2016 când a decis să nu mai intervină deloc în populaţia de urşi. Atunci, am depus o întâmpinare şi mă bazam pe date din Ministerul Mediului. Cu siguranţă, aceste lucruri s-au schimbat de atunci în direcţia care se putea prevede foarte uşor: (...) înseamnă fără doar şi poate o creştere anuală, sigură, lentă a populaţiei de urs", menţiona viitorul ministru şi în octombrie 2020.

Ce prevede ordonanţa de urgenţă

În cele din urmă, după scandalul provocat de uciderea lui Arthur şi după ştirile aproape zilnice din presă în care erau relatate atacuri ale urşilor, soldate cu morţi şi oameni schilodiţi, Guvernul a modificat regulile prin care pot fi vânate animalele agresive. OUG a fost publicată pe 8 iulie 2021.

Intervenţia în cazul urşilor care ajung în intravilanul localităţilor se face „gradual", extragerea prin împuşcare fiind menţionată în cazul în care „siguranţa şi securitatea cetăţenilor sau a bunurilor sunt puse în pericol", prevede actul normativ.

De asemenea, urşii pot fi împuşcaţi dacă „siguranţa şi securitatea membrilor echipei de intervenţie sunt puse în pericol".

Spre deosebire de prevederile anterioare, noul act normativ lasă libertatea de a fi împuşcate şi ursoaicele cu pui, caz în care puii vor ajunge într-un adăpost.

Intervenţia graduală înseamnă: îndepărtarea prin diverse mijloace; tranchilizare şi relocare; extragere prin eutanasiere sau împuşcare.

În cazul în care exemplarul îndepărtat prin alungare revine în mod repetat, echipa de intervenţie procedează la intervenţia prin tranchilizare şi relocarea acestuia. Însă dacă ursul pune în pericol siguranţa cetăţenilor, a bunurilor sau a echipei de intervenţie, va putea fi ucis.

Echipa de intervenţie este condusă de primar sau viceprimar şi este formată din jandarm, vânător şi medic veterinar, iar decizia dacă animalul este ucis sau nu aparţine echipei de intervenţie.

Ordonanţa de urgenţă gândită de Guvern să rezolve problema urşilor a reuşit deocamdată doar să nemulţumească pe toată lumea: activiştii de mediu, primarii, ba chiar şi o asociaţie a vânătorilor a contestat anumite prevederi. Inclusiv PSD a cerut Avocatului Poporului să conteste actul normativ la CCR.

Ce i-a supărat pe vânători

Un act normativ care dă posibilitatea vânătorilor profesionişti sau amatori să împuşte animale sălbatice de talie mare ar trebui să îi bucure pe aceştia. În realitate, Asociaţia în Beneficiul Vânătorilor şi Activităţii de Vânătoare (ABVAV) consideră că, de fapt, OUG le oferă un spaţiu de manevră limitat şi are prea multe hibe.

ABVAV susţine că vânătoarea este „singura posibilitate prin care aceste exemplare pot fi extrase din natură şi de readucere a populaţiei urşilor la un comportament firesc". Prin vânătoare, organizaţia nu se referă la simpla „extragere" sau „recoltare" a animalelor problemă, ci la revenirea la cote pentru urşi, aşa cum se întâmpla până în 2016. Să fie împuşcat orice urs iese în calea puştii, indiferent dacă e problemă sau nu.

6.188

de apeluri au fost efectuate la 112, în aceeaşi perioadă, pentru a semnala prezenţa sau posibile atacuri ale urşilor. STS nu deţine date dacă semnalările au fost reale, alarme false sau dacă atacul a avut loc.

„A NU INTERVENI ŞI A LĂSA LUCRURILE SĂ SE ÎNTÂMPLE LA NIMEREALĂ ŞI A NU CONTROLA EFECTIVUL DE URŞI DIN ROMÂNIA ESTE O IRESPONSABILITATE URIAŞĂ"

CARNIVORE MICI ȘI MARI
Ministrul Mediului, Tánczos Barna, a militat încă din 2015 pentru uciderea a cel puțin 4.000 de urși din România. Până anul acesta, ursoaicele problemă cu pui nu puteau fi „recoltate". Prin noua ordonanță de urgență, acest lucru este acum permis.

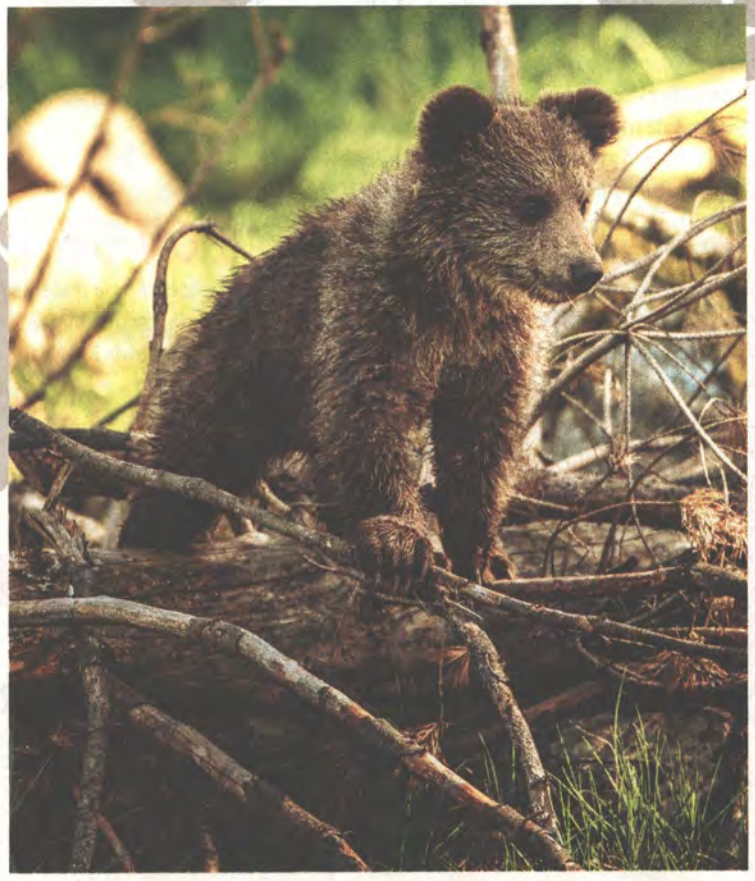

FOTO: INQUAM PHOTOS / GEORGE CĂLIN; PEXELS / JANKO FERLIČ

„Până în 2016, această minunată specie a fost gestionată responsabil de către vânătorii din România. Până în 2016, numărul atacurilor asupra oamenilor, numărul atacurilor asupra animalelor domestice sau stupinelor, numărul atacurilor asupra locuințelor, restaurantelor, pensiunilor, numărul urșilor prezenți în localități, numărul urșilor accidentați sau omorâți de trenuri sau autoturisme, numărul urșilor prinși în capcane, numărul alertelor prin 112 a fost foarte redus, acceptabil social, sau moral", susține ABVAV. UE nu interzice controlul populației urșilor prin vânătoare, afirmă organizația.

„Numărul oamenilor omorâți sau răniți de urși, precum și pierderile din sectorul zootehnic plasează România pe locul 1 în lume în acest domeniu, la mare distanță de oricare altă țară. Există exemple ale unor state europene, precum Suedia sau Finlanda, în care, cu toate că suprafața împădurită este de 4-5 ori mai mare decât a României și numărul urșilor este de cel puțin 3 ori mai mic, controlul populației se face prin vânătoare", susține Asociația în Beneficiul Vânătorilor și Activității de Vânătoare, într-un comunicat de presă.

Vânătorii nu sunt dispuși să devină „luptători de gherilă" cu urșii, așa cum i-ar transforma ordonanța de urgență a guvernului în viziunea ABVAV.

„Vânătorii din România și personalul salariat al asociațiilor de vânătoare NU sunt specializați în «războaie de gherilă» în localități alături de entități militarizate (așa cum sunt jandarmii). Personalul salariat al asociațiilor de vânătoare, în general NU are dotarea necesară împușcării urșilor și NU este specializat în acest tip de vânătoare. Riscurile asupra vieții sau integrității fizice a membrilor echipei de intervenție sau a locuitorilor din zonele vizate de aceste acțiuni, în cazul respectării metodologiei propuse de OUG, este inacceptabil. Practica tranchilizării animalelor sălbatice arată că acest procedeu este posibil doar dacă animalul este la o distanță mică, ceea ce în cazul urșilor agresivi este extrem de riscant pentru echipa de intervenție", susține ABAV. Organizația insistă că doar vânătoarea e soluția, nu și relocarea, așa cum prevede OUG ca metodă inițială de intervenție și cum cer și activiștii de mediu.

Ce mai contestă ABVAV:

➤ Metoda propusă de Ministerul Mediului prin OUG, NU este o metodă de prevenție a atacurilor asupra oamenilor sau animalelor domestice, pentru că intervenția are loc după ce aceste atacuri au avut loc.

➤ Metoda propusă de OUG nu rezolvă problema blocajului ce va surveni în turismul montan, în sporturile de iarnă, în continuarea activităților tradiționale de recoltare a ciupercilor sau a fructelor de pădure, toate

EXPERTIZĂ
Mihai Pop, într-o expediție de iarnă pentru monitorizarea urșilor. Silviu Chiriac a tranchilizat un urs, pentru relocare (jos).

aceste activități, sectoare economice și persoane implicate suferind pierderi însemnate.

➤ OUG NU rezolvă problema de fond a creșterii numărului de urși și neglijează că, oricare ar fi numărul acestora, ursoaicele dau naștere la fiecare doi ani la 1-4 pui, astfel numărul acestora crește exponențial.

În fine, ABVAV cere o lege care să redeschidă vânătoarea la urși, în cote și cu metodologie discutată doar cu vânătorii, nu cu „așa-zisele organizații de mediu".

„Vânarea urșilor este unica metodă de gestionare responsabilă a speciei care nu necesită cheltuirea banului public, ci dimpotrivă", consideră asociația.

Activiștii de mediu: Oamenii sunt de vină

Reprezentanții organizațiilor pentru protecția mediului nu vor să audă sub nicio formă de uciderea animalelor ca metodă de control al numărului de exemplare și de prevenție a atacurilor în comunitățile umane. Căci, afirmă activiștii de mediu, există suficiente metode mai umane. Mai ales, accentuează ei, că nu e vina urșilor că oamenii le-au micșorat și încălcat teritoriul, în total dispreț pentru echilibrul din natură.

„E posibil să se fi înmulțit atacurile urșilor în contextul în care în ultimii ani habitatele acestora au fost distruse, nu s-au implementat măsuri care să evite conflictele dintre om și urs. Și atunci folosești acest efect al lipsei de măsuri pentru a justifica niște măsuri proaste. Trebuie să avem o garanție că într-adevăr, dacă se ajunge la situația extremă legată de necesitatea extragerii unui urs, acela este ursul care reprezintă un pericol. Din păcate, din ceea ce am văzut în ultimii ani, inclusiv în cazul celebrului urs Arthur, nu avem această garanție că se extrag urșii problemă și nu alți urși și ăsta e un lucru de două ori rău. Pe de-o parte, este afectată populația de urși, o specie protejată; pe de altă parte, urșii problemă rămân în continuare un pericol", a explicat pentru *Newsweek România* Mihai Goțiu, activist de mediu și fost senator din partea USR.

1.756
de apeluri privind prezența urșilor în comunitate au fost înregistrate în 2020.

De **9 ORI**
mai mult decât în 2010, când au fost doar 192.

„VÂNAREA URȘILOR ESTE UNICA METODĂ DE GESTIONARE RESPONSABILĂ A SPECIEI CARE NU NECESITĂ CHELTUIREA BANULUI PUBLIC, CI DIMPOTRIVĂ"

Mihai Goțiu îl acuză pe actualul ministru al Mediului, Tánczos Barna, că nu și-a respectat o promisiune importantă, aceea de a fi realizat un inventar al ursilor din România înainte de a se decide ce soluție e mai bună pentru controlul populației.

De altfel, deși se discută încă de dinainte de 2016 despre necesitatea esențială de a fi numărați ursii în mod științific, niciun ministru al Mediului nu a făcut demersuri în această direcție. În condițiile în care există metode ușor de implementat pentru a se afla câți ursi sunt totuși în România.

„Nu s-a făcut și atunci se recurge la tot felul de soluții asupra cărora am mari îngrijorări că nu-și vor atinge scopul, să reducă atacurile, ci doar să ducă la împușcarea unor ursi. Până la împușcare, trebuia realizat acest inventar pentru a ști exact câți ursi avem, pentru a ști exact care sunt zonele cu probleme unde trebuie implementate măsuri, luarea măsurilor de refacere a habitatelor și doar în ultimă instanță, când avem toate aceste informații, să se ajungă la împușcarea ursilor", a menționat Mihai Goțiu, pentru *Newsweek România.*

Silviu Chiriac, de la Asociația pentru Conservarea Diversității Biologice, este membru în Grupul Național de Lucru pentru Conservarea Carnivorelor Mari și în Consiliul Științific al Parcului Natural Putna-Vrancea. Are o lungă experiență în protejarea acestor animale. El a explicat pentru *Newsweek România* că nu există nicio bază de date în care să fie adunate, și astfel monitorizate, atacurile din ultimii ani ale ursilor. Acest lucru ar oferi o imagine clară cu privire la creșterea sau nu a numărului de atacuri, al victimelor omenești și al pagubelor materiale. Știrile difuzate de presă periodic nu reprezintă o bază științifică.

„Sigur știu că nu există așa ceva. Există date doar despre pagubele produse de urs, înregistrate de o comisie care e constituită pe baza unei hotărâri de Guvern. Doar pagubele acceptate de stat spre plată, nu toate. Prin urmare, e greu de răspuns la întrebarea dacă a crescut numărul atacurilor sau doar opinia publică e mai atentă la acest subiect. Pe zi ce trece lumea are acces mai mult la tehnologie, la informație și simplul fapt că proprietarii de culturi, de stupine, de animale au înțeles că e o problemă cu atacurile astea și că pot fi compensați a făcut ca zi după zi numărul solicitărilor de compensare a pagubelor să crească. V-o spun în calitate de om care este membru în astfel de comisii. Dar nu putem să știm dacă numărul atacurilor este mult mai mare sau oamenii au avut acces mult mai mult la informația asta și atunci solicită ajutorul statului mult mai frecvent. La fel cum toată lumea arată că s-au înmulțit apelurile la 112 pe atacuri ale ursilor. Dar nu știm dacă se datorează faptului că s-au înmulțit efectiv atacurile sau că lumea a înțeles că trebuie să sune la 112 când are o problemă", este de părere Silviu Chiriac.

Expertul de la Asociația pentru Conservarea Diversității Biologice crede că până în 2020 oamenii din zona montană nu știau că dacă intră ursul în livadă au dreptul de a primi ajutor financiar dacă reclamă pagubele. Altfel spus, probabil că existau și în trecut daune produse de aceste animale, dar nu erau raportate. Deci, nu se poate afirma cu certitudine dacă numărul lor a crescut sau se menține, de fapt, la un nivel „firesc" al relației dintre oameni și animale sălbatice.

„Sunt milioane de telefoane mobile dotate cu camere foto, cu camere video. E greu de spus acum dacă s-au înmulțit râșii, pur și simplu suntem invadați de imagini cu râși. Altădată ne chinuiam cu greu să facem rost de imagini cu râși. Acum nu există săptămână fără să apară cineva în pădure să fotografieze un râs. În Germania, vă dau un simplu exemplu, nici nu știau că au pisici sălbatice până când statul n-a dat camere cu senzori de mișcare la foarte mulți cetățeni. În momentul în care au montat câteva mii de astfel de camere au văzut deodată că este o țară plină de pisici sălbatice", a precizat specialistul român în carnivore mari.

FOTO: FACEBOOK / SURSA CIFRELOR: STS, VIA LIBERTATEA

Silviu Chiriac crede că, atât timp cât nu există date clare, nu pot fi luate măsuri simple și radicale, prin ordonanță de urgență.

„Aici este un cumul de activități care trebuie să se întâmple. Trebuie analizat

contextul local. Dacă un fermier are probleme cu urșii, acel fermier trebuie păzit foarte bine cu mijloacele tehnice disponibile. Dacă o comunitate are probleme cu urșii, trebuie văzut ce face ca acei urși să fie atrași spre respectiva comunitate, îndepărtate sursele de atractivitate, pentru că acei urșii nu vor să vadă Piața Sfatului din Brașov, ei vin acolo pentru că le trebuie ceva. Dacă acel ceva dispare de acolo, aceștia nu vor mai veni. Aceeași situație este și în Valea Cerbului, și pe Valea Prahovei, și la Tușnad, și peste tot. Acei urși au acces la o sursă atractivă, dacă această sursă dispare, vom avea mai puține cazuri, iar în situațiile în care într-adevăr nu am ce face, pentru că ursii nu înțeleg să stea în pădure, atunci firește că pușca este o soluție bună", a menționat Silviu Chiriac pentru *Newsweek România*.

Nici Mihai Pop, responsabil pentru coordonarea activităților privind conflictele om-urs și realizarea ghidului pentru monitorizarea populației de urs brun în cadrul Asociației pentru Conservarea Diversității Biologice, nu poate spune dacă numărul atacurilor urșilor a crescut cu adevărat.

„Anul acesta par într-adevăr să fi fost mai multe atacuri, dar, de exemplu, în 2017 au fost 22 de atacuri numărate de noi. Anul acesta nu le-am mai numărat. Noi colectăm informațiile din presă, acum dacă am ratat un articol, este clar că nu avem toată informația", a fost răspunsul sec al acestuia.

Care sunt motivele pentru care urșii vin tot mai des (sau nu chiar așa des) în comunitățile omenești?

„Poate să fie eroare umană, poate să fie numărul crescut de urși, lipsa hranei, pot fi foarte multe. Din păcate, noi nu avem un sistem de identificare, de evaluare și de analiză pe problemele acestea. Poliția se duce și constată că animalul l-a atacat pe om și cam atât, mai departe nu se analizează contextul și de ce s-a întâmplat. În majoritatea situațiilor, e o neatenție sau o neglijență umană".

Dar, afirmă Mihai Pop, într-un interviu pentru *Newsweek România*, cei care solicită uciderea urșilor nu se gândesc întâi că principala vină pentru comportamentul animalelor aparține oamenilor.

„Sunt țări care au aceeași densitate de urși ca noi și atacuri mai puține. Nu pot spune că urșii noștri sunt mai răi ca urșii din Slovacia, care are aceeași densitate de urși ca noi, sau Slovenia, unde sunt două atacuri pe an. Omul trebuie să învețe să se comporte. Dacă ești turist, ai grijă când mergi pe poteci, dacă ești cioban, lasă ursul să-ți ia oaia că ți-o plătește statul mai devreme sau mai târziu. Suntem singura țară care sărim cu bățul la urs. Eu cred că soluția este să fim și noi în secolul XXI. Mai există și alte soluții, dar este alt nivel de discuții. Un urs atacă când se simte amenințat. Acesta este principalul motiv, asta arată toate studiile. Ursul nu e un câine de pază, să fie dresat să atace, ceva îl sperie, ceva îl deranjează", a menționat responsabilul pentru coordonarea activităților privind conflictele om-urs și realizarea ghidului pentru monitorizarea populației de urs brun în cadrul Asociației pentru Conservarea Diversității Biologice.

Primarii, în luptă cu urșii

Dacă un urs atacă o comunitate de oameni, iar Ministerul Mediului acordă derogarea pentru „relocarea" sau „recoltarea" acestuia, responsabilitatea este transferată, potrivit ordonanței de urgență adoptată în iulie, primarilor. Echipa de intervenție pentru rezolvarea ursului problemă este condusă de primar/viceprimar și este formată din jandarm, vânător și medic veterinar. Decizia dacă animalul este ucis sau nu aparține echipei de intervenție, implicit primarului/viceprimarului.

Această prevedere i-a nemulțumit pe edilii din zone care se confruntă frecvent cu prezența urșilor. Căci, afirmă ei, nu au pregătirea necesară să realizeze dacă un animal e violent sau doar speriat.

„O privesc ca pe o pasare a responsabilității către nivelul local, unde, de altfel, există și presiunea, iar lucrul acesta poate genera niște probleme mari pe termen lung. Imaginați-vă o celulă de criză, formată dintr-un primar, un vânător, un medic veterinar și un jandarm, care se trezește față în față cu un urs și trebuie să ia pe loc o decizie. Din punctul meu de vedere, modul în care se pasează această decizie nu este suficient detaliat și nu ni se dau suficiente instrumente, astfel încât să ne asigurăm că gestionarea speciei urs și a interacțiunilor dintre populație și specie se face într-un mod corect, într-un mod coerent, într-un mod unitar la nivelul țării", a explicat, la RFI, primarul Brașovului, Allen Coliban.

Edilul precizează că, „în relația cu Comisia Europeană și cu normele internaționale, ministerul este cel responsabil, ca reprezentant al statului român pe acest domeniu. Ministerul și Academia Română luau până acum astfel de decizii. Iată că acum acestea trec în mâna unor oameni care nu întotdeauna sunt calificați și nu au expertiza profesională să ia aceste decizii".

Șeful Gărzii de Mediu: De ce avem senzația că sunt mult mai mulți urși

„Știți cum se face inventarierea urșilor și cum se obțin cotele de recoltă, adică de împușcat? Un urs trece prin 10 comune arondate la trei fonduri de vânătoare și lasă

„SUNTEM SINGURA ȚARĂ CARE SĂRIM CU BĂȚUL LA URS. SOLUȚI ESTE SĂ FIM ȘI NOI ÎN SECOLUL XX

FOTO: PEXELS / JANKO FERLIC

urme. Fiecare fond de vânătoare spune că are un urs. Astfel, un urs e numărat de trei ori. Și așa zece urși sunt numărați ca fiind 30 de exemplare diferite. Fondurile de vânătoare primesc cote de recoltate (împușcare) pentru 10% din urșii inventariați, adică pentru 3. În realitate, vorbim de împușcarea a 3 urși din 10, nu din 30. La asta mai adăugăm cel puțin un urs din zece braconat. Vorbesc în cunoștiință de cauză, pentru că am muncit în combaterea braconajului", a explicat comisarul-șef al Gărzii Naționale de Mediu, Octavian Berceanu, de ce soluția împușcării urșilor este periculoasă pentru prezența acestei specii pe teritoriul României fără un recensământ care să ofere o imagine reală a numărului de exemplare prezent acum în Munții Carpați.

Și Octavian Berceanu pune agresivitatea în creștere a carnivorelor mari pe seama comportamentului uman, dar mai ales pe reducerea habitatului acestora, tot prin intervenția oamenilor.

„Ce nu vedem este faptul că acolo unde trăiesc urșii nu mai există nici liniște, nici mâncare și nici apă, de cele mai multe ori. Faptul că au ajuns să se comporte precum câinii derivă din comportamentul nostru iresponsabil și din inteligența lor în arta supraviețuirii.

Culesul fructelor de pădure e una din cele mai mari afaceri ilegale din România! Nimeni nu plantează nimic, muncitorii sunt plătiți la negru, cantitățile culese nu-s fiscalizate și partidele politice își primesc partea de bani murdari. Imediat ce apar fructele de pădure și ciupercile, zeci de mii de oameni merg să le culeagă și iau la pas fiecare metru pătrat de pădure, cu zgomote și fluierături. În spatele lor nu mai rămâne mâncare nici pentru furnicile din pădure, absolut nimic.

Zeci de mii de oameni culeg ilegal mii de tone de fructele de pădure și ciuperci. Doar 1 din 10 kg culese e declarat. Profitul, de zece ori mai mare, este împărțit între patron, politician, administrația silvică și poliția din localitate. În spatele mafiei care produce câteva sute de milioane de euro anual rămâne o pădure stearpă, fără hrană", a menționat șeful Gărzii Naționale de Mediu într-o postare pe Facebook.

Octavian Berceanu incriminează și exploatările forestiere „la ras", care creează platouri pe care ursul nu mai are ce să vâneze. Un urs este vizibil de la 3 kilometri pe terenul golit de vegetație. Singurele viețăți care mai mișcă sunt oile stânelor, de care urșii se feresc pentru că braconajul e mai puternic ca oricând.

„Microhidrocentralele care captează izvoarele râurilor de munte au făcut ca albiile să sece. Nu știu câți dintre voi ați mers pe astfel de albii, odată pline de păstrăvi și animale. Acum nici păsările nu se mai aud pentru că, în lipsă de apă, de la gâze la cerbi și mistreți, toate făpturile au plecat spre alte locuri.

Uite, eu m-am întâlnit cu urșii ăștia în cotloanele pădurilor, s-au împiedicat de cortul meu, au mers pe cărare în fața mea la câțiva metri și chiar am stat față în față cu o ursoaică cu doi pui la numai 3 metri distanță. Absolut niciodată nu au fost în poziție de atac pentru că nu m-au perceput ca pe un pericol sau ca pe un prădător care luptă pentru aceeași hrană. Ne plângem de urșii care ajung la tomberoane sau pe străzi, dar nu vrem să recunoaștem că hoția și prostia ucid totul aici, la noi acasă, în România!", este concluzia comisarului-șef al Gărzii Naționale de Mediu.

Despăgubiri pentru victime

Indiferent de explicațiile și opiniile tuturor părților implicate, un lucru este cert: există victime. O parte a dat în judecată statul și a obținut despăgubiri.

Cele mai mari daune achitate de către Ministerul Mediului au fost pentru o femeie din Mureș, care a rămas fără un picior în urma atacului unui urs: 137.000 de euro daune morale și materiale și o rentă viageră lunară de 300 de euro.

Numai în ultimul an, Ministerul Mediului a fost obligat în instanță să plătească peste 220.000 de euro daune persoanelor atacate de urs, sentințele fiind definitive în jumătate dintre cazuri.

Ministerul Mediului a confimat pentru *Newsweek România* că este implicat în prezent în 10 litigii, deschise de persoane atacate de urși.

Asociația în Beneficiul Vânătorilor și Activității de Vânătoare solicită ca Ministerul Mediului să nu mai ceară diminuarea valorii despăgubirilor impuse de judecători. A trimis în acest sens o scrisoare deschisă către Președinția României și Guvern.

„În 2017, o fetiță de 11 ani din Răstolița (jud. Mureș) a fost rănită de un urs în curtea casei și a primit din partea primei instanțe de judecată daune de 60.000 de lei. Ministerul, dar și familia victimei au contestat decizia, iar sentința finală a fost o despăgubire de 20.000 de euro.

În octombrie 2020, două persoane, soț și soție, din Toaca (jud. Mureș), au fost atacate și rănite în curtea casei de către un urs. Decizia Judecătoriei Reghin a fost ca Ministerul Mediului să despăgubească victimele cu suma de 30.000 de euro. Ministerul a făcut și de această dată apel", sunt câteva exemple oferite de asociație.

Ministerul Mediului a explicat că nu are cum să se retragă din procesele în care este implicat, „fără a putea fi acuzat ulterior de Curtea de Conturi că nu și-a apărat corect șansele".

„MMAP are obligația legală de a reprezenta, prin consilieri juridici mandatați, interesele ministerului ca parte procesuală în fața instanțelor judecătorești de orice grad și a organelor de cercetare penală și de a întocmi actele procesuale în vederea reprezentării ministerului în procesele aflate pe rolul instanțelor naționale", a menționat instituția, ca răspuns la o solicitare a *Newsweek România*.

Totuși, Ministerul Mediului nu a răspuns, până la închiderea ediției, la o altă solicitare a revistei noastre, prin care încercam să lămurim tocmai ceea ce activiștii de mediu spun că în acest moment nu poate fi stabilit cu exactitate: câte atacuri ale urșilor asupra gospodăriilor și asupra oamenilor au fost înregistrate între 2016, anul interzicerii vânătorii la urs, și 2021.

Am vrut să aflăm și opinia specialiștilor de la Ministerul Mediului cu privire la aceste apariții ale animalelor în gospodării și atacurile asupra oamenilor, dar și în ce măsură consideră că vânătoarea este cea mai bună metodă de diminuare a acestor atacuri ale urșilor.

Până la un răspuns clar, avem un act normativ care schimbă regulile de intervenție pentru animalele problemă, dar ale căror efecte nu sunt cunoscute, pentru că problema urșilor rămâne tocmai faptul că românii nu se pot hotărî ce vor cu adevărat.

În Spania, Roberto Hartasánchez are un răspuns: „Vrem să facem posibilă coexistența urșilor și a oamenilor. Vrem să sensibilizăm oamenii să înțeleagă că locul urșilor este aici, la fel cum este și locul nostru".

(A contribuit Bianca Iosef)

„VREM SĂ FACEM OAMENII SĂ ÎNȚELEAGĂ CĂ LOCUL URȘILOR ESTE AICI, LA FEL CUM ESTE ȘI LOCUL NOSTRU"

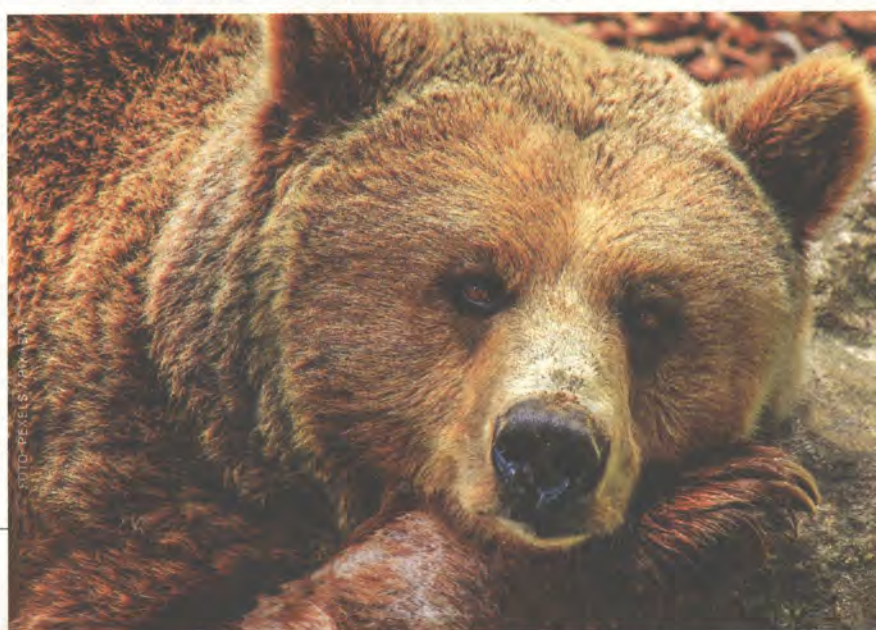

FOTO: PEXELS.COM

Cele mai grave atacuri ale urșilor în 2021

1. Trei ciobani și toți trei
Trei ciobani de la o stână din Harghita, la marginea cu județele Suceava și Mureș, au fost atacați în ultima săptămână a lunii iunie de un urs, după ce au găsit animalul târând o vacă și au încercat să-l oprească cu bâtele. Unul dintre ei a reușit să scape și să cheme ajutoare, altul, în vârstă de 45 de ani, a fost sfâșiat, fiind transportat la spital în stare de șoc, cu răni grave la față, torace și mâini. Cel de-al treilea cioban, Mihai Cadar, în vârstă de 26 de ani, a sărit în ajutorul tovarășului său, însă ursul s-a întors asupra sa. A încercat să scape și a fugit spre pădure, însă a fost găsit de-abia a doua zi, la câteva sute de metri de locul atacului inițial, de către echipele de salvare, având numeroase leziuni, care i-au fost fatale. Câteva zile mai târziu, ursul atacator a fost găsit mort și s-a deschis dosar penal.

2. Alergător montan ucis pe traseu
În prima parte a lunii aprilie, un alt bărbat care făcea un antrenament de alergare, maratonist fiind, în pădurea de lângă Azuga (jud. Prahova), a fost găsit mort în apropiere de bârlogul unei ursoaice. Urmele de la fața locului indicau că a încercat să se apere și să fugă de animal. La momentul acela, Alexandru era deja a patra victimă înregistrată în zona montană a județului Prahova în acest an, conform reprezentanților Salvamont.

3. Târât de urs într-o groapă
Un cioban din Teleac (jud. Mureș) a fost găsit mort, după mai multe căutări, cadavrul său fiind depistat cu ajutorul dronelor cu termoviziune într-o groapă săpată chiar de urs într-o zonă de tufișuri, potrivit mărturiei fiului victimei. Acesta rămăsese să păzească animalele. La întoarcere, fiul nu și-a mai găsit tatăl, ci doar o capră sfâșiată.

4. Salvat cu arma de către fiu
La începutul lunii iulie, un urs din zona localității Tulgheș (jud. Harghita) a atacat un alt bărbat de 65 de ani chiar lângă locuința sa și l-a rănit grav. A fost salvat de fiul său, care a tras două focuri de armă. Tânărul a afirmat că ursul a atacat la cel mult 50 de metri de gardul locuinței, când tatăl său plecase să culeagă ciuperci. Rănitul a ajuns la spital în stare critică, cu răni la față, la mână și la picior, fiind nevoie de un elicopter SMURD pentru a-l transporta la spitalul din Târgu Mureș, unde a suferit o intervenție chirurgicală de urgență pentru a fi salvat.

5. 6 ore sub bisturiu
Șase ore a durat operația pentru salvarea vieții unui alt bărbat sfâșiecat de o ursoaică, de data asta la o stână din apropiere de Cristuru Secuiesc (jud. Harghita), la numai o zi distanță de cazul din Căpâlnița. Bărbatul, în vârstă de 54 de ani, a fost atacat de femela de urs, grav rănit la gât, în zona toracelui, plămânilor și a cutiei craniene. A reușit să se târască singur înapoi până la stână, de unde a fost dus la spital.

6. De la jogging pe patul de operație
Un bărbat în vârstă de 50 de ani, care făcea jogging pe un drum între Sugaș Băi și Sfântu Gheorghe (jud. Covasna), a fost atacat de un urs pe 26 iunie. Bărbatul a ajuns la spital cu numeroase răni la cap, spate și abdomen. Victima a fost stabilizată și apoi a intrat în operație, fiindu-i salvată viața.

7. Salvat de câine
Un bărbat din Căpâlnița (jud. Harghita), care verifica gardul electric pentru protecția animalelor lângă o pădure, a fost atacat pe 20 iunie de un urs, deși se afla împreună cu câinele său. A suferit leziuni toracice și răni mai ușoare la nivelul coastelor și a fost operat. A reușit să scape mulțumită câinelui.
(Sursa: Wall-Street)

Nu fugiți din calea ursului

Întâlnirile dintre oameni și urși sunt tot mai frecvente în ultimii ani. Există câteva reguli simple pe care trebuie să le respectați pentru a scăpa cu viață dintr-o astfel de întâlnire.
În primul rând, dacă vedeți un urs, în niciun caz nu vă apropiați de acesta. Chiar dacă vi se pare „drăguț", nu uitați că este, totuși, un animal sălbatic, care se teme de oameni și poate reacționa în concordanță cu această teamă.
Mai mult, nu încercați să îl atrageți cu hrană. Animalul este imprevizibil și orice mișcare bruscă a dumneavoastră îl poate speria. Chiar dacă sunteți într-un autoturism, nu sunteți în siguranță.
Ursul este un animal mai activ seara, deci este bine să evitați plimbările prin pădure în această perioadă a zilei.
Dacă totuși o faceți, vorbiți tare și faceți-vă simțită prezența. Urșii, în general, evită pe cât posibil contactul cu oamenii. Dacă însă animalul este luat prin surprindere, poate reacționa agresiv, pentru că va percepe ca pe un pericol.
Ursoaicele cu pui sunt cele mai periculoase, pentru că acestea vor ataca orice consideră că pune în pericol viața puilor.
Dacă vă întâlniți cu un urs în pădure, este esențial să rămâneți calmi. În niciun caz nu trebuie să fugiți de animal, pentru că asta îl va face să vă urmărească și să vă atace. Vă îndepărtați ușor de urs, privind tot timpul către acesta. Dacă ursul vine spre dumneavoastră, încercați să faceți cât mai multă gălăgie. Dacă în cele din urmă singura soluție este fuga, lăsați în urmă un rucsac sau mâncare, ca să îi distrageți atenția.
Dacă decideți să rămâneți peste noapte pe munte, cu cortul, trebuie să respectați cu strictețe câteva reguli: nu puneți cortul în adâncul pădurii și în locuri izolate; nu campați singur, ci cu mai mulți oameni; nu puneți mâncarea în cort, ci cât mai departe de acesta, ideal într-un copac, cât mai sus.

EXCLUSIV

CONFISCARE

Aerodrom de stat cu circuit închis pentru Tăriceanu și Cășuneanu jr.

Aerodromul de la Strejnic a devenit jucăria directorului George Barbu, care îl folosește după bunul plac. – *Petru Zoltan*

UN AERODROM AL STATULUI român a devenit, de facto, locul de joacă cu circuit închis al unor privați bogați precum fostul premier și parlamentar Călin Popescu Tăriceanu sau Costel Cășuneanu, fiul afaceristului cu același nume.

Este vorba de aerodromul „Gheorghe Bibescu" de la Strejnic, de lângă Ploiești, administrat de Școala Superioară de Aviație Civilă (SSAC), instituție subordonată Ministerului Transporturilor.

Cum a fost posibil? La prima vedere, printr-o manevră ingenioasă. La o privire mai atentă, e vorba de un procedeu și stupid, și ilegal: George Barbu, directorul general al SSAC, a decis să închidă oficial porțile aerodromului, motivând nevoia de a face economii (dacă aerodromul este deschis, SSAC trebuie să asigure, în orice moment, mai multe servicii, inclusiv de pompieri; dacă, însă, este închis, acele servicii nu mai sunt necesare, deci nu mai încarcă bugetul Școlii).

Dar, cât timp a fost închis aerodromul (40 de zile), nu mai puțin de 242 de zboruri au avut loc de pe acesta. Cu totul ilegal în materie penală, după cum arată Codul Aerian.

Un instructor de zbor a depus plângeri pe această temă la Ministerul Transporturilor și la DNA în luna iulie. Deocamdată, ministerul condus de Cătălin Drulă nu a luat nicio măsură.

Aerodrom închis 40 de zile

George Barbu se află la conducerea Școlii Superioare de Aviație Civilă din 2015. Școala este o instituție-etalon pentru aviația civilă din România, a pregătit piloți civili și militari la cel mai înalt nivel.

Cursurile pentru piloți se efectuează pe aerodromul certificat „Gheorghe Valentin Bibescu", din localitatea prahoveană Strejnic, și sunt coordonate de Sabina Olinescu, director programe de instruire la Școala Superioară de Aviație Civilă.

Călin Popescu Tăriceanu are două pasiuni foarte scumpe: pilotajul de mașini și cel de avioane

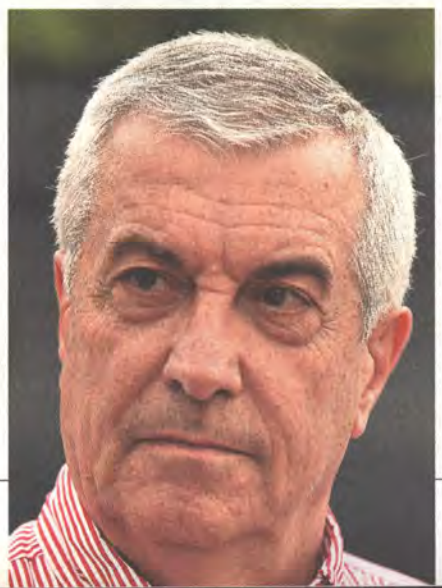

La începutul lunii iunie a.c., directorul Barbu a considerat că activitatea aerodromului e prea intensă, așa că a decis să-l închidă, oficial, în perioada 2 iunie – 12 iulie 2021.

Cum se proceda? În fiecare zi, directorul George Barbu trimitea notificări către Administrația Română a Serviciilor de Trafic Aerian ROMATSA prin care informa oficial că aerodromul va fi închis în ziua următoare între orele universal coordonate (UTC) 04.00-12.00 UTC. Adică, între 07.00 și 15.00, ora României.

ROMATSA informa la rândul ei toți utilizatorii spațiului aerian prin publicarea pe site-ul specializat aisro.ro.

Șase zboruri pe zi pe un aerodrom închis

Consecința: niciun avion nu mai avea voie să decoleze de pe sau să aterizeze pe aerodromul „Gheorghe Bibescu" în perioada în care acesta era declarat închis.

Culmea, însă, chiar dacă George Barbu a închis aerodromul, școala de aviație condusă de el organiza zboruri zilnic sub îndrumarea directorului Programe de Instruire, Sabina Olinescu.

Din informațiile obținute de *Newsweek România* rezultă că, în perioada 2 iunie – 12 iulie 2021, au fost efectuate nu mai puțin de 242 de zboruri. Ilegale, toate, ba chiar cu avioanele aflate în proprietatea școlii.

STREJNIC
Aerodromul de la lângă Ploiești este esențial pentru trainingul piloților civili din România

Printre cei care au efectuat unele din cele 242 de zboruri ilegale se află fostul premier Călin Popescu Tăriceanu, Costel Căşuneau jr. (fiul afaceristului Costel Căşuneanu), dar şi piloţii militari care urma să obţină brevete de piloţi civili.

„Economii" cu doi pompieri

Newsweek România l-a întrebat pe directorul general George Barbu de ce a închis aerodromul şi de ce a permis efectuarea de zboruri pe aerodromul Bibescu, dacă tot l-a închis. Explicaţia oficialului este halucinantă.

„Având în vedere că folosirea aerodromului este gratuită de către toţi operatorii, dar şi că instituţia nu primeşte alocare bugetară pentru cheltuielile curente, din raţiuni economice aerodromul a fost ţinut închis", a spus George Barbu.

Directorul George Barbu a mai explicat că, în cazul în care aerodromul ar fi fost deschis, era obligat să apeleze la serviciile a doi pompieri profesionişti care ar fi fost plătiţi de Şcoala Superioară de Aviaţie.

„Ţinând cont de cele expuse mai sus, dar şi de faptul că un aerodrom autorizat este mult mai sigur dacă este utilizat ca şi teren de zbor în afara orelor de funcţionare faţă de orice alt teren neautorizat, nu s-a pus în pericol în niciun moment siguranţa zborurilor", a declarat George Barbu.

Codul aerian e clar: manevra lui Barbu, ilegală

Aerodromul „Gheorghe Bibescu" a fost autorizat la cererea Şcolii Superioare de Aviaţie Civilă, de către Autoritatea Aeronautică Civilă Română (AACR), în 2020, cu valabilitate până pe 17 septembrie 2022. În certificatul de autorizare se menţionează că aerodromul se poate opera „în perioada în care aerodromul este disponibil pentru aterizarea şi decolarea aeronavelor".

În cazul în care aerodromul certificat este închis pe bază de NOTAM, adică a fost informată ROMATSA în acest sens, sau din dispoziţia Autorităţii Aeronautice Civile Române, avioanele nu mai pot decola sau ateriza de pe acesta.

Specialiştii din aviaţie consultaţi de *Newsweek România* au explicat că, în situaţia în care personalul aeronautic civil desfăşoară activitate aeronautică, respectiv decolează şi aterizează de pe un aerodrom autorizat care este închis pe bază de NOTAM, se încalcă Codului Aerian. Codul aerian prevede, la articolul 14, că „Decolarea şi aterizarea aeronavelor se efectuează de pe/pe aerodromuri certificate în acest scop, potrivit reglementărilor specifice". Iar aerodromurile certificate nu pot opera decât în condiţiile certificării, deci argumentul lui Barbu că pista închisă e mai bună decât un teren necertificat nu stă în picioare legal.

AACR confirmă ilegalitatea

George Barbu şi Sabina Olinescu au încercat să îşi acopere deciziile prin care au autorizat zborurile cu ajutorul Autorităţii Aeronautice Civile din România (AACR). În acest sens, au trimis o notificare prin care au cerut să constate că aerodromul închis temporar să fie considerat aerodrom necertificat pe perioada în care acesta a fost închis. Răspunsul directorului AACR Nicolae Stoica le-a dat bătăi de cap, confirmând ilegalitatea: „Vă comunicăm faptul că un aerodrom certificat, închis temporar, nu poate fi considerat aerodrom necertificat pe perioada în care a fost declarat închis, şi pe cale de consecinţă, încadrat la art. 14 alin. (2) din Legea 21/2020 privind Codul aerian al României. Astfel, un aerodrom certificat închis poate fi utilizat de către operatorii aerieni doar în cazul apariţiei unor situaţii de urgenţă".

„Nu consider că este infracţiune ceea ce am făcut. Nu consider că am pus în pericol siguranţa aviaţiei civile şi viaţa piloţilor", a insistat George Barbu pentru *Newsweek România*.

FOTO: FACEBOOK/CĂLIN POPESCU TĂRICEANU; AVIATIONACADEMY.RO; AERODROMSTREJNIC.RO

Tăriceanu: „Erau zboruri continuu!"

Fostul premier susține că nu a știut nimic despre închiderea aerodromului.

CĂLIN POPESCU TĂRICEANU, fostul premier al României, a zburat cu avionul, ilegal, de trei ori de pe aerodromul „Gheorghe Bibescu" de la Strejnic. În alte două cazuri, a aterizat ilegal, în afara orelor de program stabilite oficial.

Culmea, avioanele i-au fost puse la dispoziție de Școala Superioară de Aviație Civilă (SSAC), condusă de George Barbu, acesta din urmă fiind și cel care a decis închiderea aerodromului pentru 40 de zile.

Studentul Tăriceanu, zboruri cu instructor

Călin Popescu Tăriceanu s-a prezentat pe 9 iunie a.c. la aerodromul „Gheorghe Bibescu" de la Strejnic în calitate de student, pentru a efectua un zbor-școală sub tutela instructorului de zbor Marcel Anton, angajatul SSAC. Dar, cu o zi înainte, directorul general al școlii, George Barbu, emisese un NOTAM prin care notifica ROMATSA că aerodromul „Gheorghe Bibescu" este închis temporar în perioada 8-11 iunie 2021, între orele 04.00 și 12.00 UTC, adică între 7.00 și 15.00, ora României. Deci, nu se puteau efectua decolări și aterizări pe aerodrom în acea perioadă. Cu toate acestea, fostul premier a fost programat la zbor.

Pilotul Marcel Anton, în calitate de instructor de zbor al lui Călin Popescu Tăriceanu, era obligat să pregătească zborul, inclusiv să verifice NOTAM pentru acea zi. În plus, prin natura funcției, știa că aerodromul este oficial închis. Dar nu i-a păsat că încalcă prevederile Codului aerian și a efectuat zborul între orele 11.00 și 12.00. Complet ilegal.

Prea scurta oră de la trei la patru

Pe 23 și 24 iunie, Călin Popescu Tăriceanu, de data aceasta în calitate de pilot, a efectuat zboruri-școală cu un avion Cessna, înmatriculat YR-MDB, deși aerodromul „Gheorghe Bibescu" era închis în zilele respective de directorul general George Barbu, conform NOTAM-urilor transmise și făcute publice de ROMATSA.

Pe 28 iunie, fostul premier a fost din nou programat pentru un zbor-școală. A decolat la ora 15.00, imediat după expirarea NOTAM-ului în care se menționa că aerodromul este închis până la ora 15.00. Însă a aterizat la ora 16.30, la o jumătate de oră după ce aerodromul figura închis, conform programului de vară declarat în Publicația de Informare Aeronautică.

Două zile mai târziu, pe 1 iulie 2021, Tăriceanu a fost programat din nou la zbor, tot de la ora 15.00, fix după ce expira NOTAM-ul cu privire la închiderea aerodromului. De data aceasta, a revenit pe aerodrom la ora 17.00, deși aerodromul figura închis de la ora 16.00.

Pilotul Tăriceanu spune că a comunicat cu turnurile de control de la Otopeni și Băneasa după ce a decolat, ilegal, de la Strejnic

În toate cele patru cazuri, Călin Popescu Tăriceanu era obligat să verifice NOTAM-urile emise pentru aerodromul „Gheorghe Bibescu".

De ce a păstrat, totuși, o oră de zbor disponibilă (15.00-16.00) directorul George Barbu pe aerodrom (mai ales că, în acea oră, ar fi trebuit să asigure și serviciile de pompieri la care a renunțat tocmai ca să facă economie)? Potrivit surselor *Newsweek România*, din prostie: atunci când a comunicat la ROMATSA programul închiderii, a confundat programul de vară cu cel de iarnă.

Astfel, aerodromul este deschis vara în intervalul 07.00-16.00 și iarna, 07.00-15.00.

Comunicând închiderea aerodromului pe program de iarnă, a rezultat o oră valabilă de zbor, 15.00-16.00.

Tăriceanu: „Îmi ridică și mie o problemă"

Contactat de *Newsweek România*, Tăriceanu s-a declarat surprins: „Nu era închis, domnule! Cum să fie închis? Erau zboruri continuu! Păi, dacă aerodromul era închis, nu putea să ne dea acceptul de zbor. Hai, domnule, era aerodromul închis când lumea zbura de pe el, elevii făceau școală și acum iese minunea asta că era închis?".

„Nu am zburat singur, o dată am zburat cu instructorul. Credeți că ei nu respectă legea? Vă rog să îmi trimiteți și mie datele în care spuneți că aerodromul era închis pentru că îmi ridică și mie o problemă. Eu am făcut diverse trasee, am luat legătura cu controlul de la Băneasa, de la Otopeni", a mai spus Tăriceanu.

FOTO: FACEBOOK/COSTEL CĂȘUNEANU

Căşuneanu jr., jumătate de zbor legal

Zborurile ilegale, acoperite de cuplul Olinescu: ea, la Şcoală, el, la Autoritate

COSTEL CĂŞUNEANU JR., FIUL cel mare al „regelui asfaltului", Costel Căşuneanu, se numără printre celebrităţile care au zburat ilegal de pe aerodromul „Gheorghe Bibescu".

Sabina Olinescu, directorul Programe Instruire, are în subordine toţi piloţii Şcolii Superioare de Aviaţie Civilă şi tot ea face planificarea zborurilor. Activitatea ei este verificată de soţul ei, Cristian Paul Olinescu, director de Operaţiuni Aeriene şi Certificare Personal la Autoritatea Aeronautică Civilă Română.

Şi Căşuneanu jr. a fost student

Căşuneanu jr. a efectuat primul zbor ilegal pe 7 iunie 2021. El s-a urcat singur la bordul avionului Cessna 172S, cu numărul de înmatriculare YR-MDB, şi a decolat de pe aerodromul „Gheorghe Bibescu" la 11.10, ora României. A aterizat înapoi după o oră şi jumate. Conform unui NOTAM publicat de ROMATSA, aerodromul „Gheorghe Bibescu" figura închis pentru acea dată. Adică nu avea nimeni voie să decoleze sau să aterizeze pe acest aerodrom, dar, din documentele consultate de *Newsweek România*, rezultă că în acea zi au mai fost efectuate alte nouă zboruri.

Pe 8 şi 9 iunie a.c. au urmat alte două zboruri ilegale.

Pe 10 şi 11 iunie, Căşuneanu a zburat în calitate de student, sub îndrumarea instructorului Marcel Anton. Instructorul avea obligaţia să pregătească avionul de zbor, inclusiv să verifice NOTAM-urile pentru acele zile. În calitate de angajat al SSAV, trebuia să ştie că aerodromul fusese închis iar drectorul Sabina Olinescu nu trebuia să programeze zborurile.

O singură aterizare legală

Alte trei zboruri ilegale au fost efectuate de Căşuneanu sub îndrumarea instructorului George Buza, şi el angajat al SSAV, în zilele de 22, 23 şi 28 iunie. În toate cele trei zile, aerodromul „Gheorghe Bibescu" figura închis între orele 07.00 şi 15.00. Tot sub îndrumarea lui George Buza, Căşuneanu jr. a mai efectuat un zbor ilegal pe 1 iulie 2021. În aceeaşi zi, a mai efectuat un zbor singur, tot ilegal.

Pe 29 şi 30 iunie, Costel Căşuneanu a zburat singur cu un avion Cessna, cu numărul de înmatriculare YR-MDD. Pe 29 a decolat ilegal de pe aerodromul „Gheorghe Bibescu", pentru că acesta era închis oficial între orele 07.00 şi 15.00, şi a aterizat la ora 16.14, adică la 14 minute după ce aerodromul figura închis. În cealaltă zi, a decolat la ora 14.10, de pe acelaşi aerodrom pentru care a fost emis un NOTAM ca fiind închis până la ora 15.00. A aterizat legal la ora 15.58.

Olineştii, în conflict de interese

Sabina Olinescu este directorul Programe Instruire din 2014 la SSAC. Conform unei adrese obţinute de *Newsweek România*, din 13 ianuarie 2016, directorul Autorităţii Aeronautice Civile Române din acea perioadă, Armand Petrescu, i-a trimis în inspecţie la Şcoala Superioară de Aviaţie Civilă pe Cristian Olinescu, Valeriu Aur şi Evelina Kozma pentru a efectua preventiv o inspecţie. Urma să vină o delegaţie a Agenţiei Europene de Siguranţă Aviatică (EASA) care voia să verifice respectarea de către România (prin structura condusă de Sabina Olinescu) a „cerinţelor regulamentelor europene în domeniul licenţierii personalului navigant EU1178/2011 şi EU 290/2012".

În calitate de director Operaţiuni Aeriene şi Certificare Personal la AACR, Cristian Olinescu are printre atribuţii coordonarea şi participarea la activităţi de certificare şi supraveghere a operatorilor aerieni, a personalului navigant, dar şi a organizaţiilor de pregătire. Inclusiv a Şcolii Superioare de Aviaţie Civilă.

PILOTAJ
Căşuneanu jr. este împătimit de raliu

EXCLUSIV

SABOTAJ

România nu-și mai apără aviația de hackeri

CERT-RO a confirmat dezvăluirile *Newsweek România* în legătură cu cyber-ciopârțirea AACR.

AVIAȚIA CIVILĂ DIN ROMÂNIA este pusă în pericol după ce Nicolae Stoica, actualul director al Autorității Aeronautice Civile Române, a decis să desființeze structura de securitate cibernetică care proteja sistemele informatice de atacurile hackerilor. Dezvăluirea *Newsweek România* a provocat un atac de furie din partea lui Stoica, care a amenințat cu procese.

Șeful AACR încă susține, oficial, că a desființat structura de securitate cibernetică pentru că instituția pe care o conduce nu are atribuții legale în domeniul securității cibernetice iar responsabilitatea ar reveni exclusiv Centrului Național de Răspuns la Incidente de Securitate Cibernetică CERT-RO.

Oficialii CERT-RO îl contrazic, tot oficial, pe Nicolae Stoica. Mai mult, atrag atenția că, prin „desființarea structurii de securitate cibernetică, România nu mai dispune de o structură specifică sectorului aviației civile, care să contribuie la protecția cibernetică a acestui sector".

Stoica de la AACR aruncă pisica la CERT-RO

Nicolae Stoica, directorul general al Autorității Aeronautice Civile Române (AACR), a decis pe 1 martie 2021 să desființeze structura de securitate cibernetică CERT-AV-RO din cadrul instituției pe care o conduce. Motivul invocat oficial a fost că „AACR nu deține atribuții legale în domeniul securității cibernetice, altele decât activitățile desfășurate de către auditorii de securitate", conform unui răspuns transmis de Stoica Nicolae către *Newsweek România*.

Dar structura de securitate cibernetică a fost înființată în anul 2017 la nivelul AACR pentru a respecta Anexa 17 la Convenția de la Chicago, Directiva UE nr. 2016/1148 și Planul Național de Securitate Aeronautică.

Stoica a mai transmis că, „în realitate, Centrul Național de Răspuns la Incidente de Securitate Cibernetică - CERT-RO este autoritatea competentă la nivel național pentru securitatea rețelelor și sistemelor informatice (art. 15, Legea nr. 362/2018), inclusiv în domeniul aviației civile, iar această instituție are personalitate juridică distinctă față de AACR și nici nu se regăsește în portofoliul Ministerului Transporturilor și Infrastructurii".

CERT-RO: AACR, competentă în securitatea cibernetică a aviației civile

Newsweek România a transmis mai multe întrebări Centrului Național de Răspuns la Incidente de Securitate Cibernetică – CERT-RO, instituția publică desemnată să asigure protecția sistemelor informatice la nivel național, în legătură cu afirmațiile șefului AACR.

Oficialii CERT-RO au răspuns că structura de securitate cibernetică CERT-AV-RO este certificată „Authorized to use CERT". O autorizare dată de Carnegie Mellon University din Statele Unite ale Americii, „care este conferită direct de deținătorul drepturilor de proprietate intelectuală entităților care au capabilități și funcționează în regim de Centru de Răspuns la Incidente de Securitate Cibernetică (CERT/CSIRT). Acronimul CERT reprezintă Computer Emergency Response Team și este reprezentativ pentru centre operaționale de securitate cibernetică responsabile de răspunsul la incidente", spun specialiștii CERT-RO.

CERT-RO a arătat că, „în înțelesul Directivei UE nr. 2016/1148 (NIS) și Legii nr. 362/2018 (NIS), Autoritatea Aeronautică Civilă Română are competențe în domeniul securității cibernetice a aviației civile, încadrându-se atât în categoria autorităților competente sectoriale, cât și a centrelor de tip

DE

PETRU ZOLTAN
petru.zoltan@newsweek.ro

FOTO: INQUAM PHOTOS / BOGDAN-IOAN BUDA

JUCĂRIE
Aviația civilă din România este tratată infantil de către AACR

CSIRT sectorial, raportat la o serie de criterii (incluzând de exemplu: activitățile desfășurate, responsabilitățile deținute din perspectivă de autoritate competentă națională în domeniul aviației civile, dotările cu tehnologii informatice și interacțiunea cu industria) în conformitate cu prevederile legale".

România nu-și poate proteja cibernetic aviația civilă

Specialiștii de la CERT-RO susțin oficial că au colaborat îndeaproape cu angajații din structura de securitate cibernetică a Autorității Aeronautice: „CERT-RO a colaborat cu CERT-AV-RO atât pentru susținerea operațiunilor tehnice de securitate cibernetică, precum și pentru dezvoltarea cadrului legal național în acest domeniu, respectiv pentru armonizarea cerințelor de reglementare generale de securitate cibernetică cu cele specifice aviației civile", se menționează în răspunsul primit de *Newsweek România* de la CERT-RO.

Echipa de conducere a CERT-RO a explicat că, „din punct de vedere funcțional și logic, CERT-AV-RO era poziționat în rețeaua piramidală de instituții responsabile și centre de tip CERT, având în aria de acoperire și constituență sectorul aviației civile. Având în vedere necesitatea respectării imparțialității în raport cu organizațiile supervizate, care revine AACR din perspectiva de autoritate competentă în domeniul aviației civile, CERT-AV-RO nu putea asigura securitatea cibernetică a entităților din industrie (această responsabilitate revenind fiecărei organizații în mod individual), ci monitoriza conformitatea, coordona strategia acțiunilor și sincronizării pe orizontală, cooperarea, raportarea și schimbul de informații tehnice etc.".

Un stat UE și NATO cum e România a decis, peste noapte, să-și lase aviația civilă fără protecție împotriva amenințărilor cibernetice. Și nimeni nu înțelege de ce.

Întrebați cum comentează desființarea CERT-AV-RO, conducerea CERT-RO a transmis că „desființarea unei structuri operaționale existente de tip CERT/CSIRT (indiferent de sector) este o pierdere. Ea creează implicit un risc major de securitate pentru domeniul din care a fost desființată".

Mai mult, specialiștii CERT-RO au adăugat că, „la acest moment, prin desființarea CERT-AV-RO, România nu mai dispune de o structură specifică sectorului aviației civile, care să contribuie la protecția cibernetică a acestui sector".

Intră în scenă fosta Securitate

Două numiri recente asumate de ministrul Transporturilor, Cătălin Drulă, ridică mari semne de întrebare asupra posibilelor legături cu fosta Securitate ceaușistă ale politicianului USR-PLUS. Numirile se referă la Stoica Nicolae, noul șef al Autorității Aeronautice Civile din România (AACR), și la Cristian Paris, montat membru în Consiliul de Administrație al Portului Constanța.

Paris a fost asociat cu Dorin Ivașcu, fost reprezentant al Tarom (între 1978 și 1988, la Tripoli, Singapore, Londra și New York) și omul care deține, azi, Aeroportul Tuzla. În ciuda unui aviz de securitate negativ, Drulă încearcă din răsputeri să instaleze, la cererea lui Ivașcu, un punct de trecere a frontierei pe micul aeroport dobrogean.

Stoica Nicolae, la rândul lui, a fost angajatul lui Cristian Paris. În această calitate, Nicolae a fost în conflict evident de interese, întrucât deținea și o funcție în aviație, la stat. Mai mult, Nicolae a fost responsabil și pentru umflarea unui contract cu o firmă a unei asociate a lui Ivașcu.

PE CONT PROPRIU ÎN KABUL

Orașul fără adrese

Aeronava Hercules a Forțelor Aeriene Române a ajuns la Kabul. În avion sunt un pluton de militari români, două ARO de armată și doi jurnaliști. Aeronava aterizează perfect. Militarii coboară în grabă și pleacă. Noi, jurnaliștii, rămânem singuri pe pistă, cu bagajele.

IANUARIE 2002. NU VĂ PUTEȚI IMAGINA CUM E SĂ FII intoxicat cu gaze de eșapament. După ce Hercules-ul a aterizat, un lucru foarte dificil pe aeroportul din Kabul, înconjurat de munți, trapa din spate s-a deschis, iar militarii au pornit cele două ARO. În ianuarie 2002, românii nu aveau încă Humvee-uri. Eu și cu Răzvan Popa, celălalt jurnalist, aveam locurile aproape de cabina piloților.

Am început să tușim din cauza gazelor de eșapament, dar am pus mâna pe bagaje și ne-am repezit să coborâm și noi. Aproape că am sărit de pe trapa din spate, pentru că, din motive de siguranță, avionul nu putea sta prea mult timp pe pistă. Imediat ce am coborât, trapa s-a ridicat și avionul a început să ruleze pentru decolare.

Până să ne dezmeticim, vedem cum plutonul de Poliție Militară pleacă de pe pistă, în grabă, într-un camion însoțit de cele două ARO.

În loc de bun venit, auzim o explozie, dar nu părea să fie prea aproape. Ni s-a spus mai târziu că, la vreo 30 de kilometri, se luptau niște triburi.

Pe pistă nu mai eram decât noi doi și bagajele. Aeroportul era distrus, nu avea niciun geam, în jur erau numai epave de avioane. Iar noi eram pe pistă, la vreo 200 de metri de clădirea aeroportului.

Ce facem? Încotro o luăm?

Și vine scăparea. Lângă clădirea aeroportui vedem doi-trei oameni care ne făceau cu mâna. Erau alți jurnaliști români care se aflau deja acolo. A fost primul semn de la Dumnezeu.

Fără comunicații, cu mașină de închiriat pe cont propriu

La acea vreme, în Afganistan nu era o rețea funcțională de telefonie mobilă. Doar cei care aveau telefoane mobile prin satelit puteau comunica și nici sistemul ăsta nu funcționa prea bine. Evident, noi n-aveam astfel de telefoane, deci nu puteam comunica cu baza la care se aflau militarii români și nici între noi.

Colegii ne-au luat cu mașina lor, închiriată de la localnici, cu șofer afgan, evident, iar suma era tocmită la mica înțelegere. Doar dolarii contau pe vremea aia.

La fel urma să procedăm și noi ca să ne putem deplasa în zilele care au urmat. Până să plecăm din aeroport, a trebuit să mai așteptăm ca să plătim viza de intrare în țară. Am stat vreo 20 de minute să vină un tip îmbrăcat într-o uniformă aproximativă, de altfel niciun militar nu avea uniforma completă pe atunci, unii erau chiar în tenișI. Tipul ne-a luat câte 15 dolari, parcă, și ne-a semnat cu pixul în pașaport. Nicio ștampilă, nimic. Sunt absolut convins că banii ăia au rămas la el.

DE

MIHAI DUȚĂ
mihai.duta@newsweek.ro

SĂRĂCIE ŞI MOARTE
Locuinţe distruse în luptele armate dintre americani şi talibani, în Kabul, în 2002. Afganii îl întrebau încă de atunci pe jurnalistul Mihai Duţă dacă poate să-i ia în România (stânga)

FOTO: MIHAI DUŢĂ: GULIVER / GETTY IMAGES

Hotelul cu grilaj în loc de uşă şi lacăt în loc de cheie

Am aflat de la colegii care ne-au aşteptat la aeroport că în Kabul erau doar două hoteluri, dar unul fusese un pic atins de bombardamente. Aşa că am fost acolo unde stăteau şi ceilalţi jurnalişti români.

Intrarea era păzită de un tip la vreo doi metri, care purta lejer un Kalashnikov, un tip amabil de altfel.

Fiecare cameră avea un grilaj în loc de uşă, iar, în loc de cheie, un lacăt cu două chei. Totul arăta mai degrabă ca o casă de corecţie, nu ca un hotel, iar preţul unei camere era undeva la 50 de dolari, din câte îmi aduc aminte. Pentru noi, cea mai mare problemă a fost că nu-ţi elibera nimeni vreo chitanţă ca să putem deconta cheltuielile acasă. Desigur, îţi scriau imediat o chitanţă de mână, dar cum puteai deconta în România aşa ceva?

Am aflat imediat că apa nu e potabilă şi că trebuie să avem grijă şi ce mâncăm, pentru că riscăm să ne îmbolnăvim. Făcusem înainte de plecare nişte vaccinuri, dar nu ne puteau proteja de toate bolile pe care le puteam lua de acolo.

De la început, am fost avertizaţi că, la ora 22.00, uşa hotelului se închidea şi nimeni nu mai putea intra sau ieşi.

Cum am ajuns, am fost înconjurati de cel puţin 20 de copii, batrâni, şi femei care repetau obsedant cuvântul bacşiş

După ora 22.00, orice persoană care se plimba prin oraş risca să fie arestată.

O altă problemă era faptul că se oprea curentul când ţi-era lumea mai dragă, în special noaptea, cam ca în copilăria mea pe vremea lui Ceauşescu.

Luând la cunoştinţă toate acestea, a doua zi, dimineaţa, merg cu Răzvan să ne tocmim să închiriem o maşină. Ne-am târguit ceva, dar am scos un preţ bun pentru un autoturism break, de fabricaţie japoneză, evident, cu tot cu şofer.

Acolo, şoferii spuneau că nu înţeleg engleza, aşa că trebuia să iei şi un translator. Eram total pe cont propriu, dar am avut încredere şi am mers pe mâna lor. Eram o sursă de venit pentru ei.

CAZARE SAU ÎNCHISOARE?
Recepția hotelului în care au stat jurnaliștii români în Kabul

De ce circulau pe dreapta mașinile cu volan pe dreapta

La primul drum cu mașina prin Kabul m-am ferit de locul din stânga, aproape în continuu. Deși majoritatea mașinilor aveau volan pe dreapta ca în Marea Britanie, ele circulau tot pe dreapta, ca în Europa. Iar traficul era ca-n filmele indiene.

Fără să vadă nimic, având volanul pe dreapta, șoferul se avânta în depășire pe partea stângă. Cel din față avea datoria să-l ferească. Între timp, strada era tăiată de un tip care căra un covor. Un balamuc îngrozitor pentru noi, europenii. Dar nu știu cum făceau, că nu se loveau deloc.

L-am întrebat pe șofer de ce circulă, totuși, tot pe partea dreaptă. Mi-a răspuns candid că așa e cel mai bine, întrucât când se dă jos șoferul din mașină deschide portiera la trotuar și e ferit de accidente. La asta n-am putut să am replică.

Am văzut și câteva sensuri giratorii în care șoferul nostru a luat-o direct pe acolo pe unde avea treabă, fără să facă rondul. De altfel, în rond am văzut cum un polițist asista pasiv la tot acest balamuc.

Casele nu aveau adrese, dar poștașii erau în așteptare

Văzând clădirea Poștei pe undeva prin centru, am intrat acolo pentru a verifica cum funcționează această instituție într-o țară cu peste 70% dintre locuitori analfabeți.

Am aflat cu surprindere că în Afganistan casele nu sunt numerotate și, dacă vrei să trimiți o scrisoare, pe plic trebuie scris cam așa: pentru Ahmed, a patra casă de lângă magazinul de pâine din cartierul X.

Cât am stat în clădire, nimeni nu a venit cu vreo scrisoare. Am stat de vorbă cu unul dintre poștașii care așteptau acolo. „Noi venim în fiecare zi la serviciu și, dacă primim scrisori chiar le ducem, însă lumea nu prea are încredere", ne spune poștașul, cu o urmă de regret. Am plecat lăsându-i pe poștașii afgani să aștepte vremuri mai bune și ziua în care vor fi plătiți.

Dacă la început am fost îngrozit de sărăcia pe care am văzut-o pe străzile din apropierea hotelului, după ce am fost în cel mai amărât cartier din oraș mi-am căutat multă vreme cuvintele.

Atunci i-am mulțumit lui Dumnezeu că m-am născut în România. Din tot sufletul. Un sentiment pe care nu-l pot povesti.

De la ghidul nostru am aflat că cei mai săraci oameni din Kabul stau într-un cartier din apropierea fostei Ambasade a Uniunii Sovietice, care se întindea pe câteva zeci de hectare.

În drum spre acest cartier, șansa noastră a fost ca, în timpul unei opriri, să fim abordați de unul din șefii poliției din zonă. Acesta ne-a spus că, dacă vrem să vedem acel loc, trebuie neapărat să luăm cu noi doi oameni înarmați, altfel riscăm să nu ne mai întoarcem de acolo. Cei care locuiesc în zonă sunt foști membri ai Al-Qaeda, înarmați și foarte periculoși, ne-a mai spus polițistul.

Toate acestea se întâmplau când tocmai începuse să înnopteze în Kabul iar noi fusesem avertizați deja că orice drum făcut după căderea serii este foarte periculos. Abia atunci am realizat în ce era să ne băgăm. Așa că au venit cu noi doi băieți de la forțele de ordine, înarmați cu Kalashnikov, care au stat în portbagajul breakului cu care eram și am plecat spre cartierul celor mai săraci dintre săraci.

Cum am ajuns, am fost înconjurați de cel puțin 20 de copii, bătrâni și femei care repetau obsedant cuvântul bacșiș. Știam însă că, dacă am fi dat măcar un dolar cuiva, s-ar fi iscat o bătaie pe viață și pe moarte.

Unul dintre cei doi polițiști care ne însoțeau a luat Kalashnikovul de țeavă și a

FOTO: MIHAI DUȚĂ

început să împartă lovituri în stânga și în dreapta, pentru a-i împrăștia pe cerșetori.

În niște rămășițe de clădiri stăteau înghesuite câteva mii de persoane, care trăiau numai din cerșit și din ajutoare. În loc de geamuri și de uși erau puse bucăți de plastic, cărămizi și chiar bucăți de caroserii de mașină.

Deși afară era frig, mulți umblau desculți. Am intrat într-una din locuințele acestor năpăstuiți. Într-o cameră de 10 metri pătrați stăteau peste 20 de persoane. Printre ei, una din victimele talibanilor, un bărbat la vreo 35 de ani. Fusese fermier, dar, în urmă cu câțiva ani, talibanii i-au dat foc la gospodărie, i-au omorât animalele și l-au pus să alerge pe un câmp minat. A rămas fără un picior, orb și plin de cicatrice, având de întreținut o soție și doi copii.

Tot aici am aflat că în acest cartier mureau săptămânal între 10 și 25 de oameni din cauza bolilor și a foamei. Am văzut copii bolnavi de poliomielită, oameni cu tot felul de plăgi, slabi de vedeai prin ei. Am lăsat apoi totul în urmă, dar mirosul morții l-am simțit multă vreme. Nu puteai să nu te gândești că, în timp ce tu te întorci acasă, acei oameni rămâneau acolo să-și trăiască iadul și nici măcar nu îți trecea prin cap ce soluție ar exista pentru salvarea sufletelor lor.

Ursul de la Zoo înnebunise în timpul bombardamentelor

Chiar dacă sărăcia și condițiile mizere de viață din Afganistan au fost primele lucruri de care ne-am izbit, totuși viața afganilor mergea înainte. Ajunși la Kabul, auzisem câteva povestiri despre Grădina Zoologică din oraș, așa că ne-am hotărât să dăm o fugă până acolo, să vedem ce se întâmplă în realitate.

Aflată undeva la marginea orașului, Grădina Zoologică, în fapt o ruină, avea porțile închise.

Știam însă că vom reuși să intrăm. Am trimis călăuza să vorbească cu unul dintre îngrijitori, i-am dat un dolar și am intrat.

Chiar în acele momente, o organizație de protecție a animalelor băga ursul într-o cușcă pentru a-i oferi îngrijiri medicale. Grădina se afla între doi munți și, în timpul luptelor cu talibanii, acest loc a fost supus unui tir devastator.

Ursul a fost atât de stresat, încât a încercat să evadeze frecându-se cu botul de gratii. Bietul animal rămăsese practic fără jumătate de bot, prin care i se zăreau dinții. O imagine terifiantă, pe care nu o poți uita prea ușor.

Unul dintre îngrijitori ne-a povestit cum murise leul. Cu ceva timp în urmă, un afgan a făcut pariu cu prietenii lui că are curaj să între în cușca leului. Bineînțeles că animalul, vlăguit de foame, atât a așteptat. După puțin timp, fratele celui mâncat a venit la Zoo și a aruncat o grenadă în cușca leului.

N-a reușit să omoare animalul, însă l-a rănit destul de grav. Nu cu mult înainte să ajungem în Afganistan, leul murise din cauza rănilor. În acel moment, Grădina Zoologică din Kabul mai avea doar doi lupi, două maimuțe, câțiva iepuri și câteva vulpi. Bani pentru mâncare nu existau, îngrijitorii mergând la cerșit prin piață pentru a hrăni cât de cât bietele animale.

Cum le-au tras curent militarii români colegilor britanici și spanioli

La aproximativ 15 km de Kabul, pe drumul către Jalalabad, se aflau cantonați militarii români, alături de trupele ISAF.

Cazați într-un bloc de trei etaje, fără curent electric, fără uși și fără ferestre, românii s-au adaptat rapid și au făcut câteva improvizații care i-au lăsat cu gura căscată pe ceilalți colegi de arme.

Ursul a fost atât de stresat, încât a încercat să evadeze frecându-se cu botul de gratii. Bietul animal rămăsese fără jumătate de bot

În două zile, ai noștri și-au tras lumină și prize în cele două camere alocate, cu ajutorul unui generator adus de acasă, după care au făcut balamale pentru uși și au trecut la instalarea ramelor pentru geamuri. Mulți dintre ei avuseseră alte meserii înainte de a intra în armată.

Uluiți, colegii britanici i-au rugat pe români să le tragă și lor curent, treabă care a fost rezolvată în aceeași zi. La fel a fost și cu spaniolii, cărora ai noștri le-au improvizat balamale pentru uși. Un militar spaniol a fost de-a dreptul impresionat de câte lucruri se pot face cu ajutorul unei baionete. Poate și din această cauză, românii au și intrat în pâine, având prima misiune de patrulare la numai trei zile de la sosire.

Nu ne-am dat seama din ce trăiau afganii

În ianuarie 2002, angajații instituțiilor statului nu-și mai primiseră salariile de luni de zile și nici măcar nu exista speranța că vor vedea curând măcar o parte din bani. Cartiere întregi cu mii de locuitori trăiau din mila celor care se încumetau să ajungă până acolo și din ajutoarele aduse de organizațiile umanitare. Peste 70% din locuitori era analfabeți.

Pe de altă parte, erau zone din oraș în care am văzut mașini noi și scumpe, în special 4x4 produse în Japonia. Erau cartiere păzite, în care nu putea circula chiar oricine.

Ni s-a spus de la început să nu intrăm în vorbă cu persoanele înarmate, chiar dacă erau militari sau un fel de polițiști, pentru că sunt foarte reticenți și încep repede să tragă.

Un alt sfat a fost să mergem mereu pe drumurile principale sau pe cărările bătute, pentru că există riscul să dăm peste mine sau proiectile neexplodate. Un sfat pe care l-am respectat cu sfințenie.

Orașul era distrus în proporție de 80%, peste tot erau ruine, însă drumurile erau încă într-o stare foarte bună, mai bună decât cele din România de la acea vreme. N

POLITICĂ ȘI OLIMPIADĂ

Cu ce rămânem după Tokyo 2020

America își menține, cu efort, supremația în fața Chinei, Rusia e izolată, Bielorusia ostracizată. Și mai e permanentul potențial neutilizat al Uniunii Europene.

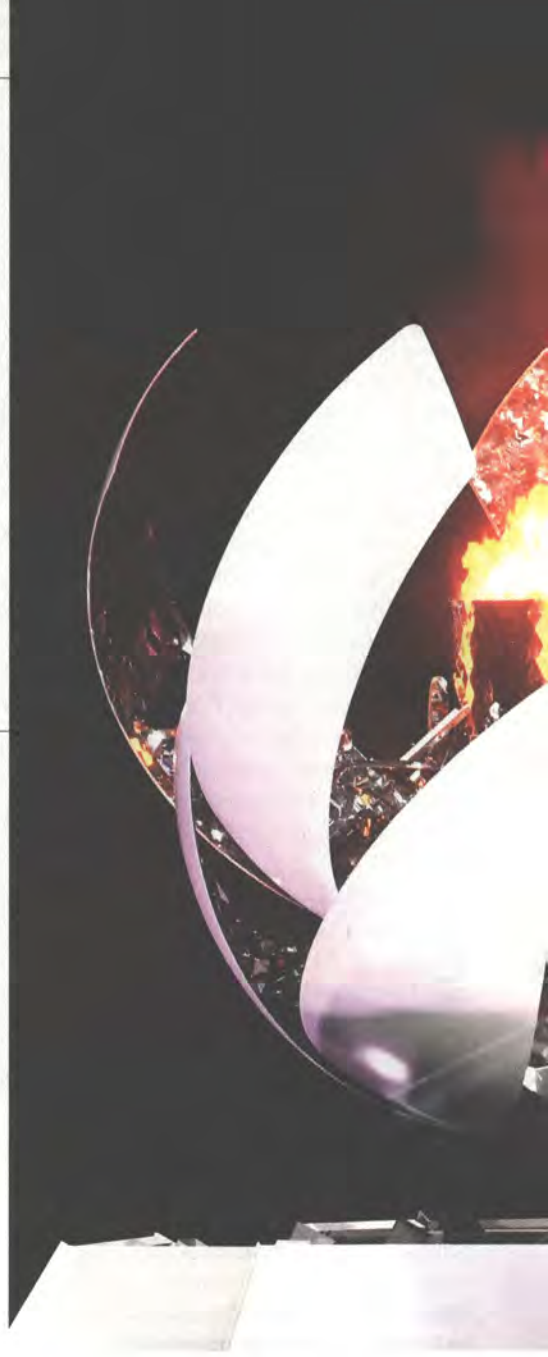

DE

OVIDIU NAHOI

NU SE ȘTIE CÂȚI DINTRE românii care au invadat Grecia în această vară și care au ajuns în capitala Atena au tresărit vreun moment la trecerea pe lângă Zapeion, clădirea neoclasică situată în inima Grădinii Naționale, nu departe de Templul lui Zeus și stadionul antic, reconstruită cu ocazia Jocurilor Olimpice din 2004. Dacă nu, poate că ar fi trebuit.

Această clădire a fost inima primei ediții moderne a Jocurilor Olimpice, din 1896, iar ctitorul ei, Evanghelie Zappa, un aromân din Girokaster (Albania de azi), a deținut moșii întinse în jurul Bucureștiului și în Bărăgan. El a fost unul dintre inițiatorii olimpismului, alături de baronul Pierre de Coubertin. În plină epocă a industrializării și naționalismului, Zappa vedea în Jocurile Olimpice (idee pentru care a și cheltuit o parte a frumoasei sale averi) o ocazie pentru ca națiunile să se confrunte pașnic, într-un spirit de competiție corectă, pusă sub semnul păcii.

O vitrină a rivalităților politice

Multe s-au schimbat de atunci, dar, în principiu, ideea lui Zappa a rămas în picioare. Victoriile olimpice au ridicat mereu moralul națiunilor, au contribuit la întărirea identității, coeziunii și patriotismului. Medaliile sunt un motor pozitiv pentru națiuni, mai ales pentru cele care strălucesc mai puțin prin putere geopolitică.

În același timp, pe măsura polarizării lumii, Jocurile Olimpice au devenit terenul confruntării politice și ideologice. În 1936, Jocurile Olimpice de la Berlin erau instrumentalizate de regimul nazist al lui Adolf Hitler – iar asta rămâne până azi o pată neagră pentru Comitetul Internațional Olimpic. În 1980 (Moscova) și 1984 (Los Angeles), cele două blocuri, comunist și occidental, s-au boicotat reciproc, cu unele excepții, explicabile și acelea tot politic.

Spre exemplu, „sfidarea" lui Nicolae Ceaușescu de a participa la Los Angeles, în condițiile în care România a primit din partea organizatorilor o sumă de 120.000 de dolari, iar partea americană a fost de acord să se angajeze că va returna în România orice sportiv sau oficial care ar fi încercat să rămână pe teritoriul SUA.

Americanii aveau nevoie de o „disidență" în cadrul blocului, Ceaușescu avea nevoie de prelungirea Clauzei națiunii celei mai favorizate.

Dar, și după prăbușirea comunismului, fiecare eveniment a declanșat o ciocnire între marii adversari precum Statele Unite, China, Japonia, Marea Britanie și Rusia (care a participat la Jocurile de la Tokyo sub numele de „Comitetul Olimpic al Rusiei", după suspendarea țării pentru dopaj, un alt eveniment instrumentalizat politic de Kremlin). Rivalitatea s-a accentuat pe măsura noilor ambiții globale ale Chinei și ale Rusiei, chiar dacă aceasta din urmă se vede sancționată și izolată și pe plan sportiv.

China a cheltuit între 40 și 44 miliarde de dolari – o sumă record pentru acea perioadă - pentru a găzdui Jocurile Olimpice de vară de la Beijing din

FOTO: GULLIVER / GETTY IMAGES

ÎNTRECEREA MARILOR PUTERI
SUA a reușit în ultima zi să depășească China la numărul de medalii, la Tokyo 2020. Dar competiția sportivă continuă cu cea geopolitică.

2008. A fost însă depășită de Rusia, care a cheltuit, conform estimărilor, 50 de miliarde de dolari pentru organizarea Jocurilor Olimpice de iarnă din 2014, de la Soci.

Această extravaganță și anexarea Crimeei, la puțin timp după stingerea flăcării olimpice, au făcut să explodeze popularitatea președintele rus Vladimir Putin.

Dar ce a adus Tokyo?

Mișcarea sportivă este mai extinsă ca oricând. Comitetul Olimpic Internațional recunoaște 206 Comitete Olimpice Naționale – este mai extins decât ONU.

Însă doar 14 țări reprezintă aproape jumătate dintre cei peste 11.000 de sportivi care s-au calificat la Jocurile de la Tokyo.

Dacă ar concura unită, Uniunea Europeană ar fi de departe prima în clasamentul medaliilor olimpice

Toate aceste state fac parte din OCDE (grupul economiilor de piață dezvoltate, în care România încă nu a intrat, dar speră să fie acceptată cât mai curând).

Excepție fac China și Rusia, care au totuși al doilea și al unsprezecelea PIB la nivel global. Deloc surprinzător, aceste 14 țări domină numărul medaliilor și ocupă scena mediatică.

În clasamentul pe națiuni, Statele Unite ale Americii au terminat pe primul loc, depășind China în ultima zi de concurs.

O ilustrare a rivalității globale dintre cele două supraputeri economice. China, care acum câteva decenii se găsea, în plan sportiv, cu mult în urma URSS, rivala din interiorul blocului comunist, revendică acum întâietatea globală. Inclusiv în sport. Deocamdată, America reușește să se mențină în fotoliul de lider.

Dar mai e ceva: dacă ar concura unită, Uniunea Europeană ar fi de departe prima în clasament, inclusiv cu tot mai modesta contribuție a României. Încă o imagine a potențialului încă neutilizat al Europei unite.

În sfârșit, această ediție va rămâne în memorie și prin ostracizarea dictatorului Alexander Lukașenko, după abuzurile la care a încercat să-i supună pe atleții din țara sa.

Regimul de la Minsk a încercat s-o răpească pe atleta Krystsina Tsimanouskaya din Satul olimpic și s-o repatrieze forțat.

Însă sportiva a reușit să se refugieze în Occident, alături de alți colegi. O nouă pată pe obrazul unui regim deja izolat și care se mai bazează pe un singur sponsor: Rusia, aflată și ea cu un picior în afara mișcării olimpice. N

GDANSK – istorie și

Oraș hanseatic în trecut și astăzi, inimă a Poloniei liberale, acest port de la Marea Baltică este mai mult decât o destinație de vacanță. Gdansk vorbește despre tragediile Europei secolului XX și riscul de a nu învăța din acestea.

CU FAȚADELE COLORATE ALINIATE de-a lungul pietonalelor mereu aglomerate, canalele mărginite de terase, cu hering marinat și fileuri de cod, și plajele întinse, Gdansk este în timpul verii una dintre marile destinații de vacanță ale polonezilor (în special) și, într-o anumită măsură, a vecinilor germani atrași de prețurile mai mici.

Acest oraș hanseatic, cu trecutul lui zbucuimat, „oraș liber" sub egida Ligii Națiunilor în perioada interbelică, prin Tratatul de la Versailles, este și locul din care au pornit două evenimente majore care au marcat secolul XX și, în cele din urmă, lumea, așa cum o cunoaștem noi astăzi: Al Doilea Război Mondial și mișcarea Solidaritatea, cu contribuția ei determinantă la prăbușirea comunismului. Fiecare dintre aceste două momente își are muzeul său în Gdansk.

„De ce să murim pentru Danzig?"

Clădirea colțuroasă și înclinată a Muzeului Celui de-al Doilea Război Mondial (WWII), lăsând impresia că stă să se prăbușească, marchează în mod intenționat o ruptură brutală de arhitectura rotunjită a fațadelor orașului vechi.

Deschis în 2017, urmare a inițiativei fostului premier liberal Donald Tusk, el însuși originar din Gdansk, muzeul tratează marea tragedie a secolului XX din unghiuri diverse și nu neapărat cronologic. Se pune mult accent pe tragediile umane, pe cauzele războiului, pe propaganda care l-a precedat, pe suferință

DE

OVIDIU NAHOI

RĂZBOI SI PACE
Canalul principal din Gdansk, unul dintre locurile preferate de promenadă (stânga). O ruptură brutală de arhitectura veche a oraşului: Muzeul celui De-al Doilea Război Mondial

avertismente

şi teroare. Vizitatorul este condus prin sălile aliniate în subsol, ca într-un buncăr în care răzbat bubuiturile bombelor, răpăitul mitralierelor, discursurile dictatorilor, muzica militară.

Într-o Europă în care semnele intoleranţei sunt tot mai prezente şi în care se resimt tot mai adesea simptomele amneziei istorice, vizita în acest muzeu reaminteşte că cea mai mare catastrofă a istoriei nu ar fi fost posibilă fără pregătirea îndelungată în planul propagandei. Mai întâi a fost inventarea duşmanului: evreul în Germania nazistă, capitalistul în URSS. Au urmat sădirea şi amplificarea urii, standardizarea terorii, industrializarea morţii.

„De ce să murim pentru Danzig?" - se întreba în 1939, într-un articol care a generat mari dezbateri în epocă, politicianul francez Marcel Déat. A fost un admirator sincer al lui Adolf Hitler şi apoi colaborator al regimului de ocupaţie. Cu alte cuvinte, lăsaţi Danzigul Germaniei, Franţa nu are niciun interes să apere Polonia.

Istoria avea să contrazică în mod brutal această abordare. Iar adepţii realpolitikului, care cred că dictatorii pot deveni băieţi buni dacă le sunt satisfăcute mici pofte, pe seama altora, ar face bine să se aventureze în clar-obscurul muzeului din Gdansk.

Când muncitorii sfidează partidul muncitorilor

Vechiul pavilion administrativ al Şantierelor Navale „Vladimir Ilici Lenin" din

ISTORIE
Înapoi în uzina comunistă (stânga). Muzeul Celui de-al Doilea Război Mondial pune accent pe suferința umană și teroarea generalizată

Gdansk a devenit, din 2014, Centrul European Solidaritatea - spațiu educațional și de conferințe, bibliotecă și expoziție permanentă.

După ce treci de holul de primire, cu nimic deosebit de cel al unei mari corporații, expoziția permanentă te aruncă într-o hală de întreprindere comunistă – punctul de pontaj, apoi vestiarele cu dulăpioare de fier în care salopetele pătate cu ulei așteaptă să fie îmbrăcate pentru o nouă zi de lucru.

Muzeul spune povestea luptei muncitorilor din Gdansk – și nu doar începând cu 1980, atunci când a apărut sindicatul Solidaritatea. Primele mișcări de protest au avut loc aici în 1953, apoi reluate în 1956, 1968 și cu un vârf în 1970. Mii de forțe de ordine au fost mobilizate atunci, s-a tras în greviști și numărul morților a fost de ordinul zecilor.

Geaca din piele, găurită de glonț, a tânărului cunoscut în epocă drept Janek Wiśniewski, pe numele lui real Zbigniew Godlewski, stă mărturie că lupta nu a fost ușoară și sacrificiile au fost mari până când, în toamna anului 1980, un tribunal din Gdank avea să aprobe înființarea legală a sindicatului Solidaritatea.

Veți spune că așa ceva era de neconceput în România lui Nicolae Ceaușescu, dar să nu uităm că acest moment a avut în spate ani și ani de lupte necontenite și de sacrificii.

Și nu poți, ca român, să nu părăsești expoziția cu gândul că am fi putut face, totuși, mai mult în timpul comunismului. Dar și că avansul Poloniei de astăzi își are rădăcinile, în cele din urmă, și în felul în care au știut să reziste opresiunii comuniste.

Rareori opoziția românească la comunism a trecut de nivelul atitudinii intelectuale și a reușit să pătrundă – dar și atunci pentru scurt timp – în rândurile masei de muncitori.

Avem, totuși, câteva momente care ar merita mult mai mult decât societatea le oferă azi – grevele din Valea Jiului din august 1977, greva de la Atelierele „Nicolina Iași", chiar de Ziua Ceferiștilor din 16 februarie, urmată de un marș studențesc sau protestul muncitorilor brașoveni din 15 noiembrie 1987.

Nu le acordăm destulă atenție, nu celebrăm cum s-ar cuveni aceste exemple de curaj civic, de parcă ne-ar fi rușine cu ele.

Avem, e adevărat, Memorialul de la Sighet. Acesta spune povestea întregii represiuni comuniste dar și a rezistenței.

Există însă o deosebire față de Centrul Solidaritatea – una fundamentală. În timp ce acesta din urmă a pornit ca un proiect public, finanțat de guvernul polonez, dar și din fonduri europene, Memorialul Sighet este, în cele din urmă, rodul inițiativei și muncii susținute a poetei Ana Blandiana și a regretatului ei soț, Romulus Rusan. Fără eforturile lor, întinse pe mai bine de două decenii, n-am fi avut nici atât.

Și ar trebui să avem, pentru că astfel de locuri vorbesc despre cât de greu se câștigă libertatea – cu suferință, sacrificii, sânge. Și cât de ușor poate fi pierdută, pentru niște himere ideologice.

Puternicul simbol al „Mesei Rotunde"

Expoziția Solidaritatea prezintă o reproducere a „Mesei Rotunde" - un simbol puternic pentru sfârșitul comunismului. Între februarie și aprilie 1989, în jurul acestei mese au negociat, la Varșovia, reprezentanții Solidarității și ai partidului comunist. Printre altele, au căzut de acord pentru ținerea primelor alegeri libere din spațiul comunist, în iunie 1989.

Simbolistica este puternică: pe de o parte se afla partidul care se pretindea al muncitorilor. De cealaltă, chiar muncitorii. „Masa rotundă" semnifică sfârșitul iluziei comuniste. Alegerile din 4 iunie 1989 aveau să consfințească asta.

Deși 65% din locurile camerei inferioare, Seimul, continuau să fie rezervate comuniștilor, sindicatul liber a câștigat în totalitate locurile din Senat și pe restul din Seim. Comunismul își pierdea orice urmă de credibilitate. Și ce a urmat se știe.

PREA CALD

COD ROȘU pentru Pământ

Cum se pot adapta oamenii la schimbările dramatice de climă. – *Adina Mutăr*

AVERTISMENTELE CU PRIVIRE la schimbările climatice au început cu mulți ani în urmă, dar s-au pierdut în controversele despre ce anume le cauzează: omul sau este un fenomen natural de care nu se poate scăpa, orice ar face omul ca să-l stopeze?

Mulți cercetători sunt de părere că guvernele lumii trebuie să ia măsuri pentru a diminua rata accelerată a schimbărilor climatice. Alții sugerează că oamenii trebuie să se adapteze la noua situație, fiind o „stare" de neoprit a planetei.

„Schimbările climatice nu sunt o problemă a viitorului, sunt aici acum și afectează fiecare regiune din lume", a declarat dr. Friederike Otto, de la Universitatea din Oxford și unul dintre autorii Grupului interguvernamental ONU privind schimbările climatice (IPCC), care au întocmit raportul „Cod roșu pentru umanitate".

„Cred că nu există niciun fel de surpriză, sunt doar argumente solide ce fac ca acest raport IPCC să fie cel mai puternic realizat vreodată", a declarat pentru BBC profesorul Arthur Petersen, de la University College London (UCL).

Cel mai clar dintre punctele prezentate este cel despre responsabilitatea umanității pentru schimbările climatice.

„Nu mai există echivoc. Noi suntem de vină", remarca profesorul Peterson.

Terra, o planetă tânără: doar 26 de ani galactici

Cercetările la nivel internațional din ultimii zece ani au înregistrat schimbări dramatice de climă, alternanțe ale temperaturilor: excesiv de cald, secetă, ploi torențiale ce scot râurile din matcă, tornade în zone unde nu sunt specifice etc.

Toate aceste fenomene sunt circumstanțe stresante pentru oameni, dar nu vor avea efect cataclismic asupra Terrei.

Regretatul profesor Mircea Trifulescu, doctor în geologie, cu numeroase premii la activ, a combătut întotdeauna teoriile alarmante cu inversarea polilor, efectul de seră ce s-ar datora acțiunilor umane și alte ipoteze despre cataclisme la nivel planetar.

Acesta susținea că Pământul este o planetă în floarea tinereții. Un an galactic are 180 de milioane de ani tereștri, iar Pământul are 4,5 miliarde de ani, ceea ce înseamnă că planeta noastră are aproape 26 de ani galactici.

Geologul considera teoria inversării polilor magnetici, foarte vehiculată în ultima vreme, o mare cacealma. Schimbările pozițiilor relative ale Soarelui, Lunii și Pământului produc asupra Ecuatorului o serie de oscilații cu perioade diferite.

„Sunt deviații predictibile, cu o perioadă scurtă de manifestare, care reglementează mișcarea de rotație a Terrei, nicidecum nu ne răstoarnă", spunea prof. dr. Trifulescu.

„Terra se află acum într-una din perioadele de contracție, în care se manifestă fenomenul de încălzire globală, cu tot ce decurge de aici, neplăcut pentru om. Însă Terra mai are vreo 500.000 de ani de liniște, până va începe o activitate vulcanică de proporții, care o va reconfigura", spunea prof. dr. Trifulescu, subliniind că guvernele lumii trebuie să ia măsuri de protejare a calității vieții pentru că, și dacă nu ne așteaptă cataclisme globale, „liniștea" Terrei nu ne va scuti de dezastrele specifice perioadei de contracție a Terrei.

FOTO: PEXELS / MARIA ORLOVA

SE TOPEȘTE GHEAȚA Raportul ONU arată că, în scenariile actuale, mările ar putea urca până la 2 metri până la sfârșitul acestui secol și până la 5 metri până în 2150.

Încălzirea cu 1,5 °C, limita de supraviețuire a economiilor

Când a fost publicat ultimul raport IPCC privind știința schimbărilor climatice în 2013, ideea de a lua măsuri ca încălzirea globală să fie sub limita de 1,5°C abia era luată în considerare.

Dar, în cadrul negocierilor care au condus la Acordul climatic de la Paris din 2015, multe țări în curs de dezvoltare și state insulare au presat pe această limită de temperatură, susținând că este o chestiune de supraviețuire a economiilor.

Un raport special privind 1,5°C în 2018 a arătat că avantajele de a rămâne sub limită au fost masive în comparație cu limita de 2 grade Celsius, ceea ce ar fi necesitat reducerea la jumătate a emisiilor de carbon, în esență, până în 2030 și zero net emisii până în 2050. În caz contrar, limita ar fi atinsă între 2030 și 2052.

Noul raport IPCC reafirmă această constatare. În toate scenariile, pragul este atins până în 2040. Dacă emisiile nu sunt stopate, limita de încălzire doar cu 1,5 grade Celsius ar putea fi depășită în aproximativ un deceniu.

A ajunge la zero net implică reducerea pe cât posibil a emisiilor de gaze cu efect de seră folosind o tehnologie curată, apoi absorbirea celor rămase, plantând, de exemplu, copaci.

„Pragul de 1,5 grade Celsius este un prag important din punct de vedere politic, desigur, dar, din punct de vedere climatic, nu este o prăpastie, nu înseamnă că, odată ce trecem peste 1,5°C, brusc totul va deveni catastrofal", a explicat dr. Amanda Maycock, de la Universitatea din Leeds și unul dintre autorii noului raport.

„Cel mai scăzut nivel de emisii pe care îl evaluăm în acest raport arată că încălzirea se stabilizează în jurul valorii de sau sub 1,5 grade Celsius în cel târziu în secol. Dacă aceasta ar fi calea pe care am urma-o, atunci un impact major ar fi evitat în mod semnificativ".

Vestea proastă este, potrivit raportului, că, indiferent de ceea ce face omul, nivelul mărilor va continua să crească.

Raportul ONU arată că, în scenariile actuale, mările ar putea urca până la 2 metri până la sfârșitul acestui secol și până la 5 metri până în 2150.

Chiar dacă vor fi controlate emisiile și se va menține creșterea temperaturii în jur de 1,5 grade Celsius până în 2100, apele vor continua să crească mult în viitor.

„Chiar și cu limită de încălzire de 1,5°C, ne uităm pe termen lung la o creștere a nivelului mării de doi până la trei metri. Și, în cele mai alarmante scenarii, am putea aprecia o creștere a nivelului mării de mai mulți metri până în 2150. Poate nu este sfârșitul vieții noastre, dar multe se vor schimba în țările riverane", a punctat prof. Malte Meinshausen de la Universitatea din Melbourne, autor IPCC.

„Odată cu creșterea treptată a nivelului mării, acele evenimente extreme ce se formează deasupra mărilor și oceanelor și care au avut loc în trecut doar o dată pe secol, vor avea loc din ce în ce mai frecvent în viitor", a declarat Valérie Masson-Delmotte, copreședinte al IPCC, grup care a pregătit noul raport.

„Informațiile pe care le oferim în acest raport sunt extrem de importante pentru a lua în considerare și pentru a ne pregăti pentru aceste evenimente", a subliniat aceasta.

Metanul, un gaz subestimat în trecut

Potrivit IPCC, aproximativ 0,3°C din încălzirea globală înregistrată la ora actuală provine din metan.

„Când vine vorba de supraîncălzirea planetei, fiecare fracțiune de grad contează și nu există o modalitate mai rapidă și mai realizabilă de a încetini rata de încălzire decât prin reducerea emisiilor de metan cauzate de om", a declarat Fred Krupp, de la Fondul SUA pentru Apărarea Mediului.

„Prin consolidarea dovezilor ce fac legătura între emisiile cauzate de acțiunile umane și condițiile meteorologice extreme, IPCC a oferit mijloace noi și puternice pentru toată lumea pentru a responsabiliza direct industria de combustibili fosili și guvernele pentru situația de urgență climatică", a subliniat acesta.

Pe lângă măsurile controversate pe care guvernele trebuie să le ia pentru a scădea nivelul emisiilor ce duc la încălzirea globală, „detaliile" schimbărilor de climă se răsfrâng asupra societăților umane indiferent de ce anume o cauzează.

Deplasările de teren vor fi la ordinea zile

Deja se observă un alt impact, deocamdată mic, al schimbărilor climatice: deplasările de teren. Acestea modifică transportul în bandă, conductele de apă, iar scufundările de teren afectează șoselele, căile ferate, chiar cursurile de apă. Normele viitoare de construcție va trebui să asigure un teren stabil, structuri de rezistență mai solide, fundații adânci și acoperișuri bine ancorate. Cea mai mare greșeală este, potrivit specialiștilor, să se taie copacii, inclusiv la orașe, pentru lărgirea șoselelor sau pentru amenajarea spațiilor de parcare!

Alergii și gândaci de bucătărie în Europa

Din punct de vedere al sănătății, cea mai importantă consecință va fi vulnerabilitatea la radiațiile solare. Se vor înmulți cazurile de alergii sezoniere și astm, atât la orașe, cât și la sate. Cele de la orașe sunt agravate de poluarea urbană.

Cei mai importanți alergeni sunt mucegaiurile din praful de casă, polenurile, gazele de eșapament. Ne vine să credem sau nu, pericolul major pentru europeni este „banalul" gândac de bucătărie.

Aproape 70% din populația urbană este sensibilizată la gândacii de bucătărie, cauza majoră de alergie respiratorie, rinită și astm bronșic. Se recomandă combaterea mucegaiurilor, a gândacilor de bucătărie și ștergerea prafului prin metode umede, care să nu împrăștie particulele. Ventilația artificială, tot mai

necesară, trebuie făcută numai în orele de caniculă, cu schimbarea periodică a filtrelor. Nu trebuie să se renunțe la aerisirea naturală, în orele dimineții.

Inundații și incendii în Europa

În linii generale, în Europa se vor agrava diferențele între regiuni privind resursele naturale, mai ales apa. Inundațiile, eroziunile coastelor marine, incendiile vor devasta arii întinse. Zonele de munte vor fi afectate de retragerea ghețarilor, reducerea stratului de zăpadă și dispariția unor specii. Conform scenariului cel mai sumbru, 60% din speciile existente în unele zone vor dispărea până în 2080.

Sudul Europei se va confrunta cu temperaturi estivale foarte mari, secete, reducerea debitelor de apă, a potențialului hidroenergetic, incendii și scăderea dramatică a arealului agricol. Din punct de vedere al sănătății, se vor înmulți cazurile de alergii si afecțiuni gastro-intestinale și bolile cardio-vasculare.

Secetă și foamete pe arii extinse

În America Latină, pădurile tropicale vor deveni savane până în 2050, iar multe dintre terenurile agricole vor deveni aride, ceea ce va duce la foamete. Schimbarea regimului de precipitații și dispariția ghețarilor vor afecta bazinele de apă potabilă, agricultura și producția de energie.

America de Nord va fi afectată de incendii vaste, de scăderea debitului de apă în unele regiuni și inundații în altele, de tornade și uragane foarte puternice, iar zonele de coastă vor suferi cel mai mult. Rata mortalității în New York cauzată de probleme cardiace provocate de căldură va fi de 1.000 pe an.

În Africa, între 75 și 250 milioane de oameni vor fi afectați de lipsa apei. În unele țări africane, terenurile agricole se vor reduce cu până la 50%. Malnutriția și bolile tropicale vor face ravagii. Regiunile de coastă vor deveni riscant de locuit, din cauza creșterii nivelului mării și a eroziunilor.

Asia va fi, la rândul ei, afectată de scăderea debitului apelor. Bazinele râurilor mari din centrul, sudul, estul și sud-estul Asiei își vor reduce dramatic volumul până în 2050. Regiunile de coastă și deltele, foarte populate, vor deveni riscant de locuit, din cauza inundațiilor și a furtunilor. Mortalitatea din cauza afecțiunilor gastrointestinale va deveni foarte ridicată în estul, sudul și sud-estul Asiei.

Australia și Noua Zeelandă vor pierde mult din biodiversitate, iar Bariera de Corali va fi grav afectată. Până în 2030, problemele legate de resursele de apă vor trece la Departamentul de Securitate Națională, în sudul și estul Australiei, și în Northland, Noua Zeelandă. Furtunile vor mătura coastele, zone extrem de populate în prezent. Australia se va confrunta cu un număr mare de decese din cauza căldurii, între 3.000 și 5.000 pe an. Cei mai afectați vor fi oamenii cu vârste de peste 65 de ani.

Prea mulți locuitori la orașe

Orașele, socotite „insule urbane de căldură", pot influența creșterea temperaturii zonale, prin cantitatea mare de material absorbant de căldură, caracteristicile clădiriilor și emisiile de căldură antropogenă de la unitățile de aer condiționat și vehicule. Valurile de căldură combinate cu insulele urbane de căldură pot duce la pierderi mari de vieți omenești în rândul persoanelor în vârstă, bolnavilor, cei mai mulți neputând să-și achiziționeze sisteme de aclimatizare.

Valurile de căldură reprezintă o provocare viitoare pentru marile orașe. În zonele urbane, valurile de căldură au, de asemenea, efecte negative asupra calității aerului și a numărului de zile în care persistă poluanții mari, concentrații de particule suspendate la nivel ridicat. Orașele viitorului trebuie să devină „smart", să amelioreze impactul schimbării climei și să ofere un nivel calitativ ridicat al vieții urbane.

Până în anul 2030, bolile digestive vor crește cu 5% în regiunile din lumea a treia, iar această „categorie" va include toate țările care nu au implementat un sistem de alimentație sănătoasă. În țările în curs de dezvoltare, populația urbană se va dubla și se va ajunge la aproape 4 miliarde de orășeni, iar în țările dezvoltate, populația urbană va crește cu 20%.

Toată această goană după habitatul urban va deregla întreg ecosistemul și va înmulți necesitățile energetice, care nu vor putea fi acoperite.

Până în 2050, populația globului va ajunge la 9,4 miliarde de locuitori, dar terenurile agricole se vor reduce cu încă 20%, în estul și sud-estul Asiei, și cu 30% în centrul și sudul continentului. Biodiversitatea va fi dramatic afectată, o pătrime din speciile de plante și de animale vertebrate vor dispărea, conform specialiștilor de la Universitatea din Toronto.

Până în 2070, pentru că ghețarii vor dispărea, iar zonele afectate de secetă vor crește, producția de electricitate de la hidrocentrale va scădea.

În Europa, puterea hidrocentralelor va scădea cu 6%, iar în zona bazinului mediteraneean cu 50%. Căldura, uscăciunea vor duce la secete prelungite și risc crescut de incendii pe arii tot mai mari, în special în bazinul Mediteranei, vestul SUA, sudul Africii și nord-estul Braziliei.

100 de milioane de oameni ce locuiesc în zone de coastă marină, pe insule mici, delte, vor fi afectați anual de furtuni tropicale și valuri devastatoare. Populația din aceste zone va fi atunci în jur de 5 miliarde. Între 1,1 si 3,2 miliarde de oameni vor fi afectați de lipsa apei și peste 600 de milioane de foamete.

Războaie pentru petrol, apă și hrană

Efectele încălzirii globale sunt treptate și există posibilitatea ca guvernele lumii să ia măsurile necesare pentru ca populația sa se adapteze noilor condiții, dar aceste măsuri țin de strategie, finanțe, educație, ajutor, elemente care nici în prezent nu sunt ușor manevrabile. Așa că sociologii se așteaptă mai degrabă la conflicte mi-

Creșterea proiectată în frecvență și intensitate a temperaturilor, care se petrece odată la fiecare zece ani fără influența umană

Frecvența la fiecare 10 ani

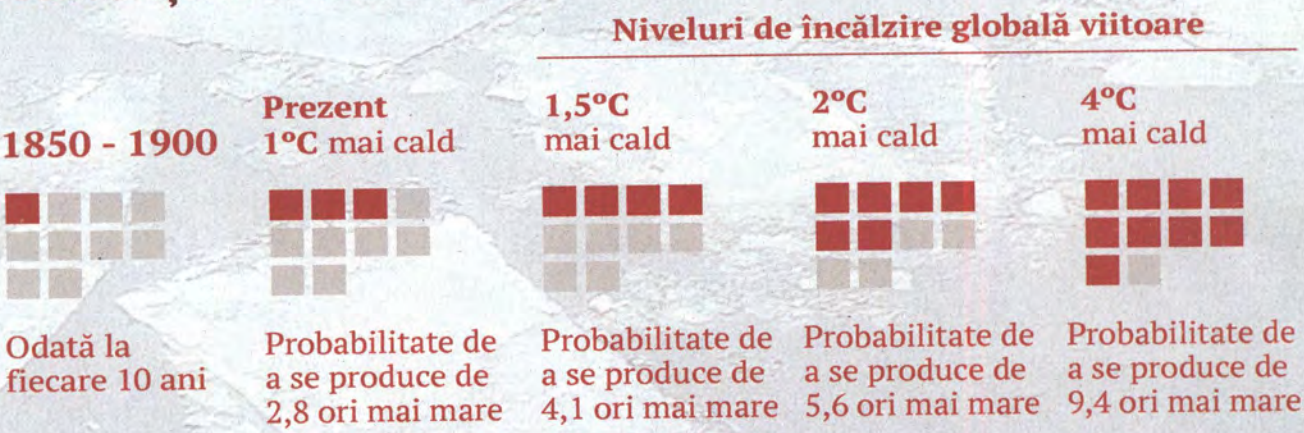

Creșterea intensității

Sursa: IPCC, 2021: Summary for Policymakers

BBC

litare pentru rezolvarea acestor probleme, decât la măsuri preventive.

Războaiele petrolului au început deja. Petrolul, combustibilul fără de care civilizația actuală nu ar putea exista, va cunoaște, conform rapoartelor IPCC, un moment de vârf, după care va începe declinul. Momentul când va începe declinul se numește „Hubbert's Peak", după numele geofizicianului american M. King Hubbert, care a prevăzut, încă din 1949, că „era petrolului" se va sfârși mult mai repede decât se spera. Fenomenul „Hubbert's Peak" a fost stabilit a avea loc între 2008 și 2018. Majoritatea specialiștilor cred că se va manifesta după 2020, când producția de petrol va intra într-un declin ireversibil, ceea ce va aduce recesiune la nivel global, cu posibile conflicte între națiuni.

Ce măsuri trebuie să ia guvernanții

Măsurile ce trebuie luate de guvernanți privesc:

- creșterea eficienței energetice;
- creșterea utilizării energiei regenerabile;
- măsurarea, raportarea și reducerea emisiilor directe și indirecte de gaze cu efect de seră;
- conservarea și protejarea resurselor de apă prin eficiență, reutilizare și gestionarea apelor pluviale;
- eliminarea deșeurilor, prevenirea poluării și creșterea reciclării;
- încurajarea pieților pentru tehnologii durabile și materiale, produse și servicii preferate din punct de vedere ecologic;
- proiectarea, construirea, întreținerea unor clădiri durabile de înaltă performanță;
- reglementările de stat, locale sau teritoriale legate de securitatea energetică, un mediu sănătos și opțiuni ecologice.

Delta a arătat cât de distrugătoare pot fi noile tulpini de virus. Oamenii de ști

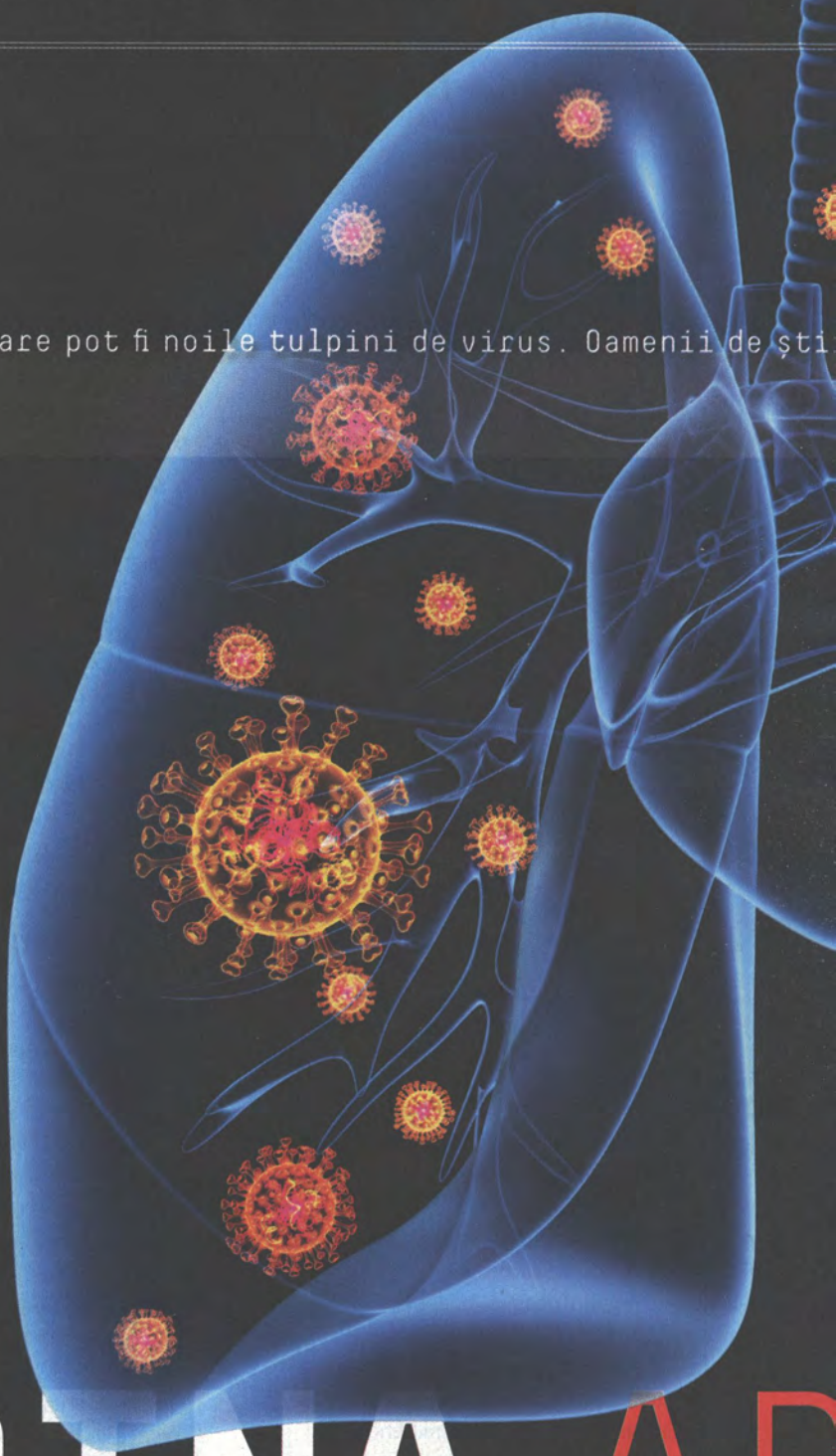

TULPINA AP

FOTO: GETTY IMAGES

ă se tem că viitoarele mutații ar putea fi și mai grave

DE DAVID H. FREEDMAN

OCALIPSEI

OAMENII DE ŞTIINŢĂ CONTINUĂ SĂ subestimeze coronavirusul. La începutul pandemiei, au spus că mutaţiile sale nu vor ridica mari probleme. Până când varianta Alpha, mult mai contagioasă, a cauzat o creştere a numărului de noi îmbolnăviri toamna trecută.

A urmat varianta Beta, care îi afectează mai ales pe cei tineri, apoi varianta Gamma, care îi reîmbolnăveşte pe cei care au trecut deja prin COVID-19. Totuşi, până în luna martie, după ce vârful de infectări din iarnă s-a domolit, unii dintre epidemiologi erau optimişti că prin campania rapidă de vaccinare pandemia se va diminua.

Varianta Delta a spulberat orice urmă de optimism. Identificată prima dată în India, în decembrie, se răspândeşte mai rapid decât orice altă tulpină anterioară de SARS-CoV-2. A crescut brusc rata infectărilor în multe ţări de pe planetă. Centrul pentru Controlul şi Prevenţia Bolilor (CDC) din Statele Unite a fost nevoit să recomande purtarea măştii peste tot în spaţiile închise.

Tulpina Delta se va răspândi tot mai mult, avertizează Michael Osterholm, epidemiolog la Centrul pentru Cercetarea Bolilor Infecţioase şi Politici de Sănătate de la Universitatea din Minnesota.

„Necesarul de paturi de terapie intensivă pentru bolnavii de COVID-19 ar putea să fie mai mare ca niciodată", a spus acesta pentru *Newsweek*.

Cercetările echipei sale, a menţionat epidemiologul, arată că aproape toţi cei 100 de milioane de americani nevaccinaţi şi care nu au avut boala până acum se vor infecta în lunile următoare, dacă nu se va pune în aplicare izolarea dură şi purtatul măştii de protecţie

SUPERCONTAGIOS
Varianta Delta, care se răspândeşte mai repede decât celelalte tulpini ale SARS CoV-2, a crescut consistent rata infectărilor în SUA. Deasupra: Un pacient cu COVID-19 la ATI, la Spitalul Memorial Johnston, din Abingdon, Virginia. Dreapta: Imagine la microscopul electronic a unei infecţii COVID-19.

FOTO: DIN STÂNGA: KATHERINE FREY/THE WASHINGTON POST/GETTY; NIAID

peste tot, măsuri care cel mai probabil nu vor fi respectate de o populație care nu crede nici în vaccin.

Noua tulpină este atât de contagioasă că va spulbera toate predicțiile de până acum cu privire la momentul când va fi obținută imunitatea de turmă.

„Am eșuat să o oprim pe aceasta la timp, așa cum am făcut cu alte pandemii", spune Jonathan Eisen, biolog la Universitatea Davis din California, care studiază cum evoluează patogenii.

„E probabil că nu vom scăpa niciodată de COVID-19, iar noi vom fi nevoiți să încercăm mereu să înțelegem ce să facem în continuare".

Delta, precum toate celelalte variante, ne-a luat prin surprindere, înrăutățind și lungind pandemia. Când stricăciunile cauzate de Delta se vor domoli, oare ce altă variantă ne va pândi doar ca să ne tragă înapoi? Organizația Mondială a Sănătății supraveghează deja alte tulpini existente: Eta, care e prezentă în câteva țări, Kappa, care a apărut în India, Iota, care s-a arătat prima dată în New York, dar în mod special Lambda, care a apărut prin Peru și care infectează persoanele vaccinate, conform unui studiu recent. S-a răspândit în Argentina, Chile, Ecuador, dar și în Texas și sudul Californiei.

Este devreme să spunem dacă Lambda va fi noul bau-bau mare și rău pe care COVID-19 îl va atâța asupra noastră. Dar nu este devreme să ne întrebăm: cât de periculoase pot deveni aceste variante?

Viitoarele tulpini își vor muta atacurile de la plămâni la creier, la inimă sau la alte organe? Vor învăța de la HIV și vor păcăli oamenii că s-au vindecat doar ca să-i îmbolnăvească mai rău ulterior? Va exista o variantă apocaliptică, care să ocolească vaccinul și care să se răspândească precum incendiile de pădure, lăsând mii de oameni mai bolnavi decât am văzut vreodată?

Sunt puține șanse să existe o astfel de triplă amenințare, dar experții nu o pot exclude total. Delta ne-a arătat deja cât de rele pot deveni lucrurile. Este extrem de contagioasă, cu posibilitatea de a trece liber prin zeci de milioane de oameni nevaccinați și alte zeci de milioane dintre cei care nu au acces la vaccin, în țările în curs de dezvoltare. Osterholm spune că „următoarea variantă ar putea fi Delta pe steroizi".

„Treaba unui virus este să se răspândească. Orice mutație care ajută virusul să supraviețuiască și să se extindă va deveni O VARIANTĂ MAI DE SUCCES"

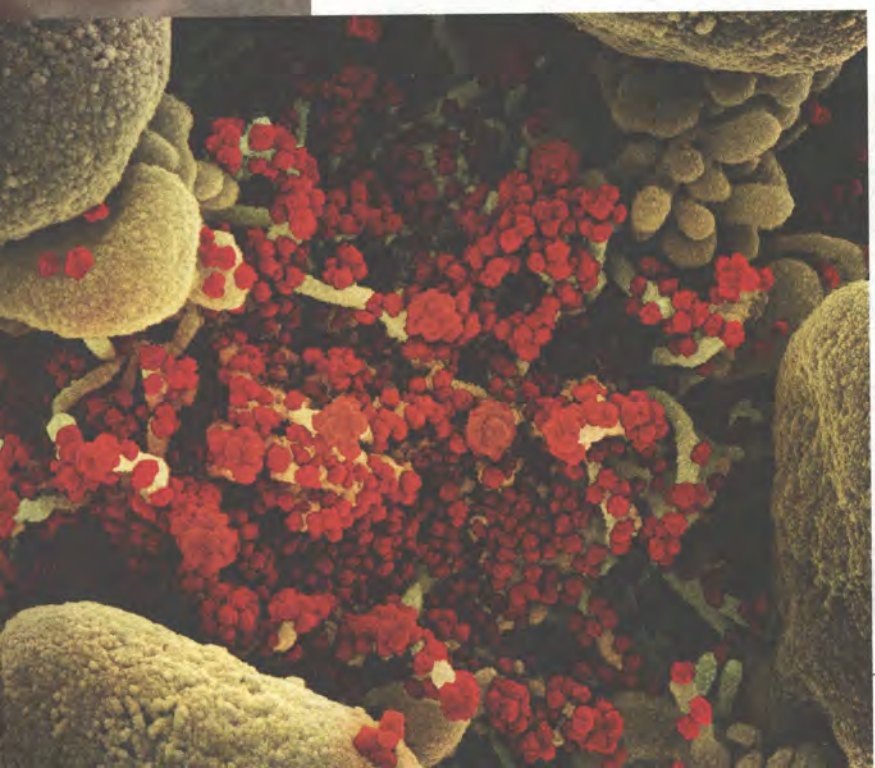

Prinși cu garda jos

Nu trebuia să se întâmple așa. La începutul pandemiei, cei mai mulți dintre experții care studiau mutațiile coronavirusului au subestimat șansele ca alte variante să cauzeze probleme așa serioase. „Nu pare să fie vreo diferență. Nu avem de ce să ne facem griji mai devreme de 5 ani", a declarat Richard Neher, un biolog evoluționist de la Universitatea din Basel, Elveția, în luna august a anului trecut.

Astăzi, el numește varianta Delta și pe celelalte „pandemia din pandemie".

Delta, mai mult decât alte tulpini, a resetat ceea ce știau oamenii de știință despre cât de repede poate ajunge un virus la forme devastatoare.

„Toate coronavirusurile fac mutații și știam că și acesta dezvoltă mutații", spune Sharone Green, medic și cercetător de boli infecțioase la Universitatea din Massachusetts. „Dar nu ne-am gândit că mutațiile îl vor face pe acesta atât de contagios și va ocoli imunitatea".

Poate părea surprinzător că oamenii de știință au fost prinși cu garda jos de apariția rapidă a unei tulpini și mai periculoase. Dar, spre deosebire de cei mai mulți patogeni, susține Eisen, SARS-CoV 2 nu era cunoscut când s-a răspândit.

În absența datelor, oamenii de știință au crezut că și acesta se va comporta ca alte virusuri și va dezvolta relativ lent mutații mai contagioase. Și mai important, a adăugat el, oamenii de știință au subestimat dimensiunea uriașă la care va ajunge în cele din urmă pandemia – un factor critic, deoarece cu cât sunt infectate mai multe persoane, cu atât mai multe oportunități apar pentru dezvoltarea unor mutații. „Miliardele de oameni infectați reprezintă un sol fertil pentru apariția de noi tulpini, la un nivel pe care nu l-am mai văzut până acum cu acest tip de virusuri", a explicat Eisen.

De fapt, SARS-CoV-2 nu mutează neapărat mai repede comparativ cu alți patogeni. Ca și în cazul celulelor umane și a oricărei celule, o mutație apare la un virus când acesta se înmulțește, dar nu reușește să facă o copie perfectă a materialului genetic. Acea copie imperfectă este un mutant. Virusul COVID-19 nu are prea mult material genetic pe care să-l încurce, comparativ cu alte organisme – circa 15 gene, comparativ cu 3.000 în E.coli, bacteria banală care se găsește în stomac, și aproximativ 20.000 într-o celulă umană. În plus, coronavirusul are un mecanism de verificare genetică care îi permite să evite mai ușor greșelile de replicare comparativ cu alte virusuri.

Dar, deși rata mutației COVID-19 este mică - aproximativ una pentru fiecare 10 replicări, adică aproximativ la o cincime din rata mutației virusului gripei și la o zecime din cea a HIV - COVID-19 are avantajul unui joc sumbru al numerelor.

„Următoarea variantă ar putea fi DELTA PE STEROIZI"

O singură persoană infectată cu COVID-19 poate purta 10 miliarde de copii ale virusului, suficient pentru a produce miliarde de mutații în fiecare zi. Ce se întâmplă cu toate acestea? Aproape mereu răspunsul e același: nimic. Amestecarea genelor este aleatorie și poate fie să nu aibă niciun efect asupra virusului, fie să îl facă chiar mai puțin eficient ori chiar complet nefuncțional.

Dar uneori – poate la fiecare milioane de trilioane de încercări - o mutație genetică creată din întâmplare poate să ofere noi caracteristici periculoase. Ceea ce face virusul mai periculos este o parte relativ mică – așa numita proteină cu țepi care se află la suprafața sa și care permite virusului să intre în celulele umane. Majoritatea mutațiilor pe care le-am văzut până acum reprezintă reglaje ale acestor țepi, ceea ce înseamnă că este nevoie doar de o mică schimbare în oricare dintre puținele gene ale virusului care controlează acești țepi pentru a crea o nouă tulpină amenințătoare.

FACTORUL DELTA
La începutul pandemiei, experții au minimizat ideea că alte tulpini ar cauza probleme. Acum, pe măsură ce viața revine la normal, Delta amenință să pună capăt mulțimilor de oameni fără mască. Stânga: Sharone Green. Deasupra: un concurs Ironman la Hermosa Beach, California, pe 4 iulie. Dreapta: un crematoriu pentru victimele COVID-19 din Virar, India.

FOTO DE SUS: SHARONE GREEN; PATRICK T. FALLON/AFP/GETTY; PUNIT PARANJPE/AFP/GETTY

Dar chiar și atunci când virusul nimerește mutația care îi lărgește capacitatea de a face ravagii, nu înseamnă neapărat că a apărut o nouă variantă mai periculoasă. Ca să devină semnificativă, noua tulpină trebuie să depășească prin replicare mult mai numeroasele copii ale celor care deja predomină în populație, iar pentru a face asta are nevoie de caracteristici care să îi dea un avantaj.

Ce trăsături specifice va ajuta mutația să se înmulțească și să se răspândească mai rapid în populație depinde de mediu. De exemplu, în cazul virusurilor respiratorii, precum COVID-19, abilitatea de a călători distanțe mai mari în aer și de a se fixa mult mai ferm în celulele din nas ar face noua tulpină un candidat bun pentru a deveni foarte contagioasă.

„Treaba unui virus este să se răspândească", spune Green. „Orice mutație care ajută virusul să supraviețuiască și să se extindă va deveni o variantă mai de succes".

Altfel spus, șansele ca un virus existent deja în populație să producă variante mai amenințătoare în cursul unui an sunt, în mod normal, scăzute. Dar, când miliarde de oameni sunt infectați cu miliarde de copii ale virusului, pariurile sunt deschise.

Din cauza variantei foarte contagioase Delta, dar și din cauza celor care refuză sau nu pot să se vaccineze,

devenind potențiale laboratoare vii pentru mutațiile COVID-19, coronavirusul are un mediu perfect în care să dezvolte noi tulpini periculoase în următoarele luni.

„Deja a devenit foarte complicat să oprim mutațiile doar cu măști și distanțare socială", spune Preeti Malani, doctor, cercetător de boli infecțioase, dar și șef al departamentului de sănătate la Universitatea din Michigan. „Vaccinul este calea, iar împotrivirea la vaccinare este obstacolul".

Numărul în creștere al persoanelor care au imunitate naturală, pentru că au trecut prin boală, nu este suficient, spune Eric Vail, director de patologie moleculară la Centrulul Medical Cedars-Sinai, care se ocupă de patologii moleculare. „În cel mai bun caz, o treime din populația SUA se bucură de imunitate naturală, dar asta poate fi o supraestimare", spune el. „Nu este suficient ca să garantăm că varianta Delta va fi ultima periculoasă".

Poate învinge vaccinul?

Cel mai probabil, o nouă variantă se va năpusti asupra noastră așa cum a făcut-o la începutul anului tulpina britanică și cum o face Delta acum, fiind și mai transmisibilă. La prima vedere, asta pare puțin cam mult, având în vedere că Delta este deja unul dintre cele mai contagioase virusuri care au existat pe Pământ, fiind depășit doar de cel al rujeolei. Dar să nu uităm, afirmă Osterholm, că oamenii de știință au crezut inițial că varianta originală a COVID-19 se răspândește șocant de rapid, dar au fost luați prin surprindere de cea britanică și prinși cu garda jos de Delta, care se răspândește de 5 ori mai rapid.

Nu există motiv să credem că Delta este cea mai infecțioasă variantă posibilă. „Nu aș fi foarte surprins dacă o nouă tulpină și mai transmisibilă va apărea", spune Vail. Un virus super contagios ar face ravagii în populația nevaccinată și fără imunitate naturală, încât spitalele ar putea să ajungă iar aproape de saturație.

Acest lucru este foarte posibil pentru că doar transmisibilitatea, mai mult decât orice altă caracteristică pe care un virus ar putea să o dobândească prin mutație, conferă cel mai mare avantaj unei variante atunci când vine vorba de concurența cu alte versiuni. „Dacă va apărea o mutație care va oferi o răspândire mai rapidă, va fi aleasă pentru multiplicare", spune Green. Asta

NOROC ÎN SCHIMBARE
Când miliarde de oameni sunt infectați cu virusul, mutațiile vor fi mai multe. Dreapta sus: vizitatori de la LEGOLAND, verificați. Dreapta jos: Antivaccinișți din Raleigh, Carolina de Nord. În mijloc: Preeti Malani.

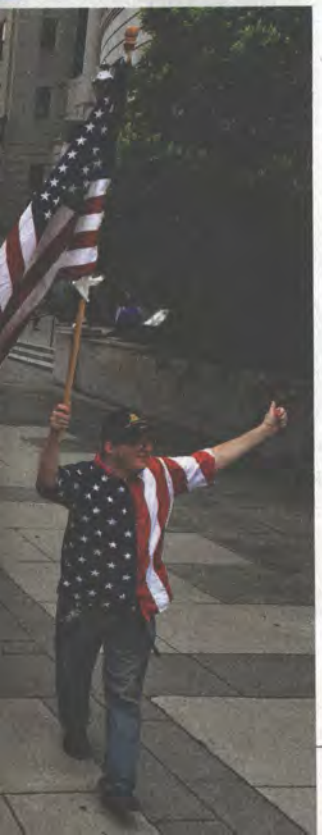

înseamnă ca este suficient să existe o singură mutație de ultra-transmisibilitate care să apară oriunde în lume, la un singur om infectat, ca toată planeta să intre într-o nouă rundă de probleme.

Ar putea o nouă variantă să ocolească vaccinul? Delta pare capabilă să îi infecteze și pe cei vaccinați mai rapid decât variantele anterioare, reducând eficiența vaccinurilor principale de la 95% la 90%. Un studiu israelian recent a afirmat că eficacitatea vaccinului Pfizer se prăbușește la 39%, dar experții avertizează că această constatare nu stă în picioare.

Cele mai multe vaccinuri împotriva COVID-19 funcționează prin învățarea anticorpilor umani să atace proteinele cu țepi ale virusului. Dar, pentru că mutația ar putea schimba ușor forma acestei proteine, o parte dintre anticorpi ar putea să nu o mai recunoască și astfel să scadă eficiența vaccinului. Tulpinele diferite au combinații diferite de mutații ale proteinei cu țepi și, dacă până acum niciuna dintre aceste combinații nu a reușit să ascundă proteina suficient de bine cât să păcălească vaccinul, unele sunt deja capabile să-i diminueze din eficiență. Delta are 3 mutații care împreună par foarte bune pentru a menține proteinele sub radarul anticorpilor, ceea ce permite răspândirea masivă.

Totuși, vaccinurile rămân încă foarte eficiente în a preveni formele severe de boală create de Delta, care să ducă la spitalizare și moarte, dacă judecăm după faptul că, în SUA, 99% dintre cei care se luptă cu virusul la terapie intensivă sunt persoane nevaccinate. COVID-19 poate evolua în noi forme din ce în ce mai contagioase, dar există motive să credem că niciuna dintre acestea nu va reuși în mod repetat să învingă sistemele imune de apărare oferite de vaccin și chiar și cele mai puțin eficiente date de imunitatea naturală. Un motiv, notează Vail, vine din faptul că marea majoritate a virusului COVID-19 care se răspândește în lume o face prin persoane nevaccinate care nu au fost infectate anterior, iar mutațiile care să evite imunitatea nu sunt necesare în acest mediu deschis. Desigur, există și probabilitatea să apară o tulpină care să evite sistemul imunitar al persoanelor vaccinate sau care au trecut prin boală, ceea ce ar face ca aceasta să înlocuiască variantele netransformate – dar deocamdată nu există o cantitate suficientă care să circule în aceste populații ca să permită o mutație rapidă.

Așa s-a răspândit Delta, spune Vail. „Au existat patru variante care au apărut în India și trei aveau o anumită abilitate de a se sustrage imunității. A patra a fost Delta, care nu avea o mutație de evitare la fel de puternică, dar aceasta este cea care s-a răspândit".

Green subliniază un alt motiv pentru care COVID-19 va reuși cu greu să evite sistemul imuntar: cel uman, odată ce este activat prin vaccinare sau infecție, este mai rezistent și mai eficient decât indică majoritatea studiilor. Acest lucru se datorează faptului că studiile tind să se concentreze asupra modului în care virusul se descurcă împotriva anticorpilor dezvoltați special de organism pentru a combate virusul, așa cum se observă în eprubete. În viața reală, corpul mai are și alte arme, inclusiv anticorpi ereditari, care vizează o gamă mai largă de agenți patogeni, și celule T care se declanșează numai atunci când o infecție tinde să devină dominantă în corp – pe amândouă majoritatea studiilor nu pot să le măsoare cu ușurință. Studii mai amănunțite sunt în desfășurare, spune Green, iar rezultatele ar trebui să ajute la dezvoltarea unor vaccinuri mai puternice, care vor ajuta la blocarea Delta și a posibilelor variante viitoare.

„Am eșuat să o oprim pe aceasta la timp, așa cum am făcut cu alte pandemii. Probabil că nu vom scăpa niciodată de COVID-19, iar noi vom fi nevoiți să încercăm mereu să înțelegem CE SĂ FACEM ÎN CONTINUARE".

Mecanica mutației vine în ajutorul nostru când vorbim de apărarea împotriva variantelor viitoare care ar putea cauza boli mai serioase. Nu este vorba că astfel de mutații nu pot sau nu vor apărea în următoarele luni. Este vorba despre faptul că, atunci când o persoană infectată se va simți foarte rău, va fi scoasă din circulație și nu va mai putea transmite mai departe tulpina mai dură. Asta înseamnă că această variantă ar fi în dezavantaj în competiția cu alte forme ale virusului care îi lasă pe majoritatea infectaților să se simtă suficient de bine încât să mai circule și să răspândească infecția.

Un scenariu deosebit de periculos ar fi cel cu o variantă care și-ar face debutul întârziat, cu o infecție severă, dar până atunci oamenii infectați s-ar simți bine suficient timp încât să apuce să o răspândească. Dar puține virusuri – HIV este o excepție – reușesc această șmecherie, iar SARS-CoV-2 nu pare să fie o amenințare din acest punct de vedere.

Eisen avertizează, totuși, că un astfel de scenariu al unei manifestări întârziate a bolii nu poate fi exclus. Există căi prin care noi variante să producă daune mai mari fără să compromită capacitatea lor de a se răspândi. Spre exemplu, o nouă variantă ar putea ataca inima, creierul sau alte organe într-un mod lent, subtil, care ar permite victimelor să meargă în societate pentru câteva zile, înainte ca boala să își ia tainul.

„Am văzut deja că diferite variante au abilități diferite de a pătrunde în anumite tipuri de celule și că ar putea avea un efect asupra sistemului nervos sau funcției pulmonare", spune Eisen. „Este foarte îngrijorător".

Malani susține că există dovezi neconfirmate că Delta îi îmbolnăvește grav mai ales pe tineri, mai mult decât variantele anterioare. Această creștere graduală poate să fie cauzată de numărul tot mai mare de tineri infectați sau poate indica o schimbare tulburătoare către o vulnerabilitate mai mare în rândul celor mai tineri. Nu ar fi prima dată când se întâmplă: pandemia de gripă din 1918 a ucis în mod special adulții mai tineri.

Încă nu este foarte clar dacă varianta Delta îi lovește mai tare pe cei tineri. „La acest moment este un mister", spune Malani. „Tinerii infectați se pot plimba zile sau chiar săptămâni, chiar dacă se simt foarte rău, așa că este greu de judecat". Dar chiar dacă Delta nu vizează în special tinerii, o nouă variantă ar putea să o facă.

Chiar dacă opțiunea unei contagiozități mai mari ar putea fi calea pentru o tulpină dură post-Delta, mai degrabă decât păcălirea vaccinului sau producerea unei infecții dure, există o capcană: cele trei nu se exclud reciproc. E doar o chestiune de șansă. O mutație care oferă virusului o transmisibilitate crescută ar putea de asemenea să provoace forme severe sau să îi dea o mai bună capacitate de a ocoli sistemele defensive aduse de vaccin. Deși aceste din urmă două caracteristici nu se vor selecta singure, există posibilitatea de a se agăța de o mutație care crește contagiozitatea. „Nu există nimic care să le împiedice să se întâmple în același timp", spune Eisen.

Din fericire, există un impediment incorporat în virus care îl poate opri dintr-un șir altfel nesfârșit de schimbări până la variante tot mai periculoase: virusul va epuiza la un moment dat căile prin care să devină mai rău, din cauza structurii relativ simple a proteinei

„VACCINUL ESTE CALEA, iar împotrivirea la vaccinare este obstacolul"

FOTO: DIN STÂNGA: JAY L. CLENDENIN/LOS ANGELES TIMES/GETTY; AL SEIB/LOS ANGELES TIMES/GETTY

ȚINTĂ ÎN MIȘCARE
Nu există niciun motiv să credem că Delta reprezintă maximul în ceea ce privește contagiozitatea. Următoarea tulpină poate fi încă și mai transmisibilă. Sus: Un vizitator din Mexico City este vaccinat în Los Angeles. Stânga: trei vaccinuri diferite pentru COVID-19.

cu țepi, care se poate muta doar în câteva sute de căi diferite, dintre care majoritatea nu vor face virusul mai dăunător. „Există un număr limitat de modificări care pot fi aduse proteinei fără a o face nefuncțională", spune Vail. „Aș fi precaut în a afirma că se poate muta la nesfârșit".

Un alt aspect pozitiv: spre deosebire de virusul gripal, SARS-CoV-2 nu are o structură care să îi permită amestecarea și potrivirea materialului genetic al diferitelor variante. Această capacitate de „recombinare" face ca vaccinul antigripal să fie o țintă în mișcare pentru vaccinurile inoculate în fiecare an.

Cel mai probabil, precum răceala, COVID-19 va rămâne printre noi în viitorul pe termen mediu. Dar o creștere a numărului celor vaccinați ar reuși, măcar, să elimine variantele cele mai periculoase. Green spune că doar după ce vor fi vaccinați suficienți oameni ne vom putea concentra asupra unor noi vaccinuri sau a unor doze suplimentare, care să facă din virus o amenințare slabă.

„Nu cred că eradicarea este posibilă momentan", spune ea. „Dar cred că am putea veni cu ceva care este mai bun decât ceea ce avem acum pentru gripă".

Pe de altă parte, notează Green, gripa ucide până la 60.000 de persoane pe an. Dacă mutațiile virusului SARS-CoV-2 continuă și reușesc să scadă eficiența vaccinului sau a imunității naturale, în timp ce o mare parte din oameni oameni continuă să neglijeze vaccinul, atunci coronavirusul va rămâne cu adevărat mereu printre noi.

În acest caz, am fi norocoși dacă coronavirusul va ucide anual „numai" câteva zeci de mii de persoane. Din cauza mutațiilor, totul ar putea merge din rău în mai rău. N

CE SĂ FACEM CU DELTA?

Răspunsuri la întrebări frecvente despre noua variantă

DE FRED GUTERL & MEGHAN GUNN

Unul dintre cele mai frustrante aspecte ale pandemiei a fost generat de dificultatea de a ține pasul cu cele mai recente sfaturi de sănătate publică în legătură cu noile mutații ale coronavirusului.

Interpretarea recomandărilor generale de sănătate publică pentru a se potrivi unor circumstanțe specifice implică adesea cântărirea unor noțiuni vagi despre risc. Vaccinurile oferă bună protecție, dar dacă rata de circulație a virusului în comunitate crește, riscul absolut de îmbolnăvire crește pentru toată lumea, vaccinată și nevaccinată. Răspândirea Delta, care este mult mai ușor transmisibilă de la persoană la persoană decât tulpinile anterioare ale virusului, a făcut ca ieșirea în public să fie mai riscantă. Acesta este unul dintre motivele pentru care Centrele pentru Controlul și Prevenirea Bolilor (CDC) și-au schimbat recent recomandările privind masca de protecție în SUA - recomandă acum persoanelor vaccinate din zonele cu niveluri ridicate de virus să poarte mască în interior. Să înțelegi când poți să-ți asumi riscuri și când să nu o faci este în mare parte o chestiune de circumstanță și de preferință individuală. De exemplu, persoanele cu sistem imunitar slăbit ar trebui să fie mai precaute decât cele cu sistem imunitar robust. Iată răspunsuri la alte întrebări frecvente:

Cât de mare este riscul de a te îmbolnăvi dacă ești vaccinat?

Depinde de vaccin. Un studiu publicat în *New England Journal of Medicine* în iulie a arătat că vaccinul cu ARNm Pfizer cu două doze a a avut o eficiență de 88% în prevenirea îmbolnăvirii cauzate de varianta Delta, în scădere de la 93,7% pentru varianta Alpha. Se consideră că vaccinul cu ARNm al Moderna oferă o protecție similară. Studiul a constatat că vaccinul Astra-Zeneca a fost eficient la un nivel de 67% împotriva Delta, spre deosebire de 74,5% pentru Alpha.

Dacă persoanele vaccinate pot fi încă infectate, ar trebui să ne îngrijoreze că vor putea transmite virusul altora?

Da, dar nu atât pe cât ar trebui să o facă oamenii nevaccinați. Conform documentelor interne ale CDC obținute recent de *The Washington Post*, persoanele vaccinate care au fost infectate cu varianta Delta pot răspândi virusul la fel de eficient ca persoanele nevaccinate care sunt infectate. Delta tinde să se concentreze în nas și gât, motiv pentru care CDC vrea ca toată lumea să poarte mască. Totuși, deoarece persoanele vaccinate tind să aibă răspunsuri imune mai puternice la virus, sunt probabil contagioase doar pentru o perioadă scurtă de timp - deși acest scenariu nu a fost studiat riguros.

Persoanele vaccinate care prezintă simptome pot dezvolta COVID-19 pe termen lung?

Se știe puțin despre COVID-19 pe termen lung. Într-un studiu recent printre angajații din domeniul sănătății, 19% dintre persoanele vaccinate care s-au îmbolnăvit au prezentat simptome încă după șase săptămâni. Rețineți că acesta este doar un studiu cu relativ puțini participanți, astfel încât pentru concluzii ferme va trebui să așteptăm mai multe date.

Când vor fi eligibili pentru vaccin copiii cu vârsta sub 12 ani?

Estimările actuale variază de la doar o lună sau două până în 2022. Oficialii FDA spun că se așteaptă ca minorii sub 12 să fie eligibili pentru vaccinare până la mijlocul iernii, după alte patru până la șase luni de studii clinice. Cu toate acestea, Pfizer este mai optimist. În iunie, a început un studiu cu 4.500 de copii cu vârste cuprinse între 5 și 11 ani în SUA, Polonia, Finlanda și Spania și speră să aibă suficiente date colectate până în septembrie pentru a solicita oficialilor o autorizație de utilizare de urgență.

Cum determină medicii ce variantă aveți?

Testele COVID-19 nu identifică variante. Pentru a afla cât de prevalentă este o variantă, CDC preia probe, le identifică prin secvențierea materialului genetic și apoi estimează ce proporție de infecții reprezintă o variantă dată.

Simptomele sunt diferite între variante?

Simptomele date de mai multe variante sunt similare cu cele ale virusului

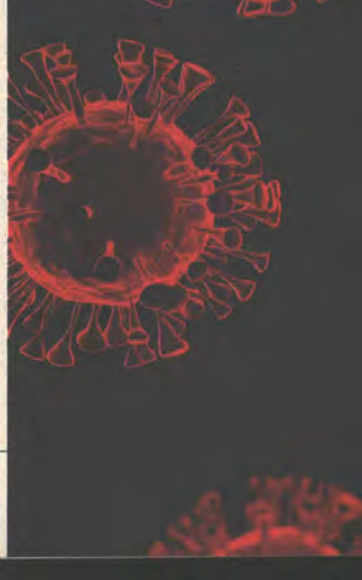

FOTO: ANDRIY ONUFRIYENKO/GETTY

original - febră, tuse uscată, dificultăți de respirație. Cu toate acestea, Delta se poate manifesta mai degrabă ca o răceală rea, cu nas curgând, dureri în gât și dureri de cap. Recent, raportările privind pierderea mirosului și a gustului au devenit mai puțin frecvente, potrivit studiului Zoe despre simptomele COVID-19.

Când începe să scadă imunitatea la vaccin? Este la fel pentru vaccinurile cu ARNm și pentru celelalte?
Pfizer a precizat recent că eficacitatea vaccinului său ARNm scade la 84% la aproximativ patru până la șase luni după a doua doză, pe baza unui studiu intern care nu a fost încă evaluat de alți cercetători. Un studiu din revista *Nature* a sugerat că vaccinurile ARNm au potențial imunitate de lungă durată.

Toată lumea va avea nevoie în cele din urmă de o a treia doză? Sau doar cei vârstnici și / sau cei imunocompromiși?
Depinde în parte de variantele noi care apar în viitor. Deocamdată, experții nu prevăd necesitatea ca majoritatea persoanelor sănătoase vaccinate să primească încă o doză, dar acest lucru s-ar putea schimba. Oficialii din domeniul sănătății publice au sugerat că persoanele cu sistem imunitar slăbit ar putea avea nevoie de un stimul suplimentar în această iarnă.

Este sigur să ne întoarcem la birou pentru a lucra?
Sigur este un termen relativ. Depinde de sănătatea, circumstanțele și toleranța la risc a unei persoane. Într-un birou în care toată lumea este vaccinată și nivelurile de virus din comunitate sunt scăzute, riscul este mic. Într-un birou în care mulți oameni nu sunt vaccinați și nivelul de infectare este ridicat, riscul poate fi de multe ori mai mare. Riscul pentru o persoană nevaccinată este întotdeauna mai mare decât pentru o persoană vaccinată. Persoanele vaccinate care sunt imunocompromise sau care îngrijesc pe cineva vulnerabil acasă ar putea dori să-și mențină expunerea potențială la virus cât mai scăzută posibil - ceea ce înseamnă evitarea camerelor aglomerate, slab ventilate și purtarea măștilor atunci când sunt în interior cu alte persoane care pot să nu fie vaccinate. Deoarece varianta Delta este extrem de transmisibilă, CDC recomandă acum purtarea măștii pentru toată lumea în interior, în regiuni în care nivelurile de virus sunt mari.

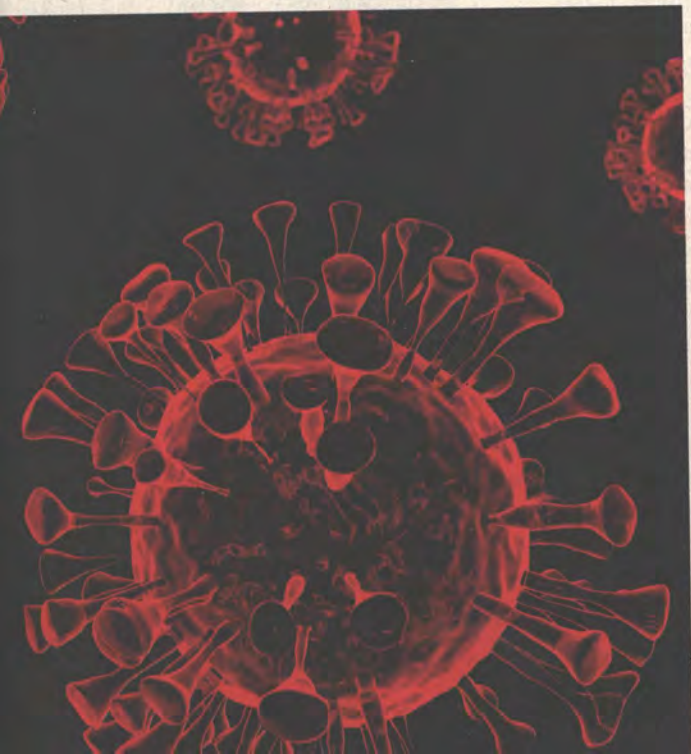

Având în vedere varianta Delta, ar trebui să ne regândim dacă e momentul să reluăm activități regulate, cum ar fi mersul la restaurante, evenimente sportive, concerte, zborul cu avionul etc.?
Majoritatea vaccinurilor oferă în continuare o protecție excelentă. Cu toate acestea, riscul crește odată cu expunerea la virus - iar varianta Delta, cu transmisibilitatea sa ridicată, a crescut riscul pentru toate activitățile. Toleranța la risc variază de la o persoană la alta, dar, în general, este o idee bună să fiți conștienți de situații care vă vor aduce în contact cu niveluri ridicate de virus. Barurile aglomerate și înfundate sunt mai riscante decât restaurantele spațioase și bine aerisite. Avioanele au de obicei o ventilație bună, dar trebuie să vă faceți griji cu privire la acea persoană nemascată, nevaccinată, care stă lângă dvs. Dacă aveți dubii, purtați o mască.

Dacă am avut deja COVID-19 cu simptome ușoare, care sunt beneficiile administrării vaccinului?
Un mare beneficiu al vaccinării este că reduce nivelul general al virusului într-o populație, ceea ce face pe toată lumea mai sigură. Unele studii sugerează, de asemenea, că vaccinurile oferă o protecție mai bună mai mult decât infecția naturală. De exemplu, un studiu din China, publicat recent în *The Lancet*, a arătat că doar 40% dintre persoanele care au suferit de COVID-19 au avut anticorpi împotriva coronavirusului câteva luni mai târziu.

Dacă am avut deja COVID-19 și mă vaccinez, trebuie să primesc ambele doze?
Da. Un studiu recent din Marea Britanie, publicat în *Nature*, a constatat că o singură doză a vaccinului Pfizer a redus boala din varianta Delta cu doar 33%. La două săptămâni după a doua doză, acea protecție a crescut la 88%. N

RADIOGRAFIE F1

Duelul sălbatic pentru al optulea titlu

După 11 dintre cele 23 de curse programate în sezonul de Formula 1, duelul dintre septuplul campion Lewis Hamilton și principalul său rival, Max Verstappen, este mai echilibrat și mai sălbatic ca niciodată, cei doi fiind despărțiți de doar opt puncte.

WEEKENDUL ACESTA, 28-29 august, începe cea de-a doua jumătate a sezonului F1 2021, cu Marele Premiu al Belgiei și, față de alți ani, nimic nu e bătut în cuie. Nici titlul la piloți, nici cel al constructorilor. Hamilton are 195 de puncte și Verstappen 187 de puncte.

Mercedes a strâns 303 puncte și Red Bull Racing Honda 291 puncte. Restul nu prea contează, din păcate: Lando Norris și Valtteri Bottas urmează cu 113 puncte și, respectiv, 108 puncte, iar Ferrari are 163 de puncte, aproape la jumătate față de primele două echipe.

În primele patru curse ale sezonului, „perechea" Hamilton – Verstappen a făcut „1-2", britanicul câștigând în Bahrain, Portugalia și Spania, iar olandezul de 23 de ani în Italia – Emilia Romagna Grand Prix. Apoi, Max și-a trecut în palmares cea de-a treia victorie consecutivă la Monaco, precum și MP al Franței și cele două curse din Austria (Styria și Red Bull Ring). Hamilton a mai câștigat abia în Marea Britanie, la Silvestone. Dar a făcut-o dramatic, fiind penalizat cu zece secunde pentru o depășire controversată în urma căreia l-a proiectat violent în parapetul virajului rapid Copse pe Max Verstappen, acesta fiind nevoit să abandoneze.

La Hungaroring, în ultima cursă înainte de „vacanța de vară", a făcut istorie Esteban Ocon, pilotul celor de la Alpine F1 obținând pe ploaie prima sa victorie din carieră și prima victorie pentru echipa sa în F1. Hamilton a terminat pe trei, iar Verstappen pe nouă, după ce a fost victima colaterală a unui incident, petrecut imediat după start, între Bottas și Perez.

Cu o diferență de doar opt puncte între Hamilton și Verstappen la startul celei de-a doua jumătăți a sezonului de F1, prin urmare, duelul pentru titlu dintre cei doi se anunță dur și spectaculos, chiar dacă Hamilton pare a fi de neoprit, mai ales după „galopul" de la Silverstone, unde a trecut primul linia de sosire cu tot cu penalizarea de zece secunde.

Calendarul e diferit față de cel din 2020, deși „Marele circ" se termină tot în Abu Dhabi. După MP al Belgiei, unde anul trecut a câștigat Hamilton, urmează MP al Olandei (3 – 5 septembrie), MP al Italiei (10 – 12 septembrie), MP al Rusiei (24 – 26 septembrie), MP al Turciei (1 -3 octombrie), MP al Japoniei (8 – 10 octombrie), MP al Statelor Unite (22 – 24 octombrie), MP al Mexicului (29-31 octombrie), MP al Braziliei (5 – 7 noiembrie), MP „TBC" (19 – 21 noiembrie, nu a fost confirmată încă locația), MP al Arabiei Saudite (3 -5 decembrie) și MP Abu Dhabi (10 – 12 decembrie). Asta, bineînțeles, dacă nu intervin noi restricții anti-COVID-19.

DE

RĂZVAN SCĂEȘTEANU
razvan.scaesteanu@newsweek.ro

Clasament piloți după 11 curse

1	Lewis Hamilton	Mercedes	195 puncte
2	Max Verstappen	Red Bull Racing Honda	187 puncte
3	Lando Norris	McLaren Mercedes	113 puncte
4	Valtteri Bottas	Mercedes	108 puncte
5	Sergio Perez	Red Bull Racing Honda	104 puncte
6	Carlos Sainz	Ferrari	83 puncte
7	Charles Leclerc	Ferrari	80 puncte
8	Pierre Gasly	Alphatauri Honda	50 puncte
9	Daniel Ricciardo	McLaren Mercedes	50 puncte
10	Esteban Ocon	Alpine Renault	39 puncte
11	Fernando Alonso	Alpine Renault	38 puncte
12	Sebastian Vettel	Aston Martin Mercedes	30 puncte
13	Yuki Tsunoda	Alphatauri Honda	18 puncte
14	Lance Stroll	Aston Martin Mercedes	18 puncte
15	Nicholas Latifi	Williams Mercedes	6 puncte
16	George Russell	Williams Mercedes	4 puncte
17	Kimi Räikkönen	Alfa Romeo Racing Ferrari	2 puncte
18	Antonio Giovinazzi	Aston Martin Mercedes	1 punct
19	Mick Schumacher	Haas Ferrari	0 puncte
20	Nikita Mazepin	Haas Ferrari	0 puncte

Clasament constructori după 11 curse

1	Mercedes	303 puncte
2	Red Bull Racing Honda	291 puncte
3	Ferrari	163 puncte
4	McLaren Mercedes	163 puncte
5	Alpine Renault	77 puncte
6	Alphatauri Honda	68 puncte
7	Aston Martin Mercedes	48 puncte
8	Williams Mercedes	10 puncte
9	Alfa Romeo Racing Ferrari	3 puncte
10	Haas Ferrari	0 puncte

„REVOLUȚIA" MONOPOSTURILOR DE F1 ÎN 2022, CU FOCUS PE SPECTACOL

Noul design al monoposturilor pentru sezonul 2022, dezvoltat de FIA alături de echipele de F1, anunță o adevărată „revoluție" în ceea ce privește depășirile „la aspirație" și spectaculozitatea duelurilor roată la roată. Inițial, noile reguli ar fi trebuit să intre în vigoare anul acesta, dar, din cauza pandemiei de COVID-19, au fost amânate pentru anul viitor.

➤ **Aripi față și spate complet diferite:** În ultimii ani, piloții s-au plâns că nu mai pot rula și depăși „la aspirație" din cauza „aerului murdar", a turbulențelor generate de mașina urmărită și a diminuării, prin urmare, a forței de apăsare. Concret, un monopost de F1 actual pierde 35% din forța de apăsare când rulează la o distanță de trei mașini, de circa 20 de metri (distanță măsurată de la „nasul" monopostului aflat în față, la „nasul" monopostului aflat în spate), iar la apropierea la o distanță de o mașină pierderea ajunge la 47%.

Designul monoposturilor 2022 reduce pierderea de apăsare aerodinamică la 4%, la 20 de metri, și ajunge doar la 18%, la distanță de o mașină în spate, favorizând, astfel, duelurile și depășirile „la aspirație". Aripa față 2022 și „nasul" sunt complet diferite de cele actuale și sunt proiectate să confere o apăsare aerodinamică consistentă, pentru un control al direcției cât mai bun. Dispar deflectoarele laterale actuale din spatele roților față, ceea ce elimină așa numitul „Y250 vortex", vârtejul de aer generat de flapsurile aripii față mai ales când monopostul aleargă la mică distanță în spatele altuia.

Aripa spate 2022 n-are nici ea aproape nicio legătură cu cea actuală. Doar deflectorul mobil al sistemului DRS (Drag Reduction System) a rămas la locul lui,

dar, bineînțeles, are altă formă. Aripa are „colțuri" rotunjite, nu drepte, și nu mai este așa bogată în artificii aerodinamice. Important, designul său modelează fluxul de aer aruncat de monopost, astfel încât acesta să „curgă" în sus și peste mașina aflată în spate.

➤ **„Efect de sol" (Ground effect), un artificiu interzis din 1982:** Nu, F1 nu se întoarce în era Brabham și a „Fan car"-ului Brabham BT46B din 1978, primul și singurul monopost dotat cu un „ventilator" aerodinamic, menit să răcească motorul, dar mai ales să crească apăsarea pe puntea spate. Monoposturile 2022 nu vor mai avea, însă, podeaua plată, ci constructorii vor avea voie să „sculpteze" tuneluri aerodinamice, care să genereze forțe de apăsare suplimentare, mai ales când mașina rulează foarte aproape în spatele alteia.

➤ **Jante mai mari, cu pneuri cu talon mic, capace pentru roți și aripioare față:** Până acum, monoposturile de F1 erau încălțate cu jante de 13 inch, cât cele utilizate de Dacia 1300, și anvelope cu talon înalt. Din 2022, F1 trece pe jante de 18 inch, cu pneuri cu talon mic, pentru un look contemporan, dar mai ales pentru un plus de manevrabilitate și evitarea supraîncălzirii gumelor pe viraje, la viteze mari.

În 2022, monoposturile vor fi dotate, din nou, cu capace la roți. Rolul lor este de a menține cât mai curată „curgerea" aerului și să împiedice specialiștii echipelor să facă șmecherii aerodinamice în jurul roților.

În premieră, anul viitor, monoposturile vor fi dotate cu un fel de aripioare care ies din spatele roților față. Rolul acestora este de a stabiliza puntea față și a menține cât mai curată „curgerea" aerului.

➤ **Aceleași motoare, greutate mai mare:** Multe se schimbă la monoposturile de F1 2022, dar motoarele nu. Vor fi aceleași unități turbo-hybrid de 1.6 litri, doar că vor trebui să funcționeze cu o benzină mai „eco". Dacă acum se aleargă cu benzină care conține 5,75% biocombustibil obținut sustenabil, din 2022 procentul urcă la 10%.

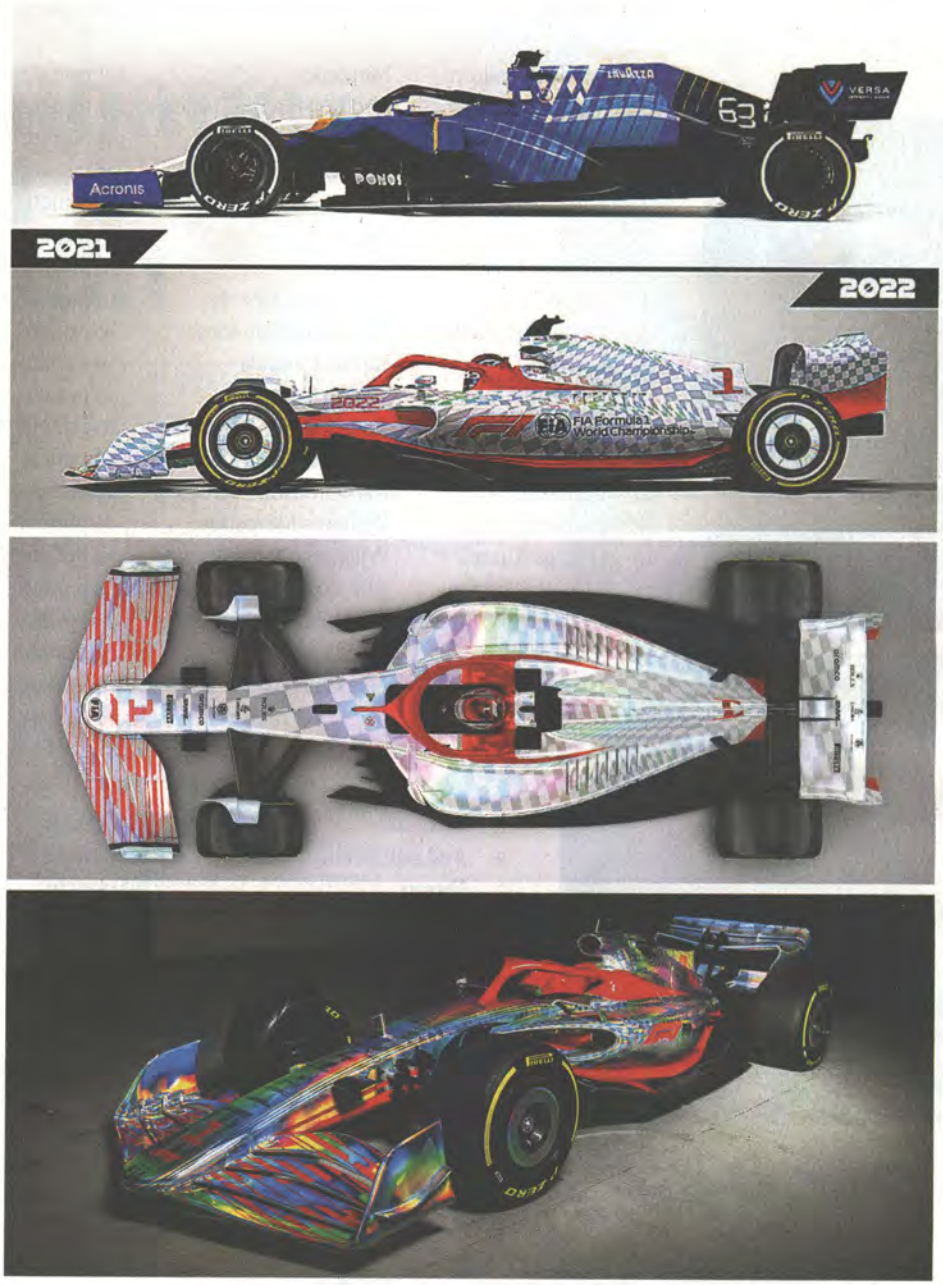

În 2022, greutatea monoposturilor va urca cu 5%, de la 752 de kilograme, la 790 de kilograme. De ce? În primul rând, roțile de 18 inch sunt mai grele cu 14 kilograme în total. Apoi, „atârnă" elementele suplimentare de siguranță, introduse după ultimele accidente majore, precum cel al lui Romain Grosjean din MP al Bahrain-ului 2020. Noile șasiuri trebuie să poată absorbi, în caz de impact, cu 48% mai multă energie cu „nasul" și cu 15% mai multă energie cu spatele. În caz de accident, motorul se separă de șasiu mult mai sigur, fără a expune rezervorul de combustibil. N

KISS FM

DATORITĂ VOUĂ

SUNTEM #1

RADIOUL #1 ÎN ROMÂNIA

Conform studiului de audiență realizat în perioada 11 ianuarie - 25 aprilie 2021 de IMAS - Marketing și Sondaje și MERCURY RESEARCH S.R.L., la nivel național, KISS FM este ascultat zilnic de 2.338.800 de persoane și este lider de audiență în România de 12 ani consecutiv. Vă mulțumim!

BACK TO SCHOOL

Tablete și laptopuri potrivite pentru elevi

Începutul de an școlar se apropie. După un an și jumătate atipic și turbulent, cu ore ba fizice, ba online, ba hibrid, din cauza pandemiei, în septembrie, școala va începe față în față. Dar, cum valul patru de COVID-19 deja a luat amploare, reimpunerea de restricții și revenirea, parțială sau, chiar, totală, în anumite cazuri, la școala la distanță este foarte plauzibilă. – *Răzvan Scăești*eanu

ȚINÂND CONT DE VÂRSTĂ ȘI NEVOI, *Newsweek România* a identificat câteva modele de tablete și laptopuri potrivite pentru elevi, cu un raport calitate/preț/performanțe bun (atenție, prețurile orientative sunt cele de bază, nu includ eventuale promoții). Cu sau fără pandemie, în era digitală oricum au nevoie.

Alegerea tabletei și a laptopului

Alegerea unei tablete sau a unui laptop care să răspundă pe deplin nevoilor unui elev poate fi dificilă. Fiecare elev este diferit, iar oferte sunt extrem de multe. Dar există câteva elemente comune care pot face decizia mai ușoară. Pentru cei mici, de exemplu, un gadget cu ecran tactil este mult mai ușor de utilizat decât unul cu tastatură și touchpad. Apoi, mărimea ecranului este esențială. În cazul unei tablete, este recomandat un display de minimum 10 inch, iar la laptop, unul de minimum 13 inch, dacă nu chiar de 15 inch, având în vedere că cei mici se mai și joacă.

Pentru a răspunde nevoilor medii ale unui elev, o tabletă trebuie să dispună de cel puțin 2 GB de memorie RAM și o capacitate internă de stocare de minimum 16 GB. În ceea ce privește laptopul, acesta are nevoie de minimum 8 GB de memorie RAM și de un hard disk de 128 GB.

Allview Viva 1003g

Allview Viva 1003g este o tabletă „low cost" cu performanțe decente. Dispune de display de 10.1 inch, cu rezoluție 1280 x 800, procesor Cortex A7 la 1.3 GHz, 2 GB de memorie RAM, capacitate de stocare internă de 16 GB și slot pentru memorie externă Micro SD. Tableta cântărește 480 de grame și are și slot pentru SIM pentru internet mobil (e adevărat, 3G). Preț orientativ: 500 de lei.

Huawei MatePad T10s

Display de 10.1 inch, cu rezoluție 1920 x 1200, tehnologie IPS și 16,7 milioane de culori, procesor Octa-Core de 2.0 GHz, 2 GB memorie RAM, capacitate de stocare internă de 32 GB, extensibilă până la 512 GB cu ajutorul unui card Micro SD, 4G, cameră frontală de 2 MP și o greutate de 450 de grame. Tableta are și mod eBook, pentru citirea cărților. Preț orientativ: 950 de lei.

YOTOPT X109

Tableta YOTOPT X109 are un display de 10.1 inch multi-touch, cu rezoluție 1280 x 800 și tehnologie IPS, și se laudă cu un procesor Quad-Core de 1,3 GHz, 4GB de memorie RAM, capacitate de stocare internă de 64 GB, extensibilă până la 128 GB cu ajutorul unui card Micro SD, o cameră frontală de 5 MP, tehnologie 4G și o greutate de 485 de grame. Preț orientativ: 600 de lei.

Apple iPad 8

iPad 8 face parte din gama premium, cu performanţe de top şi preţ pe măsură. Tableta este multitasking, permiţând, de exemplu, editarea unui text în timp ce căutaţi ceva pe internet şi vorbiţi cu cineva pe WhatsApp. Gadgetul dispune de un procesor Bionic A12 de 2.5 GHz, ecran „Retina" de 10.2 inch, cu tehnologie IPS, 3 GB de memorie RAM, capacitate de stocare internă de 32 GB, 4G şi cântăreşte 490 de grame. Pentru jocuri, iPad 8 poate fi asociat cu un controller PlayStation DualShock 4. Preţ orientativ: 1.900 de lei.

Acer Aspire 3 A315-34

Laptop-ul Acer Aspire 3 A315-34 este una dintre cele mai accesibile variante potrivite pentru elevi. Dispune de ecran de 15,6 inch, Full HD, procesor Intel Celeron N4100 Quad-Core de 2.40 GHz, 8GB memorie RAM şi de hard disk SSD de 128 GB. Device-ul cântăreşte 1,94 kilograme şi se laudă cu o autonomie maximă pe baterie de 9,5 ore. Preţ orientativ: 1.400 de lei.

Lenovo IdeaPad 3 14IIL05

Lenovo IdeaPad 3 oferă un ecran de 14 inch, Full HD, procesor Intel Core i3 de generaţia a 10-a, la 3.4 GHz, 8 GB de memorie RAM şi hard disk SSD de 256 GB. Laptopul cântăreşte 1,6 kilograme şi are o autonomie pe baterie de până la 7,5 ore. Preţ orientativ: 1.950 de lei.

ASUS X515EA

Ecran de 15,6 inch, Full HD, procesor Intel Core i3 la 4.1 GHz, 8 GB de memorie RAM, hard disk SSD de 256 GB, cititor de carduri Micro SD. Laptopul ASUS X515EA cântăreşte 1,8 kilograme, chiar dacă are carcasa şi capacul ranforsate, pentru o mai bună rezistenţă la eventualele şocuri. Preţ orientativ: 2.100 de lei.

HP 15s-eq2027nq

Laptopul HP 15s-eq2027nq este dotat cu un ecran de 15,6 inch, Full HD, procesor AMD Ryzen 3 5000 U Series Quad-Core, de 2.6 GHz, 8 GB de memorie RAM, hard disk SSD de 512 GB şi placă video integrată AMD Radeon. Device-ul cântăreşte 1,7 kilograme. Preţ orientativ: 2.650 de lei.

REGINA ELISABETA I

➤ WIKICOMMONS

Domnitorul Petru Șchiopul atrage investitorii englezi

27 AUGUST 1588: SE ÎNCHEIE TRATATUL DE COMERȚ ÎNTRE PETRU ȘCHIOPUL, domn al Moldovei, și Elisabeta, regina Angliei, acesta fiind primul acord internațional cu puterea de la Londra. Din partea regatului englez, semnatar a fost William Harborne, ambasadorul pe lângă Imperiul Otoman. Comercianților englezi li se acorda un privilegiu prin care plăteau doar 3% taxă, față de 12% cât lua statul moldovean de la ceilalți negustori.

Tratatul prevedea ca supușii reginei Elisabeta „negreșit de aici înainte să fie cu totul liberi (...) de a ședea în țara noastră, de a se statornici, de a face negoț, a vinde, a cumpăra, ba chiar de a face toate cele ce societatea omenească și obiceiul caută pentru negoț și pentru trebuințele vieții, fără nicio piedică sau greutate, păzindu-se însă întreg și nevătămat dreptul vămilor noastre, adică pentru fiecare lucru în valoare de o sută de ducați să ne plătească trei ducați".

Nu este clar de ce Petre Șchiopul a acordat aceste privilegii negustorilor englezi – probabil dorința sa de a atrage comercianții străini - și nici care au fost consecințele acordului.

El a reușit performanța unică de a fi domn de patru ori, dar, în 1591, bolnav fiind, pleacă în autoexil în Tirol, unde a murit. A lăsat în urma sa și un catastih privind categoriile de contribuabili, acesta fiind cel mai vechi izvor statistic, demografic și fiscal cunoscut până azi despre Moldova. Este primul voievod care a folosit limba română în documentele cancelariei.

27 AUGUST - 9 SEPTEMBRIE

Georgia nu scapă din URSS

28 august 1924: A început Revolta din August, o insurecție nereușită împotriva dominației sovietice din Republica Sovietică Socialistă Georgiană. Scopul ei a fost restaurarea independenței Georgiei. Insurecția a fost suprimată de Armata Roșie și Ceka, aflate sub comanda lui Iosif Stalin și Sergo Ordjonikidze, și a fost urmată de un val de represiuni în masă. Se estimează că circa 3.000 de georgieni au fost uciși în lupte, circa 7.000 executați, iar 20.000 deportați în Siberia.

Geronimo devine fermier

4 septembrie 1886: După 25 de ani de lupte împotriva armatelor americane și mexicane, războinicul apaș Geronimo s-a predat. Generalul Nelson Miles acceptă capitularea acestuia, iar căpetenia este tratată ca prizonier de război și nu ca un infractor, încheindu-se astfel șirul războaielor cu amerindienii. Geronimo a devenit fermier de succes și s-a convertit la creștinism, fiind prezentat pe la târguri ca o senzație și bucurându-se de o mare popularitate. A participat la parada inaugurală a președintelui Theodore Roosevelt în 1905.

Masacrul de la München

5 septembrie 1972: La Jocurile Olimpice de la München, opt teroriști arabi, reprezentând grupul militant „Septembrie Negru", au pătruns în Satul Olimpic, au ucis 2 membri ai delegației Israelului și i-au luat ostateci pe alți 9. În timpul operațiunii de salvare au murit ostaticii, 5 teroriști și un polițist. Ulterior, Israelul i-a vânat și lichidat pe unii dintre cei care au coordonat atentatul, iar Germania a înființat o unitate anti-teroristă, GSG-9.

Magic FM
always great music
MAGIC MORNING
cu Liana Stanciu
Luni - Vineri
De la 06:00 la 10:00
make life magic

ABONEAZĂ-TE!

Online, prin CARD, pe www.newsweek.ro/abonamente	Prin ORDIN DE PLATĂ în contul S.C. NEWS INTERNATIONAL S.A., Cod Unic de Înregistrare: RO38847674, cont nr. RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Calea Moşilor	La toate oficiile poştale	La firmele de abonamente: › Manpres Distribution Bucureşti › Calliope S.R.L. Ploieşti › Cuget Liber S.A. Constanţa

Pentru informaţii şi reclamaţii abonamente *Newsweek România:*

› E-mail: abonamente@newsweek.ro.
› Tel.: 0374.00.23.81 / 0374.00.23.82 tarif normal (de luni până vineri între 10.00 şi 17.00).

Pentru abonamentele plătite cu ordin de plată este necesar să trimiteţi talonul de mai jos completat, împreună cu copia dovezii de plată, la S.C. NEWS INTERNATIONAL S.A., Bucureşti, B-dul Mărăşti nr. 65-67, Pavilion G3, Complex Romexpo, Intrarea B, sector 1, sau prin e-mail la: abonamente@newsweek.ro.

Plata se va efectua până la data de 25 a lunii în curs pentru ca livrarea abonamentului să înceapă de la data de 1 a lunii următoare. Dacă plata se efectuează după data de 25, data de început a abonamentului se decalează cu o lună.

2 modalităţi simple de abonare › Mergi pe www.newsweek.ro/abonamente sau completează şi trimite talonul de mai jos

Newsweek ROMÂNIA

Nume, prenume ›
Adresa completă: Str. › **Nr.** › **Bl.** › **Sc.** › **Et.** › **Ap.** ›
Localitate › **Judeţ / Sector** ›
Cod poştal › **Telefon** › **E-mail** ›

Am achitat suma de › **lei cu ordin de plată nr.** ›
din data › **către S.C. NEWS INTERNATIONAL SA, cod fiscal RO38847674,**
în contul RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Calea Moşilor.

Abonamentul va începe din luna ›

Operatorul NEWS INTERNATIONAL S.A., editorul revistei Newsweek România, prelucrează datele cu caracter personal furnizate de dumneavoastră în scopul abonării la publicaţie şi livrării revistei. Datele vor fi dezvăluite Poştei Române sau firmei de distribuţie care livrează revista la adresa dumneavoastră. Pe viitor, aceste date: nume, prenume, adresă, telefon, e-mail, ne permit să vă trimitem revista la care v-aţi abonat şi să vă ţinem la curent cu diverse informaţii despre abonamentul dumneavoastră.
În cazul în care nu doriţi aceasta, bifaţi ☐ NU

Conform Legii nr. 677/2001, beneficiaţi de dreptul de acces, de intervenţie asupra datelor, dreptul de a nu fi supus unei decizii individuale. Aveţi dreptul să vă opuneţi prelucrării datelor personale care vă privesc şi să solicitaţi ştergerea datelor. Pentru exercitarea acestor drepturi, vă puteţi adresa cu o cerere scrisă, datată şi semnată la News International S.A. De asemenea, vă este recunoscut dreptul de a vă adresa justiţiei.

Prin prezenta sunt de acord ca NEWS INTERNATIONAL S.A. să prelucreze datele mele cu caracter personal şi să le dezvăluie terţilor conform legii nr. 677/2001. Îmi rezerv dreptul să mă opun acestei prelucrări şi să solicit ştergerea datelor adresându-mă societăţii NEWS INTERNATIONAL S.A. printr-o cerere scrisă.

Semnătura abonatului .....

PAȘI PENTRU ABONARE

A. CU CARDUL

1. Intri pe site-ul www.newsweek.ro/login, creezi cont nou și te înregistrezi.
2. Intri în contul tău și alegi varianta de abonare dorită (print / print + digital / digital) și perioada (o lună, 3, 6 sau 12 luni).
3. Dai click pe CUMPĂRĂ și faci plata cu cardul.
4. Primești factura prin email.

B. PRIN ORDIN DE PLATĂ (OP)

1. Alegi varianta de abonament
2. Efectuezi plata prin OP în contul News International S.A, Bd. Mărăști, Nr. 65-67, Complex Romexpo, intrarea A, pavilion G3 Sect. 1, București, România, J40/2003/2018, CUI: RO38847674, Cont bancar: RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Moșilor
3. Ne trimiți un e-mail la adresa abonamente@newsweek.ro cu o copie a OP-ului și adresa de livrare a abonamentului, dar și o adresă de e-mail pentru activarea contului de abonament digital.
4. Primești factura prin email.

CEL MAI BUN PREȚ

Abonament PRINT+DIGITAL

3 luni: 129 lei
6 luni: 249 lei
12 luni: 489 lei

Abonament PRINT

3 luni: 89 lei
6 luni: 169 lei
12 luni: 329 lei

Abonament DIGITAL

1 lună: 18 lei
3 luni: 49 lei
6 luni: 89 lei
12 luni: 169 lei

Revista va continua să apară bilunar, cu excepția lunilor iulie și august, când va apărea lunar.

Revista Newsweek România este distribuită în toată țara, la chioșcurile de presă, în magazinele de presă Inmedio, Relay și Tabac Xpress și în benzinăriile: OMV, Petrom V, Mol, Rompetrol, Socar. Prețurile afișate sunt valabile pentru livrarea revistei pe teritoriul României.
Pentru livrarea în străinătate se adaugă taxe poștale, în funcție de zonă.
Vă rugăm să ne contactați la adresa: abonamente@newsweek.ro pentru a stabili toate detaliile.

DACĂ NU GĂSIȚI REVISTA ÎN ORAȘUL DUMNEAVOASTRĂ, vă rugăm să ne comunicați telefonic, la numerele 0374.00.23.81 / 0374.00.23.82 sau prin e-mail, la adresa: abonamente@newsweek.ro.

EVENIMENTELE Newsweek ROMÂNIA 2021

26 februarie	VACCINURI	165.000 vizualizări
18 martie	EDUCAȚIE	78.300 vizualizări
18 aprilie	AFACERI	49.000 vizualizări
13 mai	IT&C	96.700 vizualizări
8 iunie	TEHNOLOGIE	135.000 vizualizări
17 iunie	CONSTRUCȚII	73.800 vizualizări

Cele mai serioase dezbateri despre cele mai fierbinți teme ale prezentului.

Participă specialiști, oameni de știință, decidenți, manageri, antreprenori.

URMEAZĂ:

DEFENSE
SĂNĂTATE
ENERGIE
EDUCAȚIE FINANCIARĂ
GALA PREMIILOR NEWSWEEK

Scanare și prelucrare digitală

de

Anonim

și

CAT Graur

Antwerpen 2026